

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

**MENTALNI POREMEĆAJI
U REPUBLICI HRVATSKOJ**

ZAGREB, 2023.

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

**MENTALNI POREMEĆAJI
U REPUBLICI HRVATSKOJ**

ZAGREB, 2023.

Izdavač: HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Rockefellerova 7, 10 000 Zagreb
www.hzjz.hr

Ravnatelj: izv. prof. dr. sc. Krunoslav Capak, prim. dr. med.

Urednik: prim. Ivana Brkić Biloš, dr. med.

Stručni urednik: Maja Silobrčić Radić, dr. med.

Autori: Maja Silobrčić Radić, dr. med.
Ivana Švigir, bacc. san. ing.

Suradnici: Prim. Sandra Mihel, dr. med.
Doc. dr. sc. Marijan Erceg, dr. med.
Željka Draušnik, dr. med.
Mario Trošelj, dr. med.
Doc. dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.
Ana Trajanoski, mag. med. techn.
Alojz Radman, bacc. med. lab. diag.

ISBN 978-953-8362-44-6

Molimo da se prilikom korištenja podataka obavezno navede izvor

SADRŽAJ

UVOD	1
VELIČINA PROBLEMA MENTALNIH POREMEĆAJA U HRVATSKOJ	2
BOLNIČKI POBOL ZBOG MENTALNIH POREMEĆAJA I POREMEĆAJA PONAŠANJA U HRVATSKOJ	26
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja (MKB šifre F00-F99)	26
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (MKB šifra F10)	29
Shizofrenija (MKB šifra F20)	31
Depresivni poremećaji (MKB šifre F32-F33)	33
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe (MKB šifra F43)	35
Demencije	37
Alzheimerova bolest (MKB šifra G30) i delirij koji nije uzrokovan alkoholom ili ostalim psihoaktivnim tvarima (MKB šifra F05)	37
Vaskularna demencija (MKB šifra F01) i nespecificirana demencija (MKB šifra F03)	37
REGISTAR ZA PSIHOZE HRVATSKE	40
Zdravstveni pokazatelji za shizofreniju i shizoafektivne poremećaje u Hrvatskoj	40
ODABRANI POKAZATELJI RADA PSIHIJATRIJSKE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U HRVATSKOJ	47
REGISTAR IZVRŠENIH SAMOUBOJSTAVA HRVATSKE	50
Izvršena samoubojstva u Hrvatskoj	50

UVOD

Problemi i poremećaji mentalnog zdravlja, zbog relativno visoke prevalencije, čestog početka u mlađoj odrasloj dobi, mogućeg kroničnog tijeka, narušavanja kvalitete života oboljelih i njihovih obitelji te značajnog udjela u korištenju zdravstvene zaštite, predstavljaju jedan od prioritarnih javnozdravstvenih izazova u svijetu pa tako i u Hrvatskoj.

Osobe s narušenim mentalnim zdravljem imaju povećan morbiditet i mortalitet od tjelesnih bolesti. Broj izvršenih samoubojstava, koja su pokazatelj ugroženosti mentalnog zdravlja, u mnogim je zemljama veći od broja poginulih u prometnim nesrećama. Mentalni poremećaji stigmatiziraju, izazivaju veliku subjektivnu patnju i uvelike smanjuju kvalitetu života oboljelih, kao i njihove okoline. Njihovo zbrinjavanje dovodi do direktnog ekonomskog opterećenja društva, ali i indirektnog, zbog smanjene produktivnosti, bolovanja i invalidnosti oboljelih.

Mentalni poremećaji okarakterizirani su psihološkom, biološkom i socijalnom disfunkcijom pojedinca, a uključuju čitav niz simptoma i smetnji. Definiraju se prema postojanju skupova simptoma, a kriteriji za dijagnozu ispunjeni su kada su skupovi simptoma relativno teški, dugotrajni i popraćeni smanjenjem funkcionalne sposobnosti ili invaliditetom. Simptomi mogu postojati i bez ispunjavanja kriterija za kliničke poremećaje kao subklinička stanja.

Prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema (MKB-10), Svjetske zdravstvene organizacije, deseta revizija, 2. hrvatsko izdanje 2012., u skupinu Mentalnih poremećaja i poremećaja ponašanja (šifre F00-F99) spadaju sljedeće podskupine:

- Organski mentalni poremećaji uključujući simptomatske poremećaje (šifre F00-F09)
- Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem psihoaktivnih tvari (šifre F10-F19)
- Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji (šifre F20-F29)
- Poremećaji raspoloženja (afektivni poremećaji) (šifre F30-F39)
- Neurotički poremećaji, vezani uz stres i somatoformni poremećaji (šifre F40-F48)
- Bihevioralni sindromi vezani uz fiziološke poremećaje i fizičke čimbenike (šifre F50-F59)
- Poremećaji ličnosti i ponašanja odraslih (šifre F60-F69)
- Mentalna retardacija (šifre F70-F79)
- Poremećaji psihološkog razvoja (šifre F80-F89)
- Poremećaji u ponašanju i osjećajima koji se pojavljuju u djetinjstvu i adolescenciji (šifre F90-F98)
- Nespecificiran mentalni poremećaj (šifre F99)

Samoubojstva, prema MKB-10, prikazuju se šiframa X60-X84, Y87.0 u okviru podskupine Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta.

U Publikaciji su prikazani mentalni poremećaji, samoubojstva te pokazatelji rada psihijatrijske zdravstvene zaštite u Hrvatskoj. Epidemiološka analiza učinjena je na temelju podataka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (Baze hospitalizacija, Baze utvrđenih bolesti i stanja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, Registra za psihoze, Registra samoubojstava, Registra osoba s invaliditetom, Nacionalnog registra pružatelja zdravstvene zaštite, Godišnjeg izvješća o radu stacionarnih zdravstvenih ustanova), Mortalitetne baze Državnog zavoda za statistiku, te baze podataka Svjetske zdravstvene organizacije «Zdravlje za sve» (WHO/Europe, HFA Database).

VELIČINA PROBLEMA MENTALNIH POREMEĆAJA I POREMEĆAJA PONAŠANJA U HRVATSKOJ

Prema procjenama za 2017. godinu (IHME, Global Burden of Disease) poremećaji mentalnog zdravlja i ovisnosti čine oko 5% globalnog opterećenja bolestima (pokazatelj DALYs). Isti izvor procjenjuje da mentalni poremećaji i ovisnosti u 2019. godini čine 4,85% ukupnog opterećenja bolestima u Hrvatskoj.

U prikazivanju pobola od mentalnih poremećaja na razini Hrvatske koriste se podatci korištenja zdravstvenih službi koji se sistematski prikupljaju u bazama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Bolnički pobol

Mentalni poremećaji (šifra F00-F99) posljednjih godina sudjeluju s oko 6% u ukupnom bolničkom pobolu u Hrvatskoj. Najveći broj hospitalizacija u dobi je 20-59 godina što ih svrstava među vodeće uzroke bolničkog pobola u radno aktivnoj dobi. Osim toga, skoro petina ukupnih bolno-opskrbnih dana registrira se za hospitalizacije osoba s dijagnozama mentalnih poremećaja te su prema korištenju dana bolničkog liječenja vodeća skupina bolničkog pobola. Također, psihijatrijski pregledi sudjeluju s udjelom 6-7% u broju specijalističkih pregleda na razini specijalističko-konzilijarne djelatnosti.

Godine 2022. registrirano je ukupno 30 522 hospitalizacija zbog mentalnih poremećaja te se ova skupina s udjelom od 5,1% nalazila na 10. mjestu u ukupnom broju hospitalizacija u Hrvatskoj. Prema broju hospitalizacija za dob 20-59 godina nalazili su se na 4. mjestu s udjelom 8,8% (20 048 hospitalizacija) (Slika 1). Također, 858 654 dana bolničkog liječenja korišteno je za hospitalizacije zbog mentalnih poremećaja te su kao vodeća skupina u ukupnom broju dana bolničkog liječenja sudjelovali s udjelom od 15,7% (Slika 2). U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti registrirano je ukupno 646 688 psihijatrijska pregleda (udio 6,3%), a skoro 65% pregleda bilo je za osobe u dobi 20-64 godine.

Prema podskupinama najučestalije dijagnoze mentalnih poremećaja 2022. godine bile su iz podskupina shizofrenija, shizotipni i sumanuti poremećaji, mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem psihoaktivnih tvari i poremećaji raspoloženja (Slika 3). Prema korištenju dana bolničkog liječenja najviše su zastupljene dijagnoze iz podskupine shizofrenija, shizotipni i sumanuti poremećaji (Slika 4).

Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom, shizofrenija, depresivni poremećaji, mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti te reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući posttraumatski stresni poremećaj (PTSP), kao zasebne dijagnostičke kategorije, predstavljaju skoro 60% svih uzroka hospitalizacija zbog mentalnih poremećaja. Prema korištenju dana bolničkog liječenja vodeća dijagnostička kategorija je shizofrenija. U 2022. godini mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom bili su vodeća dijagnostička kategorija prema broju hospitalizacija zbog mentalnih poremećaja, s udjelom od 18,2% (5562 hospitalizacija), dok je po broju korištenih dana bolničkog liječenja znatno prednjačila shizofrenija s udjelom 27,6% (237 205 BOD) (Slika 5, Slika 6).

Bilježe se znatne razlike u bolničkom pobolu zbog mentalnih poremećaja prema spolu. U 2022. godini muškarci su najviše bili hospitalizirani zbog mentalnih poremećaja uzrokovanih alkoholom, shizofrenije, depresivnih poremećaja, reakcija na teški stres, uključujući PTSP, te ostalih mentalnih poremećaja zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti. Žene su najčešće bile hospitalizirane zbog depresivnih poremećaja, shizofrenije, ostalih mentalnih poremećaja zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne

bolesti, mentalnih poremećaja uzrokovanih alkoholom te shizoafektivnih poremećaja (Tablica 1).

Znatne razlike u bolničkom pobolu vezane su i za dob, a također postoje razlike u boljevanju prema spolu unutar određenih dobnih skupina.

U 2022. godini u dobi do 9 godina bilo je dva puta više hospitalizacija dječaka nego djevojčica. Najčešći razlozi hospitalizacija bili su zbog pervazivnih razvojnih poremećaja, specifičnih poremećaja razvoja govora i jezika, ostalih poremećaja psihološkog razvoja, slijede hiperkinetički poremećaji i emocionalni poremećaji s početkom specifično u djetinjstvu. (Tablica 2).

U dobi 10-19 godina bilo je dva puta više hospitalizacija djevojčica, a najčešći razlozi hospitalizacija bili su emocionalni poremećaji s početkom specifično u djetinjstvu, mješoviti poremećaji ponašanja i osjeta, akutni i prolazni psihotični poremećaji, reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe te poremećaji hranjenja (Tablica 3).

U dobi 20-39 godina bilo je više hospitalizacija muškaraca, a vodeći uzroci hospitalizacija bili su shizofrenija, mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom, akutni i prolazni psihotični poremećaji, nespecificirana neorganska psihoza te specifični poremećaji ličnosti (Tablica 4).

U dobi 40-59 godina bilo je više hospitalizacija muškaraca nego žena, a vodeći uzroci hospitalizacija bili su mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom, shizofrenija, reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP, depresivni poremećaji i shizoafektivni poremećaji (Tablica 5).

U dobi 60 i više godina oba spola su bila podjednako hospitalizirana, a najčešći razlozi hospitalizacija bili su ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti, mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom, shizofrenija, depresivni poremećaji te nespecificirana demencija (Tablica 6).

Analiza bolničkog pobola prema županijama prebivališta za 2022. godinu, pokazuje da su mentalni poremećaji sudjelovali u ukupnom broju hospitalizacija u županijama s udjelima od 3,2 % (Varaždinska županija) do 6,6% (Virovitičko-podravska županija).

Od ukupnog broja hospitalizacija zbog mentalnih poremećaja iz županije prebivališta oboljele osobe udio gravitacija u najfrekventnije bolnice 2022. godine bio je:

Zagrebačka županija: Klinika za psihijatriju „Sveti Ivan“ 44,7%, Klinika za psihijatriju Vrapče 30,0%, NPB „Dr. I. Barbot“ 5,9%; **Krapinsko-zagorska županija:** Klinika za psihijatriju Vrapče 66,3%, Klinika za psihijatriju „Sveti Ivan“ 11,1%, KBC „Sestre milosrdnice“ 8,0%; **Sisačko-moslavačka županija:** NPB „Dr. I. Barbot“ 76,7%, Klinika za psihijatriju Vrapče 4,2%, Klinika za psihijatriju „Sv. Ivan“ 3,9%; **Karlovačka županija:** OB Karlovac 52,2%, Klinika za psihijatriju Vrapče 11,6%, SB Duga Resa 10,2%; **Varaždinska županija:** OB Varaždin 57,3%, Klinika za psihijatriju Vrapče 8,2%, Klinika za psihijatriju „Sv. Ivan“ 6,9%; **Koprivničko-križevačka županija:** OB „Dr. T. Bardek“ 64,7%, Klinika za psihijatriju „Sv. Ivan“ 8,1%, Klinika za psihijatriju Vrapče 8,1%; **Bjelovarsko-bilogorska županija:** OB Bjelovar 58,5%, NPB „Dr. I. Barbot“ 20,2%, Klinika za psihijatriju Vrapče 4,2%; **Primorsko-goranska županija:** KBC Rijeka 59,8%, ŽSB Insula 26,3%, PB Lopača 4,9%; **Ličko-senjska županija:** ŽSB Insula 35,7%, KBC Rijeka 25,4%, Klinika za psihijatriju „Sveti Ivan“ 6,2%; **Virovitičko-podravska županija:** OB Virovitica 58,5%, NPB „Dr. I. Barbot“ 17,0%, OB Našice 3,7%; **Požeško-slavonska županija:** NPB „Dr. I. Barbot“ 41,7%, OŽB Požega 29,8%, SB „Sv. Rafael Strmac“ 10,3%; **Brodsko-posavska županija:** OB „Dr. J. Benčević“ 54,3%, SB „Sv. Rafael Strmac“ 13,3%, NPB „Dr. I. Barbot“ 7,2%; **Zadarska županija:** PB Ugljan 30,6%, OB Zadar 28,8%, Klinika za psihijatriju Vrapče 10,1%; **Osječko-baranjska županija:** KBC Osijek 54,5%, OB Našice 10,6%, NPB „Dr. I. Barbot“ 9,5%; **Šibensko-kninska županija:** OB Šibensko-kninske županije 53,9%, PB Ugljan 17,4%, Klinika za psihijatriju „Sveti Ivan“ 6,1%; **Vukovarsko-srijemska županija:** OŽB Vinkovci 40,1%, NMB Vukovar 30,2%, NPB „Dr. I. Barbot“ 9,5%; **Splitsko-dalmatinska županija:** KBC Split 52,2%,

ŽSB Insula 17,0%, Klinika za psihijatriju Vrapče 7,7%; **Istarska županija:** OB Pula 49,7%, ŽSB Insula 14,8%, KBC Rijeka 11,6%; **Dubrovačko-neretvanska županija:** OB Dubrovnik 56,5%, Klinika za psihijatriju Vrapče 9,9%, ŽSB Insula 9,7%; **Međimurska županija:** ŽB Čakovec 77,3%, Klinika za psihijatriju Vrapče 4,8%, NPB „DR. I. Barbot“ 4,3%; **Grad Zagreb:** Klinika za psihijatriju Vrapče 40,2%, Klinika za psihijatriju „Sv. Ivan“ 36,1%, KBC „Sestre Milosrdnice“ 8,2%.

Ukupan broj hospitalizacija prema županijama u 2022. godini, stopa hospitalizacija na 100 000 te vodeći uzroci hospitalizacija iz skupine mentalnih poremećaja prikazani su na Slikama 7 i 8 te u Tablici 7.

Pobol na razini primarne zdravstvene zaštite

U ukupnom broju registriranih bolesti i stanja na razini primarne zdravstvene zaštite mentalni poremećaji sudjeluju s udjelom 4-5%. Godine 2022. ova se skupina poremećaja nalazila na 11. mjestu pobola s udjelom 4,7%. Registrirano je ukupno 824 486 osoba s dijagnozama iz skupine mentalnih poremećaja pri čemu je osoba, bez obzira na broj eventualnih različitih dijagnoza, registrirana jednom. Skoro 50% osoba u dobi je 20-64 godine, stoga mentalni poremećaji, i na razini primarne zdravstvene zaštite, predstavljaju jedan od značajnih uzroka pobola u radno aktivnog stanovništva (Slika 9).

U rutinskom prikazu dijagnoza na razini primarne zdravstvene zaštite navode se podskupine dijagnoza te se poimenične dijagnoze ne prikazuju. Također, pobol se ne prikazuje prema spolu. Nažalost, veći broj dijagnoza, više od 35%, ulazi u skupinu ostalih mentalnih poremećaja čime se gube iz praćenja mnoge dijagnostičke kategorije koje su javnozdravstveni problemi kao npr. depresivni poremećaji. Najviše registriranih dijagnoza je iz podskupine neurotičkih, vezanih uz stres i somatiformnih poremećaja (šifre F40-F48) te je ova dijagnostička podskupina vodeća s udjelom od oko 50%. U 2022. godini registrirano je ukupno 507 065 osoba s dijagnozama iz ove podskupine (Slika 10, Tablica 8).

Pobol zbog mentalnih poremećaja registriran u djelatnosti primarne zdravstvene zaštite prema dobnim skupinama prikazan je u Tablici 9.

Analiza pobola na razini primarne zdravstvene zaštite prema županijama prebivališta za 2022. godinu, pokazuje da su mentalni poremećaji sudjelovali u ukupnom pobolu županija s udjelima od 3,4% (Istarska županija) do 5,7% (Koprivničko-križevačka županija). Ukupan broj dijagnoza mentalnih poremećaja i stopa na 10 000 prema županijama prikazani su na Slikama 11 i 12.

Invalidnost

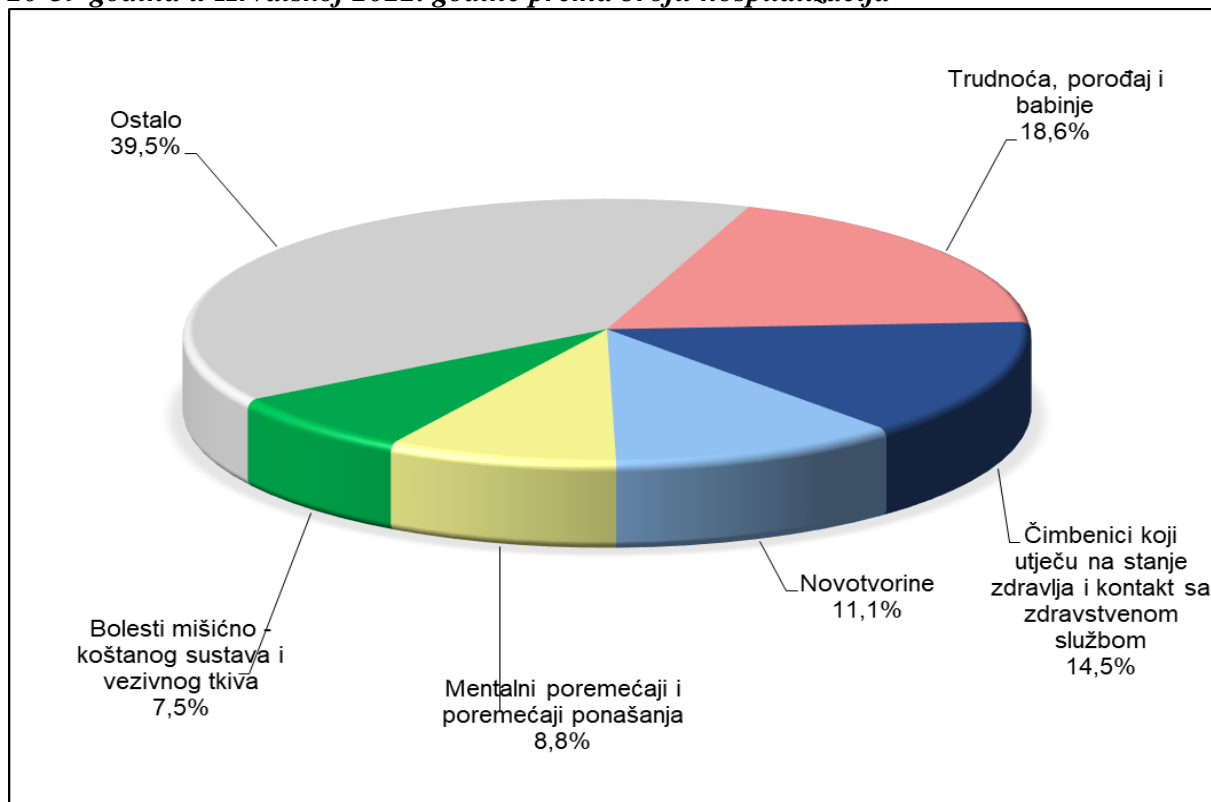
U Registru osoba s invaliditetom (zadnji publicirani podatci, stanje rujan 2023.) registrirano je 160 165 osoba čiji su uzroci invaliditeta ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe iz skupine mentalnih oštećenja, 32 522 iz skupine intelektualnih oštećenja te 4730 osoba s dijagnozama iz spektra autizma. Te dijagnoze predstavljaju 30% svih uzroka invaliditeta. Dijagnoze koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu najčešće su iz skupina organski i simptomatski mentalni poremećaji (35 472 osoba) te shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji (30 131 osoba).

Smrtnost

Mentalni poremećaji, kao osnovni uzrok smrti, u ukupnom mortalitetu u Hrvatskoj sudjeluju s oko 2-3%. Godine 2022. registrirano je ukupno 1876 smrti zbog mentalnih poremećaja te se ova skupina s udjelom 3,29% nalazila na 8. mjestu uzroka smrti u Hrvatskoj. Najčešće dijagnoze bile su nespecificirana demencija (1003 slučaja), mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (335 slučaja) te poremećaji ličnosti i poremećaji ponašanja zbog bolesti, oštećenja i disfunkcije mozga (281 slučaja).

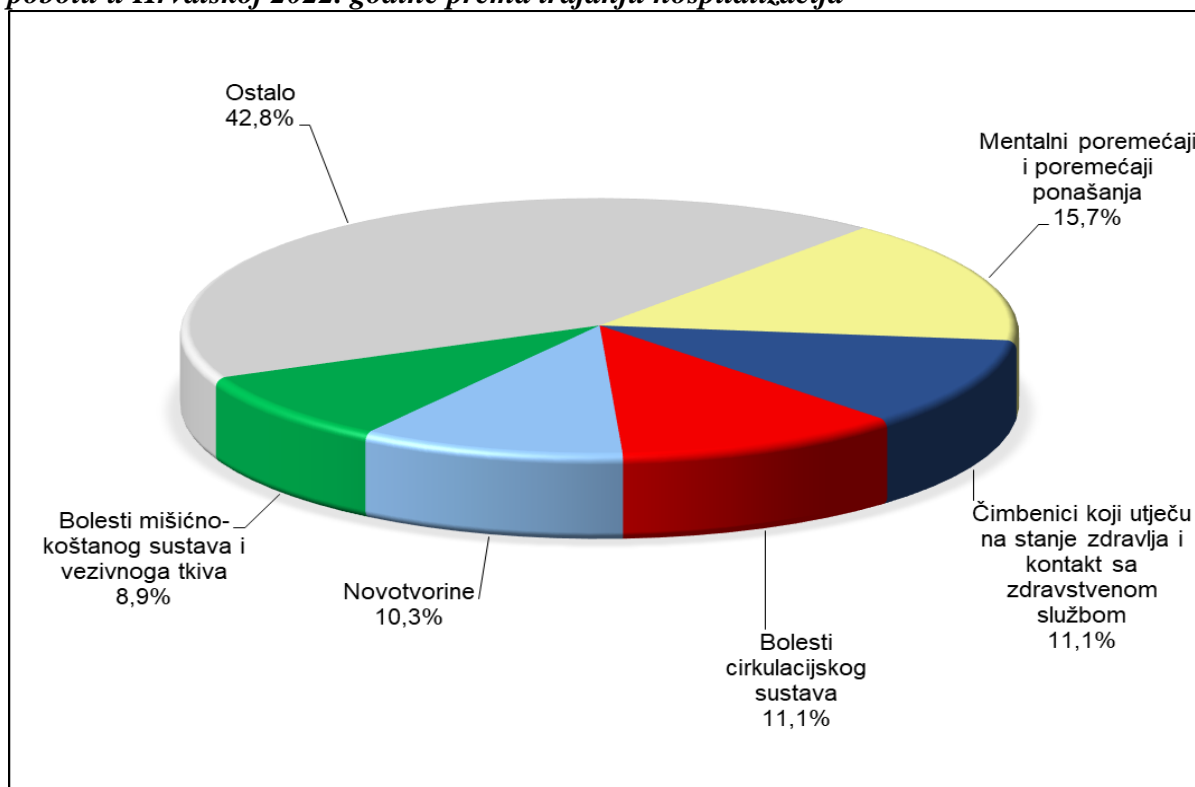
Slika 1

Vodeće skupine bolesti i srodnih zdravstvenih problema i udio u bolničkom pobolu za dob 20-59 godina u Hrvatskoj 2022. godine prema broju hospitalizacija

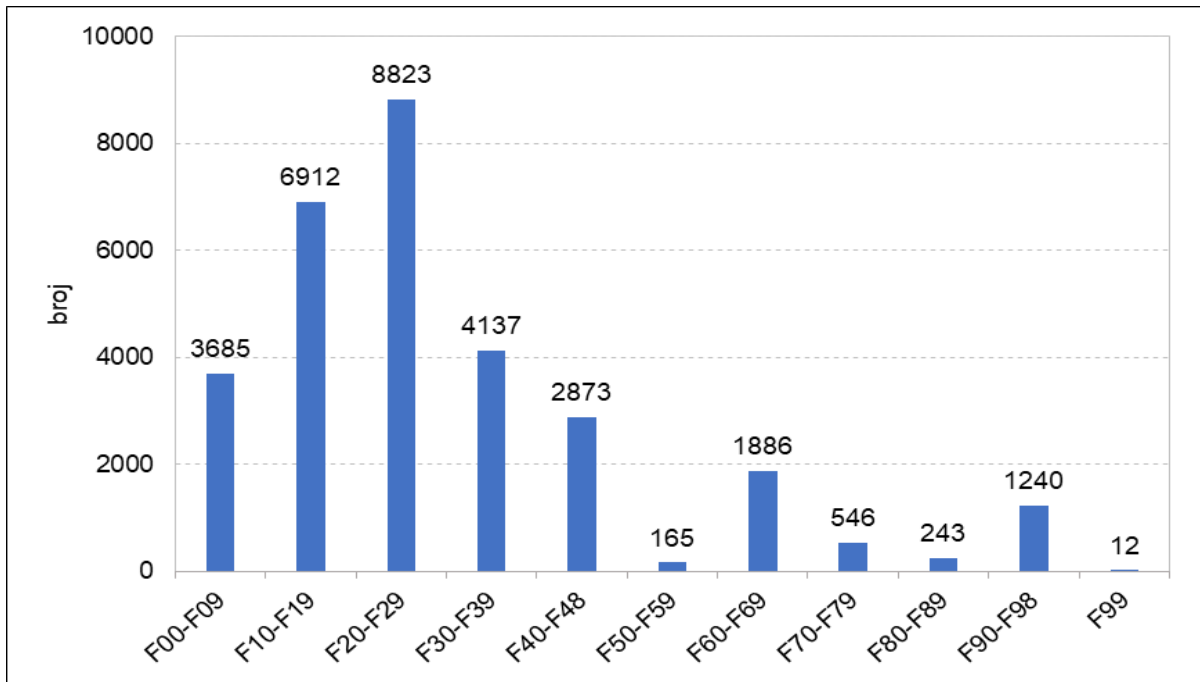
Slika 2

Vodeće skupine bolesti i srodnih zdravstvenih problema i udio u ukupnom bolničkom pobolu u Hrvatskoj 2022. godine prema trajanju hospitalizacija

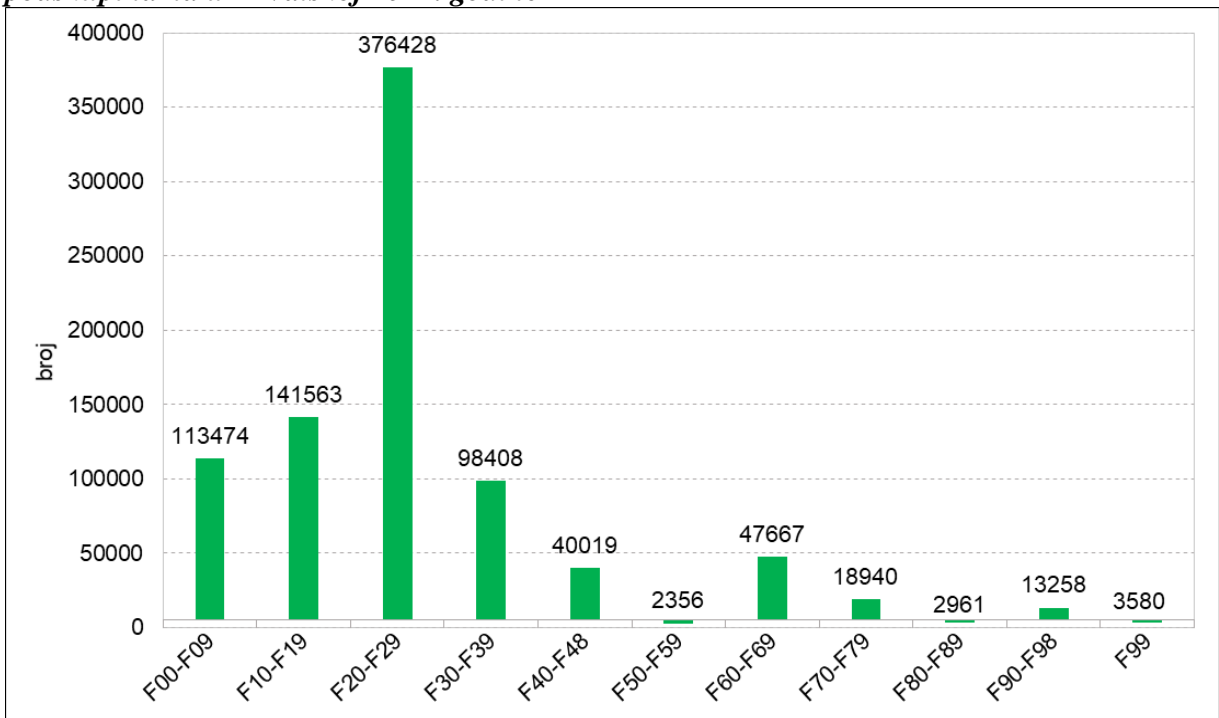
Slika 3

Broj hospitalizacija zbog mentalnih poremećaja prema dijagnostičkim podskupinama u Hrvatskoj 2022. godine

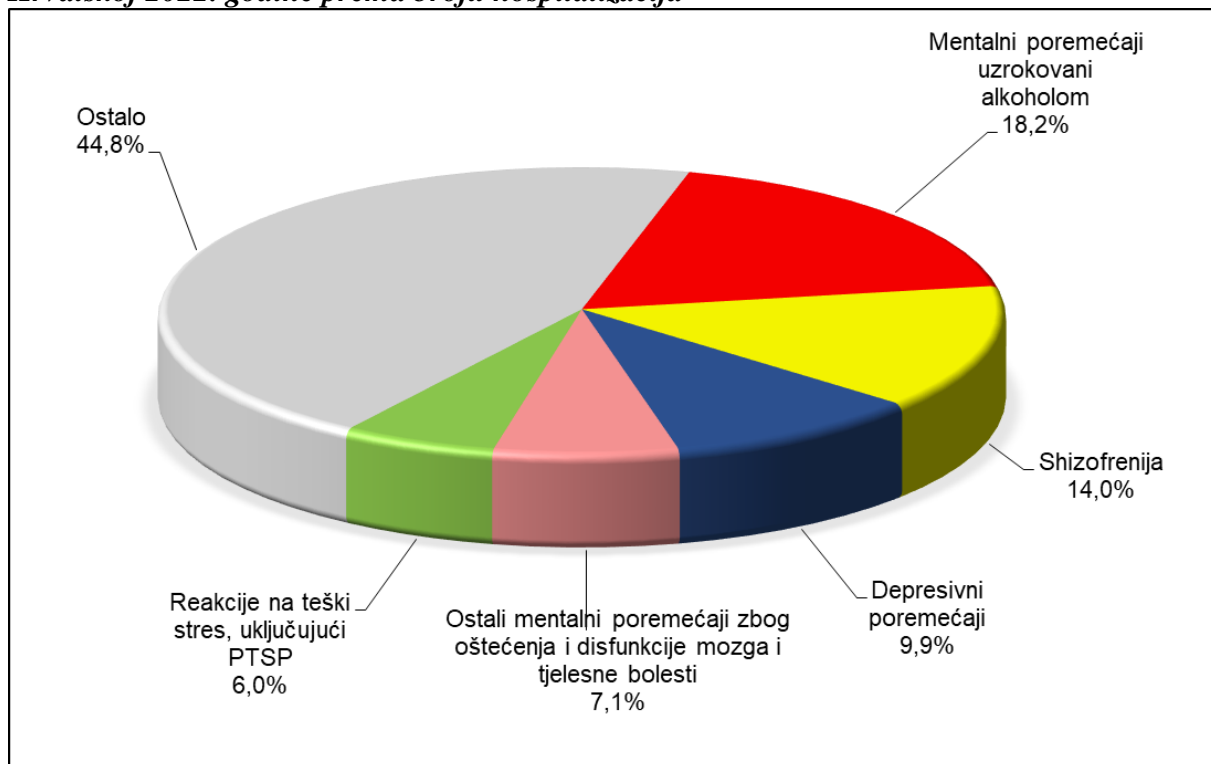
Slika 4

Broj bolno opskrbnih dana zbog mentalnih poremećaja prema dijagnostičkom podskupinama u Hrvatskoj 2022. godine

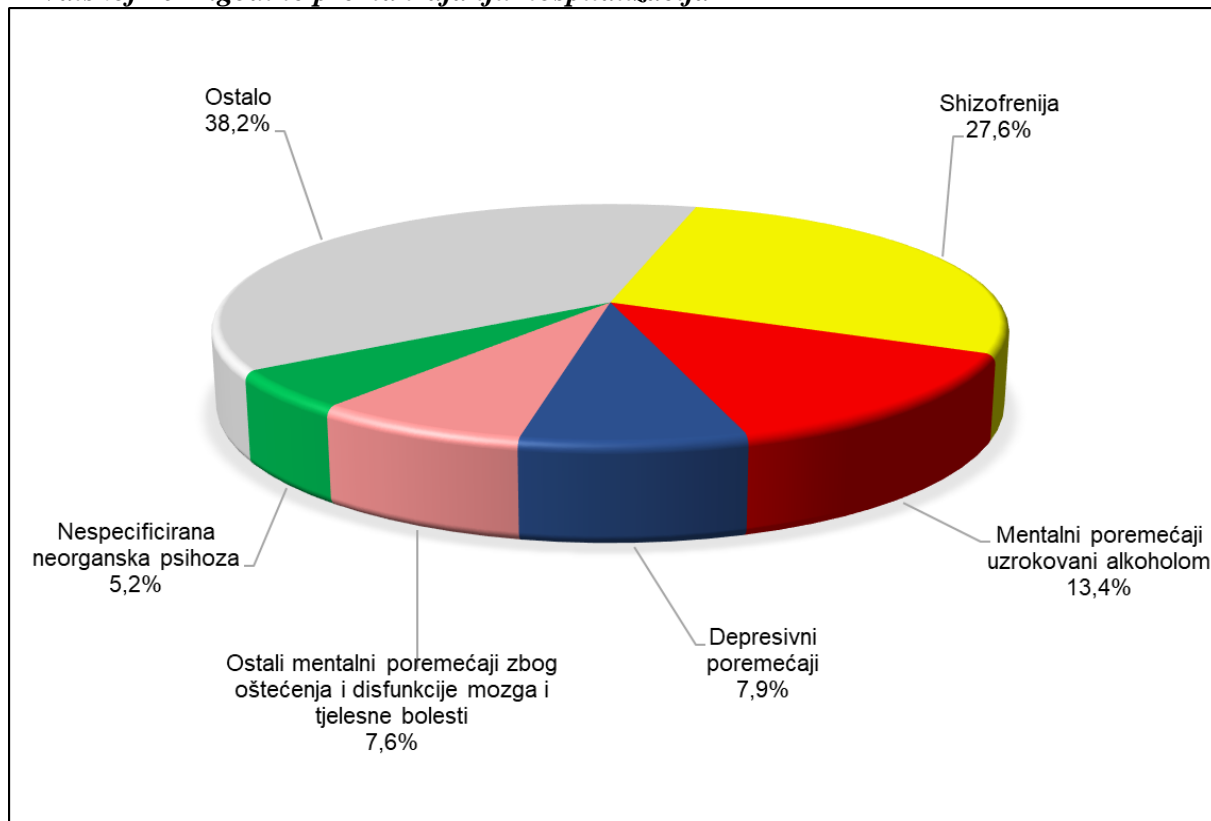
Slika 5

Vodeće dijagnostičke kategorije i udio u bolničkom pobolu zbog mentalnih poremećaja u Hrvatskoj 2022. godine prema broju hospitalizacija

Slika 6

Vodeće dijagnostičke kategorije i udio u bolničkom pobolu zbog mentalnih poremećaja u Hrvatskoj 2022.godine prema trajanju hospitalizacija

Tablica 1

Vodeći uzroci hospitalizacija u skupini mentalnih poremećaja u Hrvatskoj 2022. godine za sve dobi

UKUPNO

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	5562	18,2
Shizofrenija (<i>F20</i>)	4278	14,0
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	3020	9,9
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	2164	7,1
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	1823	6,0
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	16847	55,2
Ukupno	30 522	100,0

MUŠKI

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	4489	24,7
Shizofrenija (<i>F20</i>)	2756	16,7
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	1110	7,0
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	1098	6,9
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	909	5,3
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	10362	60,7
Ukupno	17 304	100,0

ŽENE

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	1910	14,5
Shizofrenija (<i>F20</i>)	1522	11,5
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	1255	9,5
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	1073	8,1
Shizoafektivni poremećaji (<i>F25</i>)	859	6,5
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	6619	50,1
Ukupno	13 217	100,0

Napomena: za 1 hospitalizaciju spol je nepoznat

Tablica 2

Vodeći uzroci hospitalizacija u skupini mentalnih poremećaja u Hrvatskoj 2022. godine za dob 0-9 godina

UKUPNO

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Pervazivni razvojni poremećaji (<i>F84</i>)	40	21
Specifični poremećaji razvoja govora i jezika (<i>F80</i>)	39	21
Ostali poremećaji psihološkog razvoja (<i>F88</i>)	23	12
Hiperkinetički poremećaji (<i>F90</i>)	13	7
Emocionalni poremećaji s početkom specifično u djetinjstvu (<i>F93</i>)	11	6
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	126	66,7
Ukupno	189	100,0

MUŠKI

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Specifični poremećaji razvoja govora i jezika (<i>F80</i>)	29	22,5
Pervazivni razvojni poremećaji (<i>F84</i>)	27	20,9
Ostali poremećaji psihološkog razvoja (<i>F88</i>)	17	13,2
Specifični miješani razvojni poremećaji (<i>F83</i>)	9	7,0
Hiperkinetički poremećaji (<i>F90</i>)	9	7,0
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	91	70,5
Ukupno	129	100,0

ŽENE

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Pervazivni razvojni poremećaji (<i>F84</i>)	13	21,7
Specifični poremećaji razvoja govora i jezika (<i>F80</i>)	10	16,7
Ostali poremećaji psihološkog razvoja (<i>F88</i>)	6	10,0
Hiperkinetički poremećaji (<i>F90</i>)	4	6,7
Emocionalni poremećaji s početkom specifično u djetinjstvu (<i>F93</i>)	4	6,7
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	37	61,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 3

Vodeći uzroci hospitalizacija u skupini mentalnih poremećaja u Hrvatskoj 2022. godine za dob 10-19 godina

UKUPNO

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Emocionalni poremećaji s početkom specifično u djetinjstvu (<i>F93</i>)	808	36,3
Mješoviti poremećaji ponašanja i osjećaja (<i>F92</i>)	286	12,9
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (<i>F23</i>)	149	6,7
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	127	5,7
Poremećaji hranjenja (<i>F50</i>)	86	3,9
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	1456	65,4
Ukupno	2225	100,0

MUŠKI

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mješoviti poremećaji ponašanja i osjeta (<i>F92</i>)	132	17,2
Emocionalni poremećaji s početkom specifično u djetinjstvu (<i>F93</i>)	122	15,9
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (<i>F23</i>)	78	10,2
Umjerena mentalna retardacija (<i>F71</i>)	47	6,1
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	44	5,7
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	423	55,1
Ukupno	767	100,0

ŽENE

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Emocionalni poremećaji s početkom specifično u djetinjstvu (<i>F93</i>)	686	47,1
Mješoviti poremećaji ponašanja i osjećaja (<i>F92</i>)	154	10,6
Poremećaji hranjenja (<i>F50</i>)	83	5,7
Depresivni poremećaji (<i>F32+F33</i>)	81	5,6
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	71	4,9
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	1075	73,7
Ukupno	1458	100,0

Tablica 4

Vodeći uzroci hospitalizacija u skupini mentalnih poremećaja u Hrvatskoj 2022. godine za dob 20-39 godina

UKUPNO

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (F20)	1264	16,4
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (F10)	1173	15,2
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (F23)	779	10,1
Nespecificirana neorganska psihoza (F29)	767	9,9
Specifični poremećaji ličnosti (F60)	600	7,8
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	4583	59,1
Ukupno	7729	100,0

MUŠKI

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (F20)	959	20,0
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (F10)	903	18,8
Nespecificirana neorganska psihoza (F29)	496	10,3
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (F23)	473	9,9
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem više droga ili uzimanjem ostalih psihoaktivnih tvari (F19)	274	5,7
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	3105	40,5
Ukupno	4798	100,0

ŽENE

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Specifični poremećaji ličnosti (F60)	351	12,0
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (F23)	306	10,4
Shizofrenija (F20)	305	10,4
Nespecificirana neorganska psihoza (F29)	271	9,2
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (F10)	270	9,2
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	1503	51,3
Ukupno	2930	100,0

Napomena: za 1 hospitalizaciju spol je nepoznat

Tablica 5

Vodeći uzroci hospitalizacija u skupini mentalnih poremećaja u Hrvatskoj 2022. godine za dob 40-59 godina

UKUPNO

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	3089	25,1
Shizofrenija (<i>F20</i>)	2140	17,4
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	843	6,8
Depresivni poremećaji (<i>F32+F33</i>)	792	6,4
Shizoafektivni poremećaji (<i>F25</i>)	651	5,3
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	7515	64,7
Ukupno	12319	100,0

MUŠKI

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	2535	33,0
Shizofrenija (<i>F20</i>)	1340	17,4
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	597	7,8
Depresivni poremećaji (<i>F32+F33</i>)	569	7,4
Trajne promjene ličnosti koje se ne mogu pripisati oštećenju ili bolesti mozga (<i>F62</i>)	568	7,4
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	5609	72,9
Ukupno	7689	100,0

ŽENE

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Depresivni poremećaji (<i>F32+F33</i>)	931	20,1
Shizofrenija (<i>F20</i>)	800	17,3
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	554	12,0
Shizoafektivni poremećaji (<i>F25</i>)	453	9,8
Bipolarni afektivni poremećaj (<i>F31</i>)	319	6,9
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	3057	66,0
Ukupno	4630	100,0

Tablica 6

Vodeći uzroci hospitalizacija u skupini mentalnih poremećaja u Hrvatskoj 2022. godine za dob 60+ godina

UKUPNO

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	1766	21,9
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	1247	15,5
Shizofrenija (<i>F20</i>)	868	10,8
Depresivni poremećaji (<i>F32+F33</i>)	552	6,8
Nespecificirana demencija (<i>F03</i>)	482	6,0
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	4915	61,0
Ukupno	8060	100,0

MUŠKI

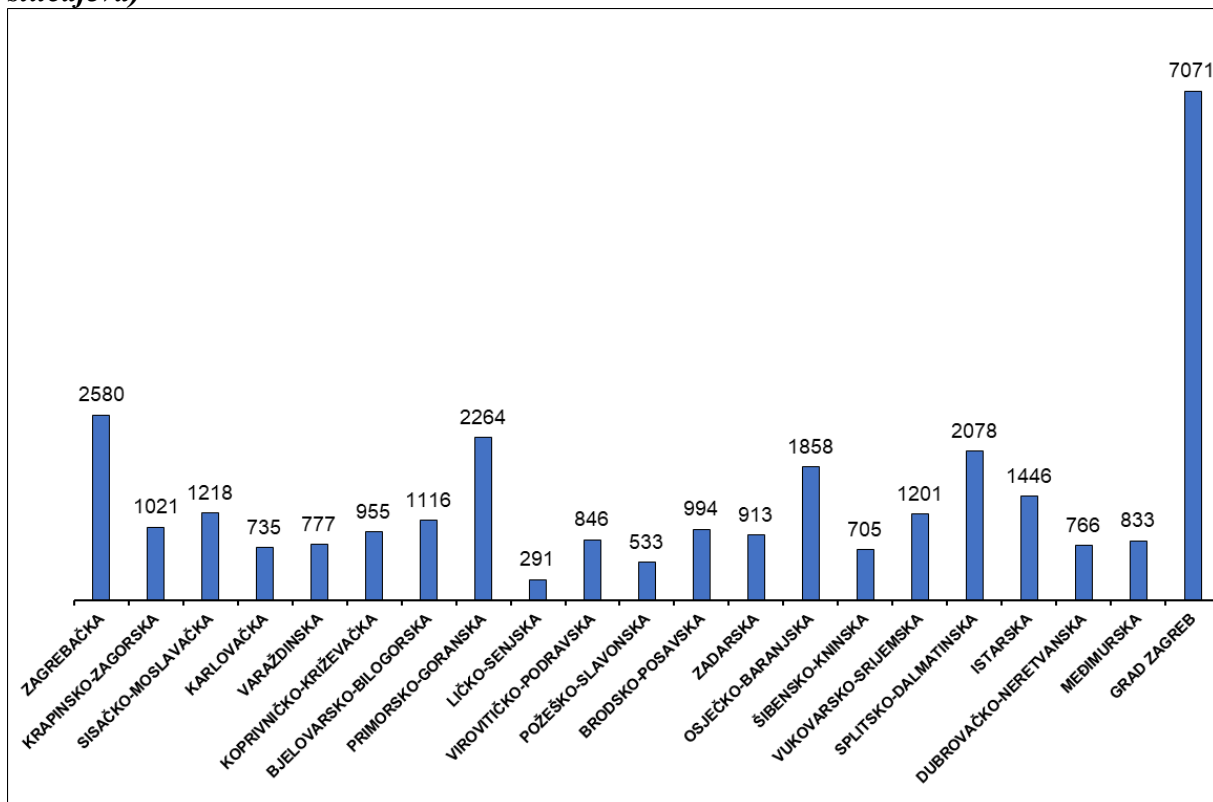
DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	1025	26,1
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	667	17,0
Shizofrenija (<i>F20</i>)	452	11,5
Depresivni poremećaji (<i>F32+F33</i>)	355	9,1
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	247	6,3
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	2746	70,0
Ukupno	3921	100,0

ŽENE

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	1099	26,6
Depresivni poremećaji (<i>F32+F33</i>)	668	16,1
Shizofrenija (<i>F20</i>)	416	10,1
Nespecificirana demencija (<i>F03</i>)	325	7,9
Shizoafektivni poremećaji (<i>F25</i>)	244	5,9
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	2752	66,5
Ukupno	4139	100,0

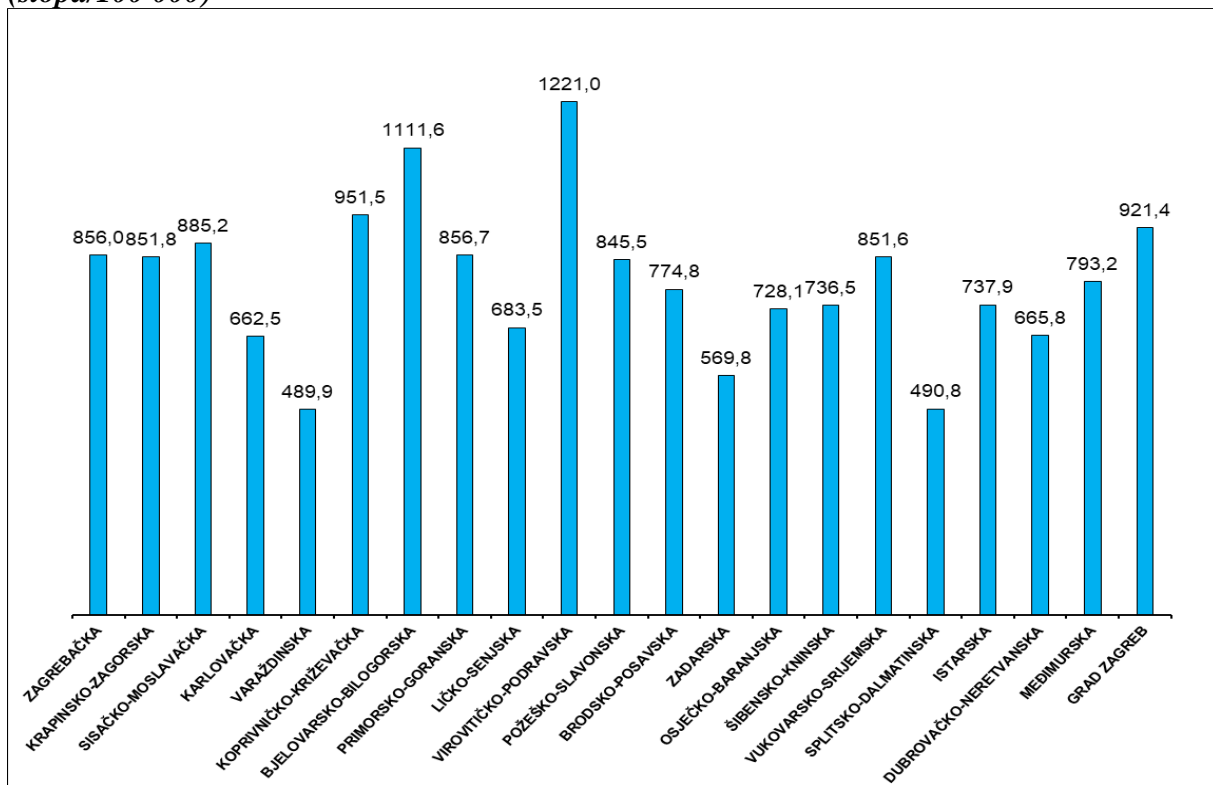
Slika 7

Hospitalizacije zbog mentalnih poremećaja prema županiji prebivališta 2022. godine (broj slučajeva)

Slika 8

Hospitalizacije zbog mentalnih poremećaja prema županiji prebivališta 2022. godine (stopa/100 000)

Tablica 7

Vodeći uzroci hospitalizacija u skupini mentalnih poremećaja prema županiji prebivališta 2022. godine

ZAGREBAČKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	603	23,4
Shizofrenija (<i>F20</i>)	266	10,3
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	252	9,8
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	237	9,2
Nespecificirana neorganska psihoza (<i>F29</i>)	151	5,9
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	1509	58,5
Ukupno (F00-F99)	2580	100,0

KRAPINSKO - ZAGORSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	260	25,5
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	118	11,6
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	110	10,8
Shizofrenija (<i>F20</i>)	98	9,6
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	46	4,5
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	632	61,9
Ukupno (F00-F99)	1021	100,0

SISAČKO - MOSLAVAČKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	247	20,3
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	153	12,6
Shizofrenija (<i>F20</i>)	101	8,3
Poremećaji ličnosti i poremećaji ponašanja zbog bolesti, oštećenja i disfunkcije mozga (<i>F07</i>)	100	8,2
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	86	7,1
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	687	56,4
Ukupno (F00-F99)	1218	100,0

KARLOVAČKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	175	23,8
Shizofrenija (<i>F20</i>)	110	15,0
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	63	8,6
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	47	6,4
Nespecificirana neorganska psihoza (<i>F29</i>)	43	5,9
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	438	59,6
Ukupno (F00-F99)	735	100,0

VARAŽDINSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	189	24,3
Shizofrenija (<i>F20</i>)	98	12,6
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	66	8,5
Specifični poremećaji ličnosti (<i>F60</i>)	51	6,6
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	50	6,4
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	454	58,4
Ukupno (F00-F99)	777	100,0

KOPRIVNIČKO - KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	179	18,7
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	107	11,2
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	86	9,0
Shizofrenija (<i>F20</i>)	71	7,4
Ostali anksiozni poremećaji (<i>F41</i>)	49	5,1
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	492	51,5
Ukupno (F00-F99)	955	100,0

BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	226	20,3
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	158	14,2
Shizofrenija (<i>F20</i>)	133	11,9
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	98	8,8
Poremećaji ličnosti i poremećaji ponašanja zbog bolesti, oštećenja i disfunkcije mozga (<i>F07</i>)	82	7,3
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	697	62,5
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	1116	100,0

PRIMORSKO – GORANSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	505	22,3
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	264	11,7
Shizofrenija (<i>F20</i>)	237	10,5
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	145	6,4
Shizoafektivni poremećaji (<i>F25</i>)	141	6,2
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	1292	57,1
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	2264	100,0

LIČKO - SENJSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	67	23,0
Shizofrenija (<i>F20</i>)	34	11,7
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	30	10,3
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	25	8,6
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	23	7,9
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	179	61,5
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	291	100,0

VIROVITIČKO – PODRAVSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Depresivni poremećaji (F32-F33)	158	18,7
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (F10)	135	16,0
Shizofrenija (F20)	113	13,4
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (F06)	83	9,8
Shizoafektivni poremećaji (F25)	54	6,4
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	543	64,2
Ukupno (F00-F99)	846	100,0

POŽEŠKO - SLAVONSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (F20)	86	16,1
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (F10)	77	14,4
Depresivni poremećaji (F32-F33)	67	12,6
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (F06)	48	9,0
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (F43)	36	6,8
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	314	58,9
Ukupno (F00-F99)	533	100,0

BRODSKO - POSAVSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (F10)	194	19,5
Shizofrenija (F20)	137	13,8
Depresivni poremećaji (F32-F33)	113	11,4
Trajne promjene ličnosti koje se ne mogu pripisati oštećenju ili bolesti mozga (F62)	71	7,1
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (F43)	58	5,8
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	573	57,6
Ukupno (F00-F99)	994	100,0

ZADARSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (<i>F20</i>)	227	24,9
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	85	9,3
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	72	7,9
Nespecificirana neorganska psihoza (<i>F29</i>)	60	6,6
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (<i>F23</i>)	56	6,1
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	500	54,8
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	913	100,0

OSJEČKO - BARANJSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	361	19,4
Shizofrenija (<i>F20</i>)	318	17,1
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	225	12,1
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	195	10,5
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (<i>F23</i>)	79	4,3
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	1178	63,5
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	1858	100,0

ŠIBENSKO - KNINSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (<i>F20</i>)	156	22,1
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	82	11,6
Shizoafektivni poremećaji (<i>F25</i>)	68	9,6
Nespecificirana neorganska psihoza (<i>F29</i>)	67	9,5
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	62	8,8
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	435	61,7
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	705	100,0

VUKOVARSKO – SRIJEMSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (F20)	184	15,3
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (F10)	175	14,6
Depresivni poremećaji (F32-F33)	108	9,0
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (F43)	102	8,5
Shizotipni poremećaji (F25)	78	6,5
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	647	53,9
Ukupno (F00-F99)	1201	100,0

SPLITSKO – DALMATINSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (F20)	507	24,4
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (F10)	223	10,7
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (F23)	201	9,7
Depresivni poremećaji (F32-F33)	153	7,4
Nespecificirana neorganska psihoza (F29)	104	5,0
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	1188	57,2
Ukupno (F00-F99)	2078	100,0

ISTARSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (F10)	229	15,9
Shizofrenija (F20)	161	11,2
Depresivni poremećaji (F32-F33)	141	9,8
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe uključujući PTSP (F43)	118	8,2
Bipolarni afektivni poremećaji (F31)	91	6,3
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	740	51,2
Ukupno (F00-F99)	1446	100,0

DUBROVAČKO - NERETVANSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (<i>F20</i>)	148	19,3
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	119	15,5
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	87	11,4
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (<i>F23</i>)	63	8,2
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	53	6,9
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	470	61,4
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	766	100,0

MEĐIMURSKA ŽUPANIJA

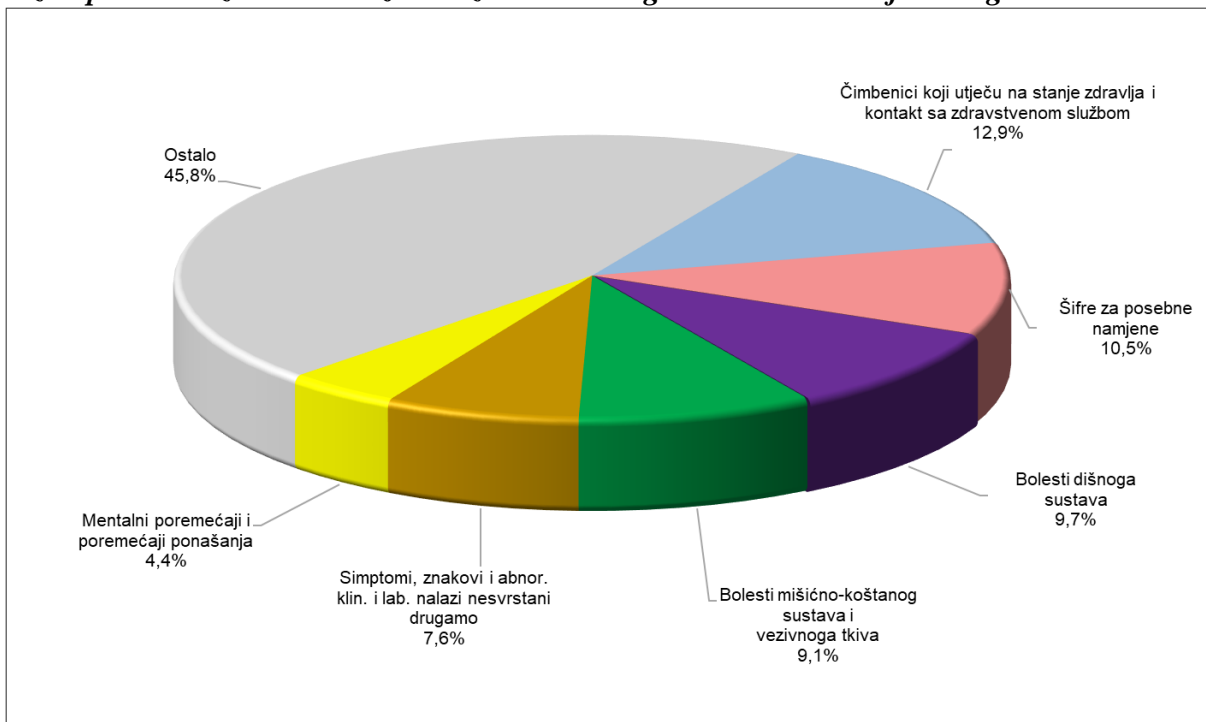
DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	235	28,3
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	175	21,1
Shizofrenija (<i>F20</i>)	85	10,2
Shizoafektivni poremećaji (<i>F25</i>)	46	5,5
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	45	5,4
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	586	70,3
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	833	100,0

GRAD ZAGREB

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	1244	17,6
Shizofrenija (<i>F20</i>)	978	13,8
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	611	8,6
Ostali mentalni poremećaji zbog oštećenja i disfunkcije mozga i tjelesne bolesti (<i>F06</i>)	524	7,4
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući PTSP (<i>F43</i>)	358	5,1
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	3715	52,5
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	7071	100,0

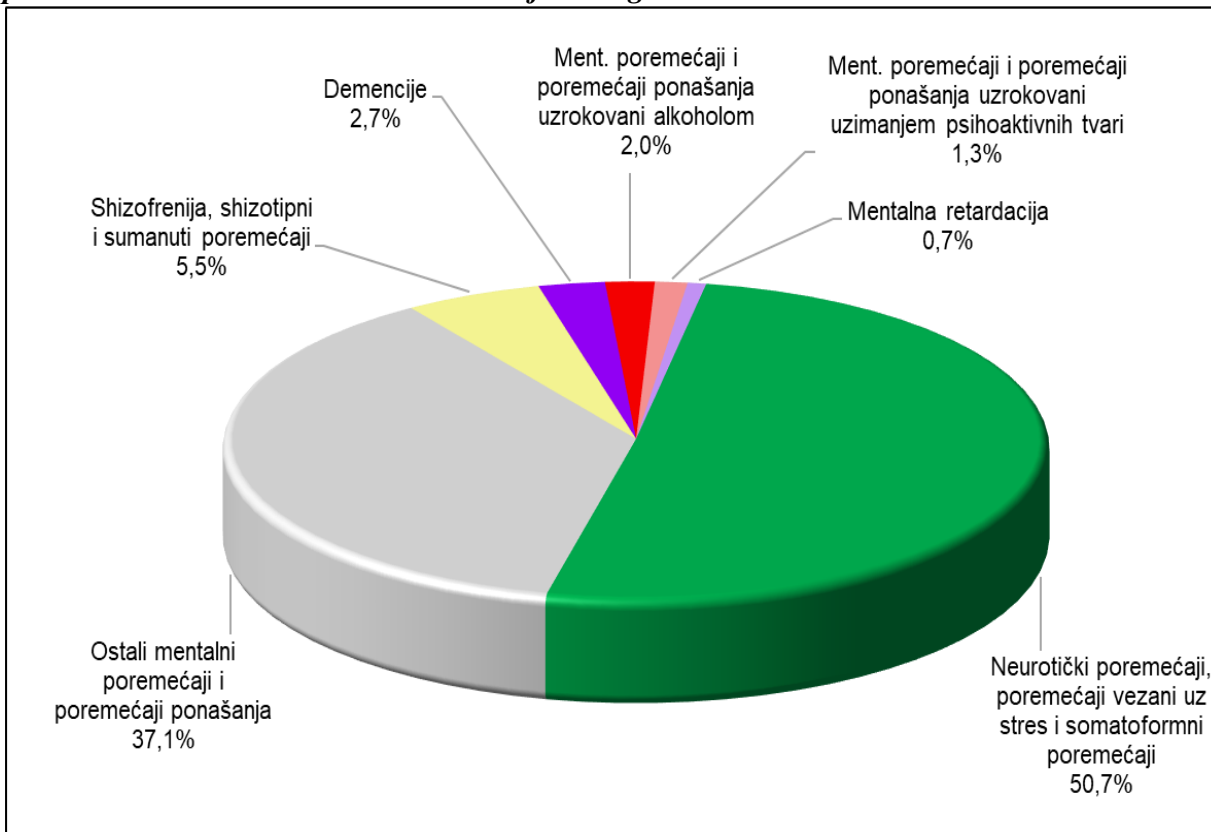
Slika 9

Udio vodećih pet skupina bolesti ili stanja te mentalnih poremećaja u ukupnom pobolu na razini primarne zdravstvene zaštite za dob 20-64 godina u Hrvatskoj 2022. godine

Slika 10

Registrirane dijagnostičke podskupine i udio u pobolu zbog mentalnih poremećaja na razini primarne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj 2022. godine

Tablica 8

Ukupan broj osoba s dijagnozama iz skupine mentalnih poremećaja prema dijagnostičkim podskupinama na razini primarne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj 2022. godine

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Neurotički poremećaji, vezani uz stres i somatoformni poremećaji (F40-F48)	507 065	50,7
Ostali mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	370 623	37,1
Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji (F20-F29)	55 080	5,5
Demencije (F00-F03)	26 523	2,7
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola (F10)	19 671	2,0
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim tvarima (F11-F19)	12 975	1,3
Mentalna retardacija (F70-F79)	7410	0,7
Međuzbroj (F00-F99)	999 347	100,0

Tablica 9

Broj osoba s dijagnozama iz skupine mentalnih poremećaja po dobnim skupinama i prema dijagnostičkim podskupinama na razini primarne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj 2022. godine

ZA DOB 0-6 GODINA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Ostali mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	23 382	98,6
Neurotički poremećaji, poremećaji vezani uz stres i somatoformni poremećaji (F40-F48)	231	1,0%
Mentalna retardacija (F70-F79)	106	0,4%
Međuzbroj (F00-F99)	23 719	100,0

ZA DOB 7-19 GODINA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Ostali mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	26 618	73,6
Neurotički poremećaji, vezani uz stres i somatoformni poremećaji (F40-F48)	7375	20,4
Mentalna zaostalost (F70-F79)	1132	3,1
Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji (F20-F29)	781	2,2
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim tvarima (F11-F19)	191	0,5
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola (F10)	72	0,2
Međuzbroj (F00-F99)	36 169	100,0

ZA DOB 20-64 GODINA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Neurotički poremećaji, vezani uz stres i somatoformni poremećaji (F40-F48)	269 072	55,1
Ostali mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	147 606	30,3
Shizofrenija, shizotipni i sumanuti poremećaji (F20-F29)	38 252	7,8
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola (F10)	14 389	2,9
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim tvarima (F11-F19)	11 841	2,4
Mentalna zaostalost (F70-F79)	5441	1,1
Demencije (F00-F03)	1312	0,3
Međuzbroj (F00-F99)	487 913	100,0

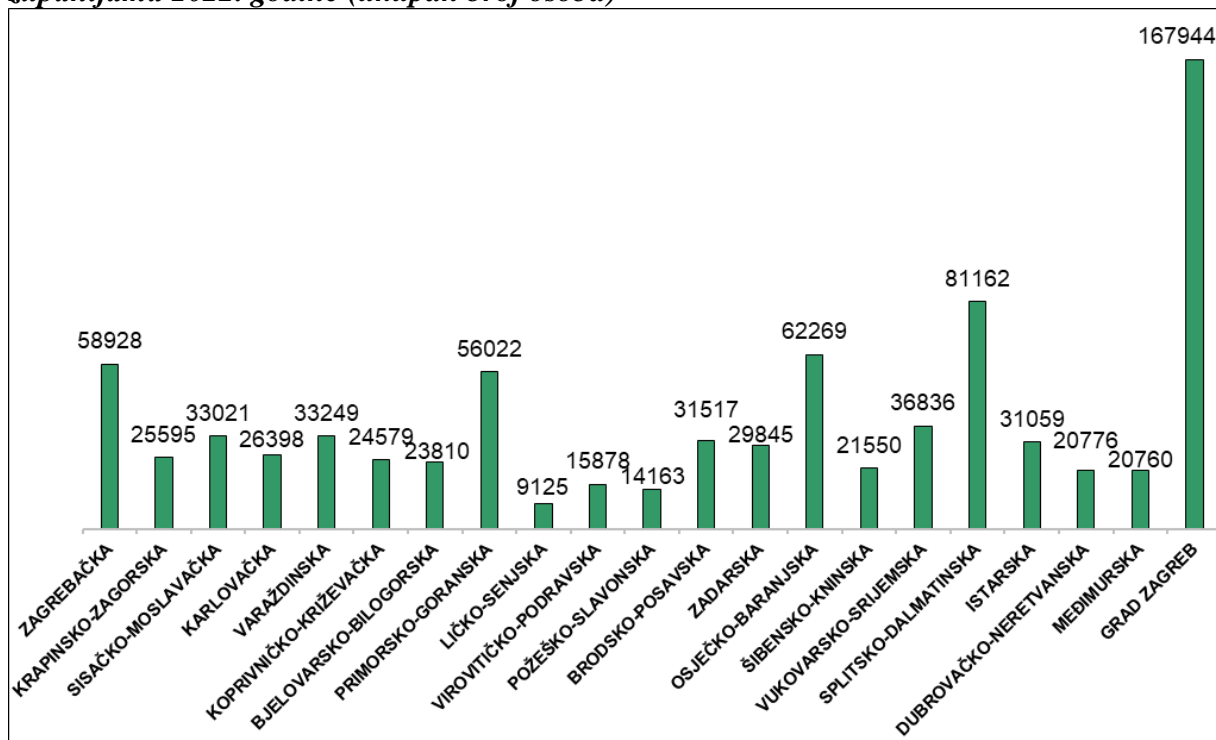
ZA DOB 65+ GODINA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Neurotički poremećaji, vezani uz stres i somatoformni poremećaji (F40-F48)	230 387	51,0
Ostali mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	173 038	38,3
Demencije (F00-F03)	25 197	5,6
Shizofrenija, shizotipni i sumanuti poremećaji (F20-F29)	16 040	3,6
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola (F10)	5210	1,2
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim tvarima (F11-F19)	943	0,2
Mentalna retardacija (F70-F79)	731	0,2
Međuzbroj (F00-F99)	451 546	100,0

Metodološka napomena: u svakoj dijagnostičkoj podskupini osobe se broje jednom, neovisno o broju dijagnoza iz podskupine koju osoba ima. Moguće je da osoba ima dijagnoze iz više dijagnostičkih podskupina, tada se broji jednom u svakoj podskupini.

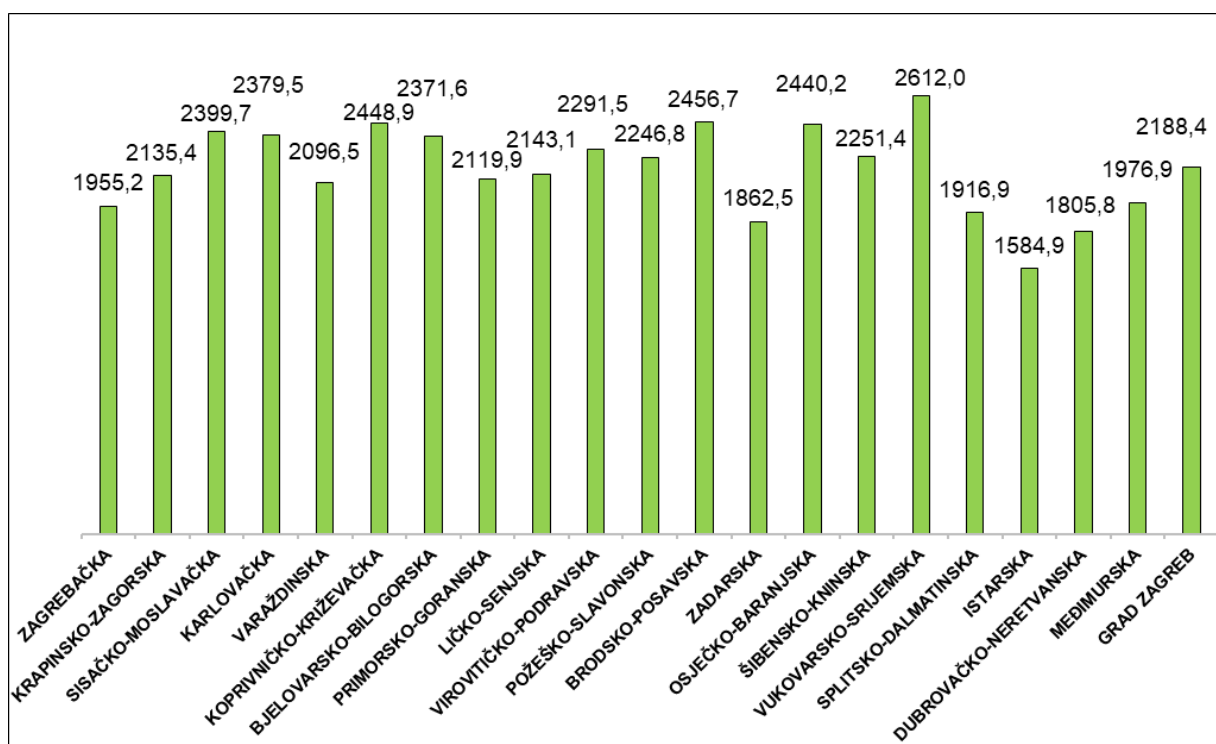
Slika 11

Registrirani pobol zbog mentalnih poremećaja na razini primarne zdravstvene zaštite prema županijama 2022. godine (ukupan broj osoba)

Slika 12

Registrirani pobol zbog mentalnih poremećaja na razini primarne zdravstvene zaštite prema županijama 2022. godine (stopa/10 000)

BOLNIČKI POBOL ZBOG MENTALNIH POREMEĆAJA I POREMEĆAJA PONAŠANJA U HRVATSKOJ

Prikazani su podatci o trendovima hospitalizacija zbog mentalnih poremećaja u razdoblju 1995.-2022. godine. Posebno su prikazani i analizirani poremećaji koji predstavljaju značajne javnozdravstvene probleme. Epidemiološka analiza izvršena je na temelju podataka Baze hospitalizacija. Izvor podataka je JZ-BSO obrazac (od 2017. godine pod nazivom Prijava hospitalizacije, a prethodnih godina naziva bolesničko-statistički obrazac). U Bazu se evidentiraju, prema glavnoj otpusnoj dijagnozi, sve hospitalizacije kroz godinu otpuštenih pacijenata iz stacionarnih ustanova Hrvatske.

Metodološko pojašnjenje: Zbog promjene u metodologiji prikupljanja podataka iz bolničkog pobola (otпуст iz redovitih hospitalizacija i dnevnih bolnica), jedan dio bolničkog pobola koji se prethodno evidentirao kao redovita hospitalizacija, od 2010. godine evidentira se kao dnevna bolnica, što je moglo utjecati na broj registriranih hospitalizacija.

Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja (MKB šifre F00-F99)

Skupina mentalnih poremećaja posljednjih godina sudjeluje u bolničkom pobolu s udjelom oko 6% po broju hospitalizacija, dok je po broju dana bolničkog liječenja vodeća skupina. U razdoblju 1995.-2022. godine registriraju se oscilacije broja i stopa hospitalizacija. Ukupna stopa i stopa za muškarce raste do 2008. godine, nakon čega ima trend pada, dok stopa za žene kontinuirano raste. Znatna pad hospitalizacija 2020. godine u Hrvatskoj bilježi se za sve dijagnostičke entitete, što je u većoj mjeri posljedica utjecaja epidemije bolesti COVID-19 na korištenje zdravstvene zaštite (Slika 13, Slika 15).

Ukupna stopa 1995. godine iznosila je 632,2/100 000 (30 244 hospitalizacija), 2000. godine bila je 826,6 (36 679 hospitalizacija), 2005. godine 978,4 (43 418 hospitalizacija), 2010. godine 927,2 (41 144 hospitalizacija), 2015. godine 952,4 (40 034 hospitalizacija), 2020. godine 746,8/100 000 (30 228 hospitalizacija), dok je 2022. godine iznosila 791,6/100 000 (30 521 hospitalizacija). (Slika 13, Slika 15).

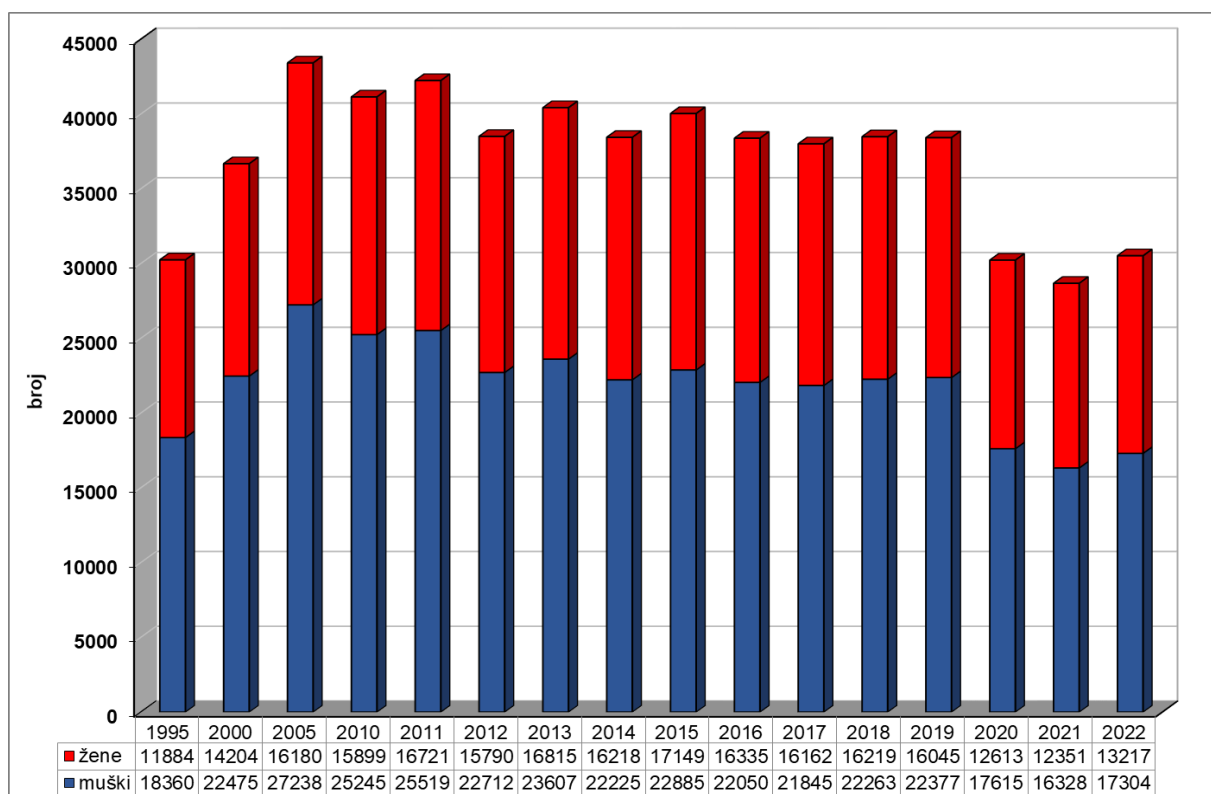
U istom razdoblju registrira se smanjenje ukupnog broja dana bolničkog liječenja te još značajnije smanjenje prosječnog trajanja liječenja po jednoj hospitalizaciji. Prosječno trajanje liječenja po hospitalizaciji iznosilo je 1995. godine 52,4 dana (ukupno 1 584 041 BOD), dok je 2022. godine iznosilo 28,1 dana (ukupno 858 654 BOD) (Slika 14).

Broj hospitalizacija muškaraca bio je veći nego hospitalizacija žena (odnos hospitalizacija prosječno 1,4 : 1) (Slika 13). Također, stopa hospitalizacija za muškarce, za svu dob ukupno i prema dobnim skupinama veća nego za žene (2022. godine za dob 10-19 godina bilježi se veća stopa za žene) (Slika 15, Slika 16).

Prema dobi stope hospitalizacija se također znatno razlikuju. Najviša stopa hospitalizacija bilježi se u dobi 40-59 godina kod oba spola (2022. g. M 1467,7/100 000; Ž 865,1/100 000), iako se izraženiji porast stope registrira već u dobi do 19 i 20-39 godina. U dobi iznad 60 godina stopa znatno pada zbog češćih hospitalizacija zbog, primarno, somatskih oboljenja te se mentalni poremećaji, kao komorbiditetne dijagnoze, gube iz rutinskog registriranja. Godine 2022. ukupna stopa za dob 60+ iznosila je 696,9/100 000 (Slika 16).

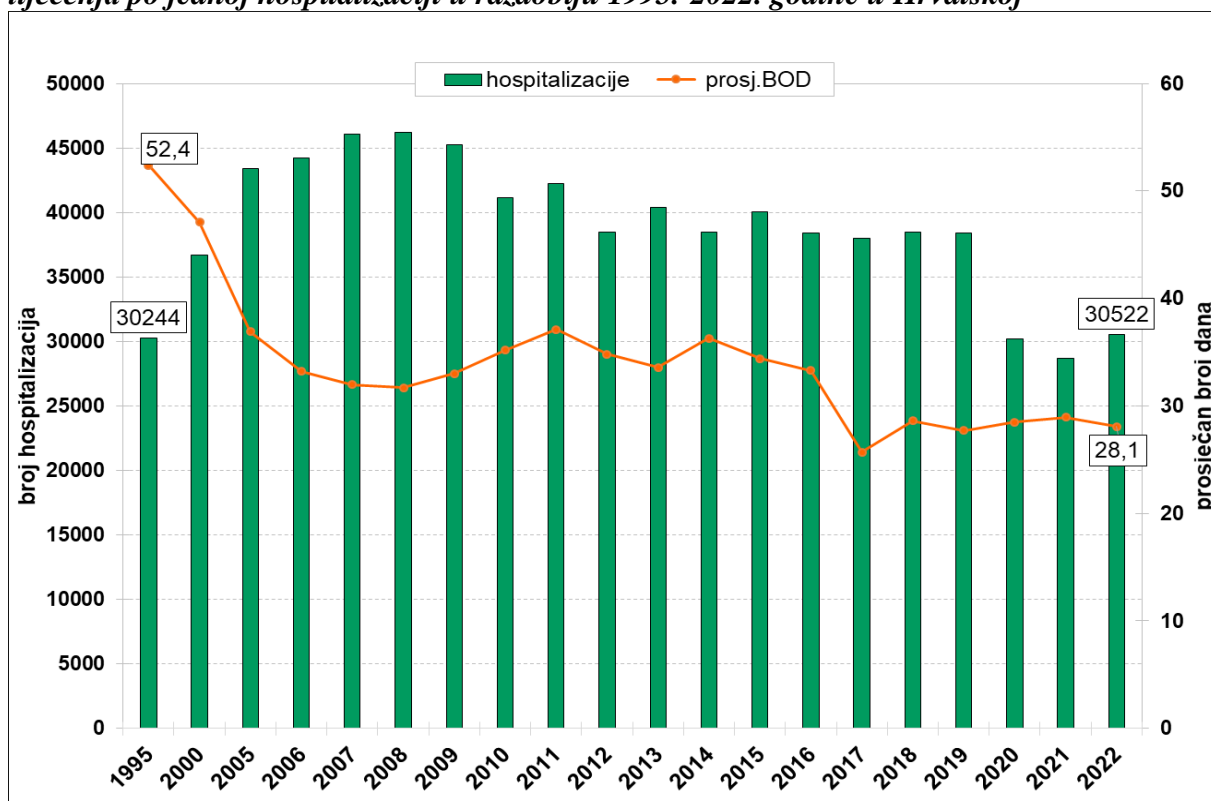
Slika 13

Broj hospitalizacija zbog mentalnih poremećaja po spolu u razdoblju 1995.-2022. godine u Hrvatskoj

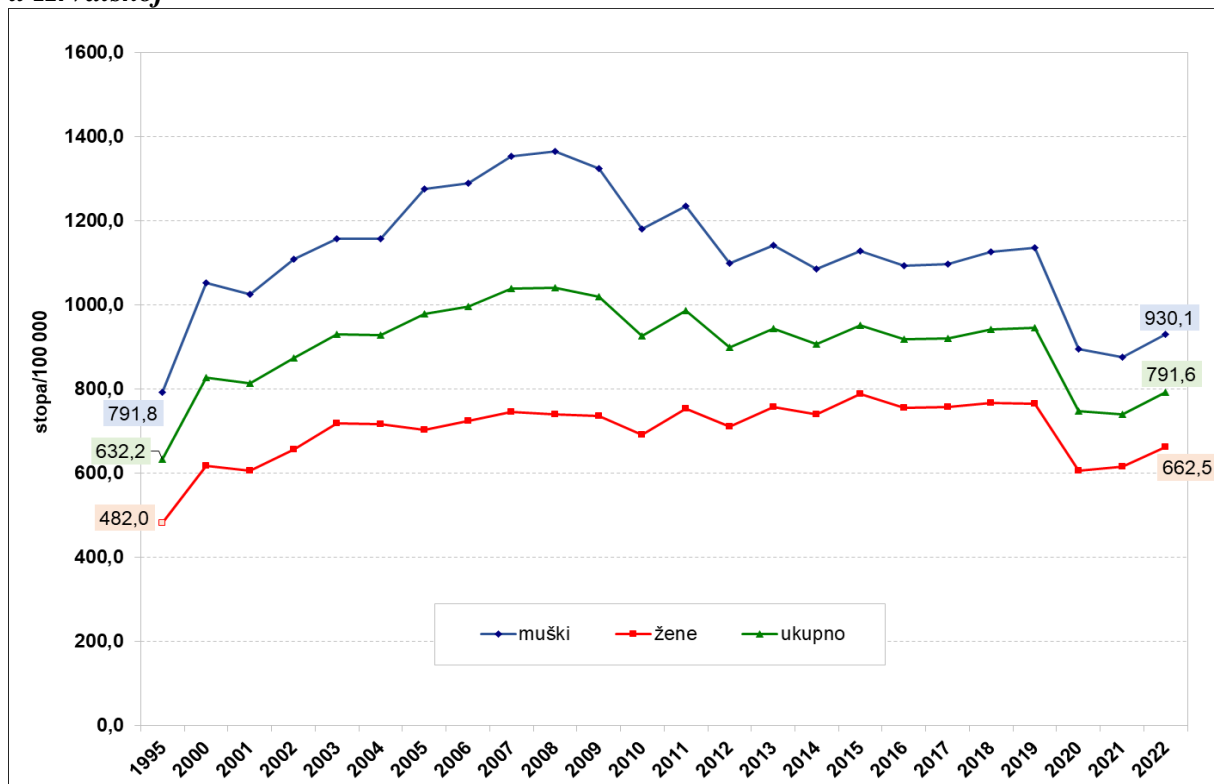
Slika 14

Odnos ukupnog broja hospitalizacija zbog mentalnih poremećaja i prosječnog trajanja liječenja po jednoj hospitalizaciji u razdoblju 1995.-2022. godine u Hrvatskoj

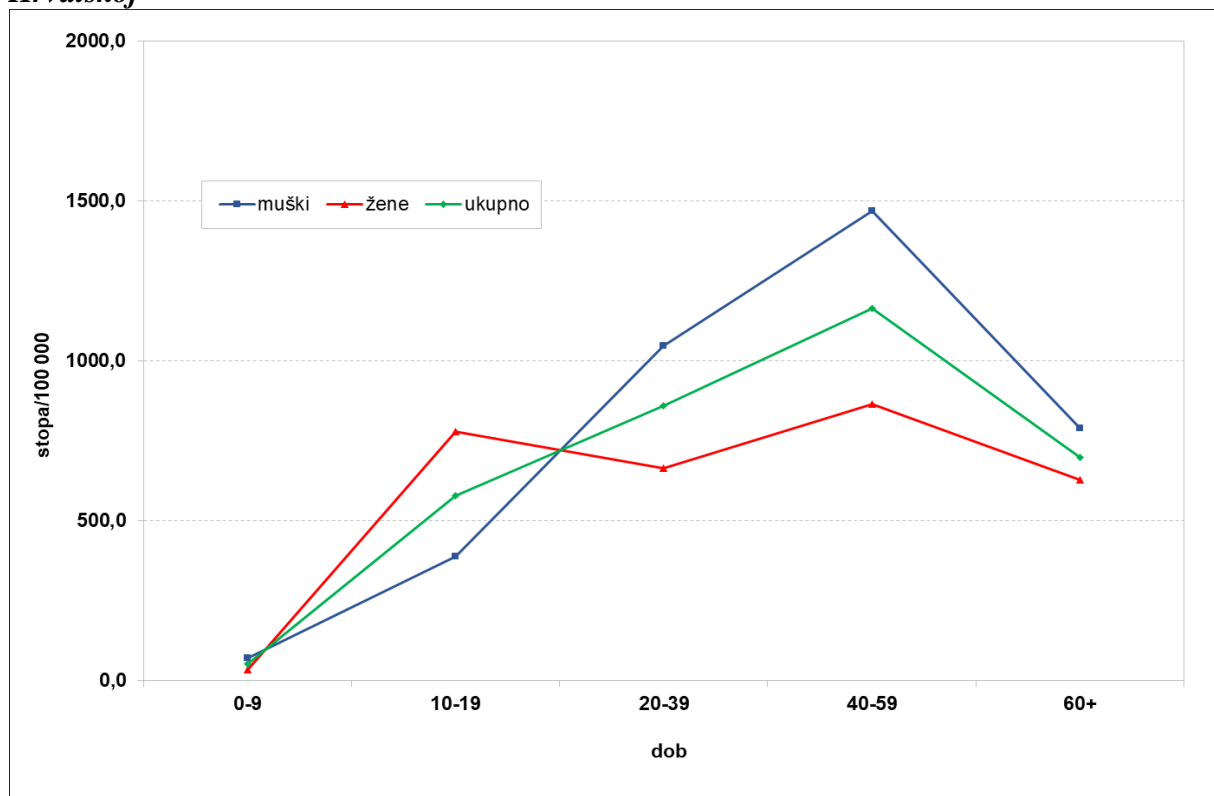
Slika 15

Stope hospitalizacija zbog mentalnih poremećaja po spolu u razdoblju 1995.- 2022. godine u Hrvatskoj

Slika 16

Dobno-specifične stope hospitalizacija zbog mentalnih poremećaja po spolu 2022. godine u Hrvatskoj

Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (MKB šifra F10)

Mentalni poremećaji uzrokovani alkoholom vodeća su dijagnostička kategorija u uzrocima hospitalizacija unutar skupine mentalnih poremećaja u Hrvatskoj.

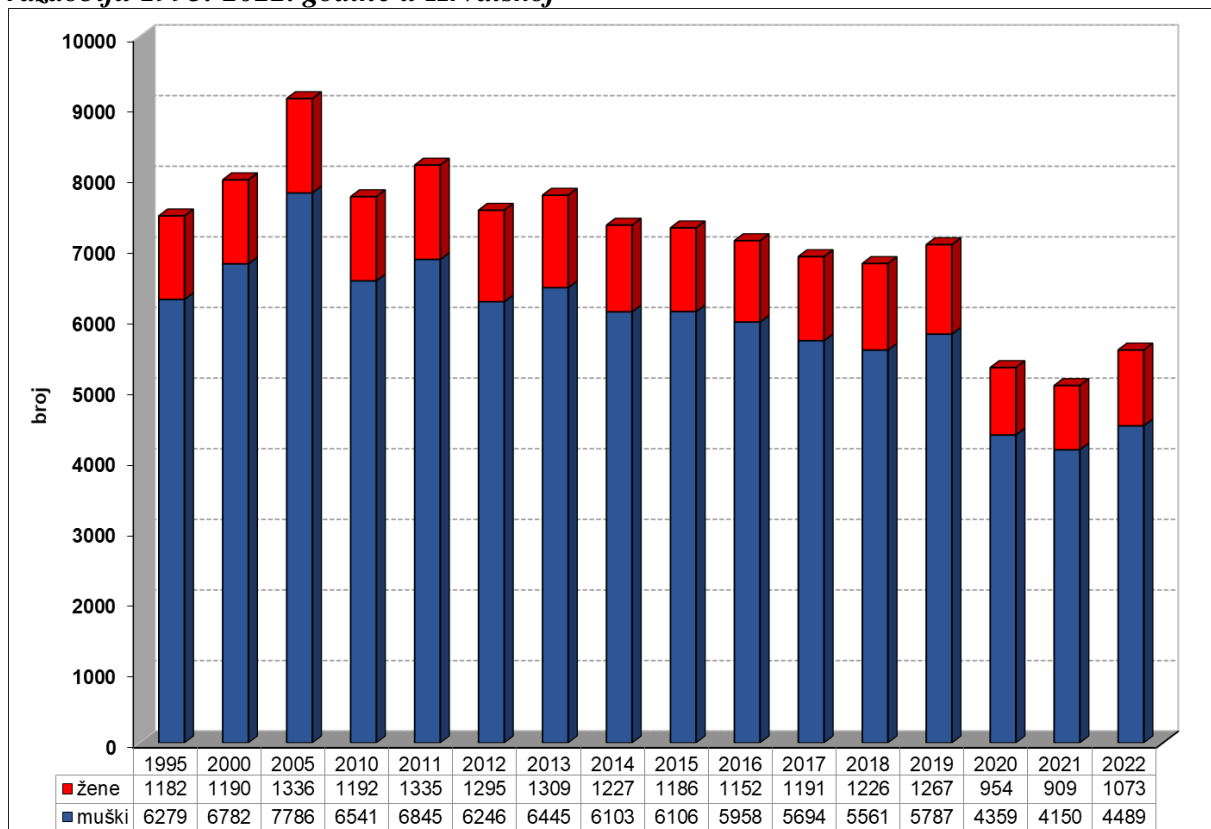
U razdoblju 1995.-2022. godine registrira se uzlazni trend broja i stopa hospitalizacija do 2008. godine, a nadalje se bilježi pad. Kod muškaraca prisutne su znatnije oscilacije u hospitalizacijama, nego kod žena. Ukupna stopa hospitalizacije 1995. godine iznosila je 155,9/100 000 (7461 hospitalizacija), 2000. godine 179,7 (7972 hospitalizacije), 2005. godine 205,6 (9122 hospitalizacije), 2010. godine 174,3 (7733 hospitalizacije), 2015. godine 173,5 (7292 hospitalizacije), 2020. godine 131,3/100 000 (5313 hospitalizacija), dok je 2022. godine iznosila 144,3/100 000 (5562 hospitalizacija). (Slika 17, Slika 18).

Prosječno trajanje liječenja po hospitalizaciji iznosilo je 1995. godine 34,9 dana (ukupno 260 268 BOD), dok je 2022. godine iznosilo 20,8 dana (ukupno 115 462 BOD). Broj hospitalizacija muškaraca bio je znatno veći nego hospitalizacija žena (odnos hospitalizacija 5,0 : 1). Također, stopa hospitalizacija za muškarce, za svu dob ukupno i prema dobnim skupinama, znatno je viša nego za žene (Slika 18, Slika 19).

Stopa hospitalizacija raste za oba spola do dobi 40-59 godina kad je najviša te je 2022. godine iznosila 291,7/100 000 (M 483,9; Ž 103,5). Za dob 60 i više godina ukupna stopa iznosila je 107,8/100 000 (Slika 19).

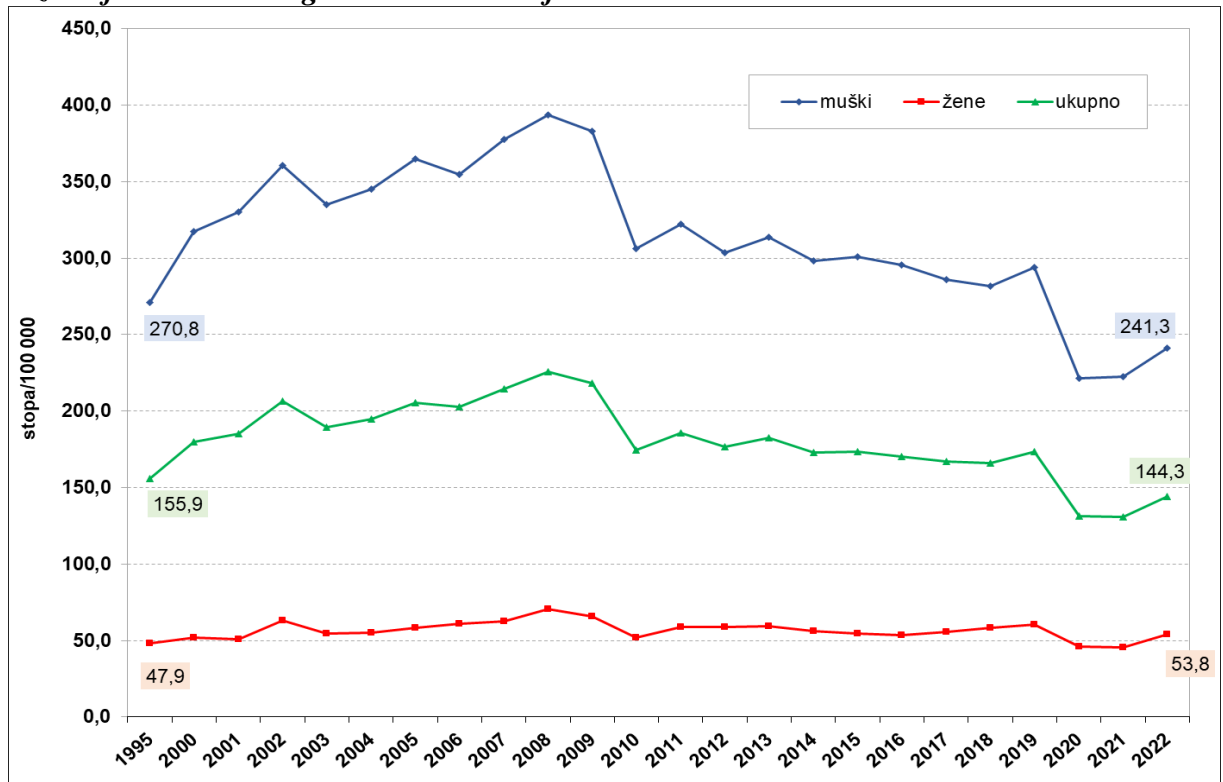
Slika 17

Broj hospitalizacija zbog mentalnih poremećaja uzrokovanih alkoholom po spolu u razdoblju 1995.-2022. godine u Hrvatskoj

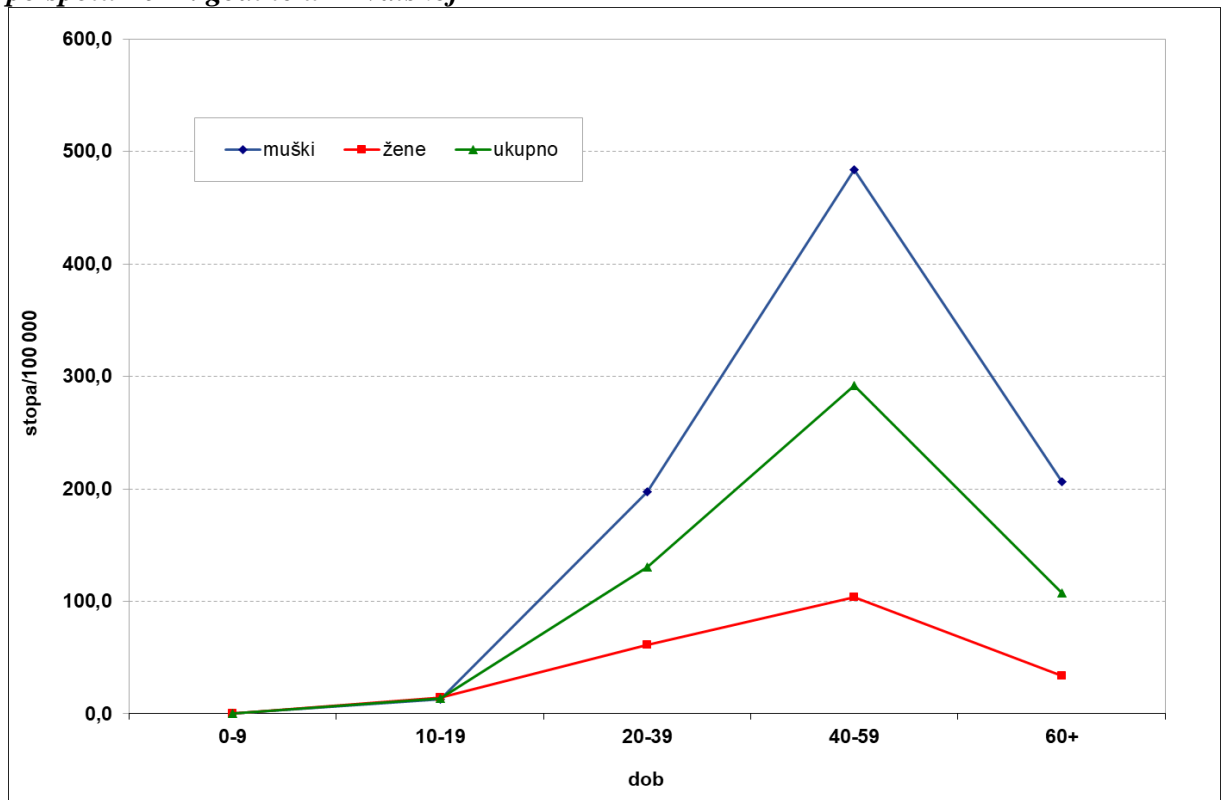
Slika 18

Stope hospitalizacija zbog mentalnih poremećaja uzrokovanih alkoholom po spolu u razdoblju 1995.-2022. godine u Hrvatskoj

Slika 19

Dobno-specifične stope hospitalizacija zbog mentalnih poremećaja uzrokovanih alkoholom po spolu 2022. godine u Hrvatskoj

Shizofrenija (MKB šifra F20)

Shizofrenija je, uz mentalne poremećaje uzrokovane alkoholom, vodeća dijagnostička kategorija u ukupnom broju hospitalizacija zbog mentalnih poremećaja u Hrvatskoj. Od 2004. godine bilježi se trend pada u broju i stopi hospitalizacija ukupno i prema spolu. Prema trajanju bolničkog liječenja shizofrenija izrazito prednjači s udjelom od skoro 30% u ukupnom broju dana liječenja unutar skupine mentalnih poremećaja.

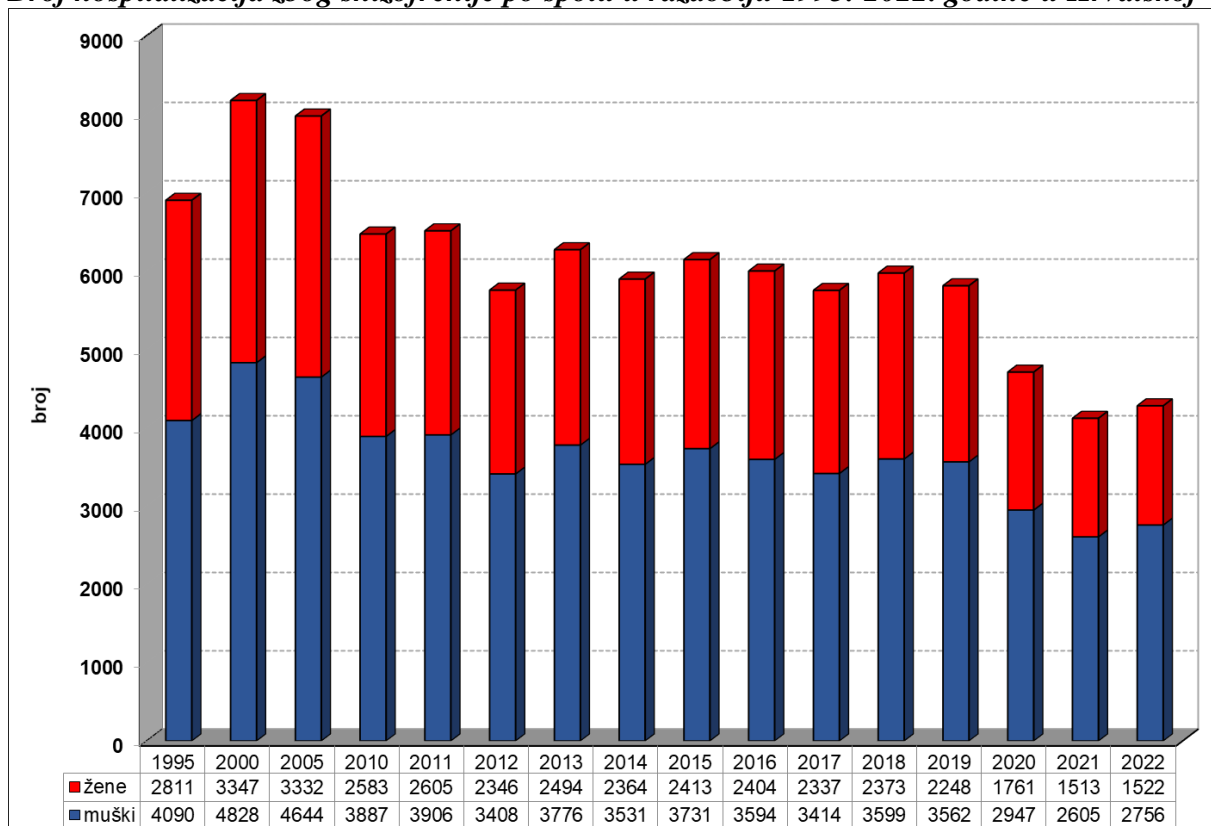
Ukupna stopa hospitalizacije zbog shizofrenije 1995. godine iznosila je 144,2/100 000 (6901 hospitalizacija), 2000. godine 184,2 (8175 hospitalizacija), 2005. godine 179,7 (7976 hospitalizacija), 2010. godine 145,8 (6470 hospitalizacija), 2015. godine 146,2 (6 144 hospitalizacije), 2020. godine 116,3/100 000 (4708 hospitalizacija), dok je 2022. iznosila 111,0/100 000 (4278 hospitalizacija). (Slika 20, Slika 21).

Prosječno trajanje liječenja po hospitalizaciji iznosilo je 1995. godine 96,0 dana (ukupno 662 168 BOD), dok je 2022. godine iznosilo 55,4 dana (ukupno 237 205 BOD). Broj hospitalizacija muškaraca bio je veći nego hospitalizacija žena (odnos hospitalizacija M:Ž prosječno 1,5 : 1). Također, stopa hospitalizacija za svu dob ukupno i prema dobnim skupinama veća je za muškarce nego za žene (Slika 21, Slika 22).

Stopa hospitalizacija izrazito raste za dob 20-39 kod oba spola, a 2022. godine iznosila je 140,6/100 000 (M 209,3; Ž 69,2). U dobi 40-59 godina stopa je bila najviša 202,1/100 000 (M 255,8; Ž 149,5). Za dob 60 i više godina ukupna stopa iznosila je 75,0/100 000 (Slika 22).

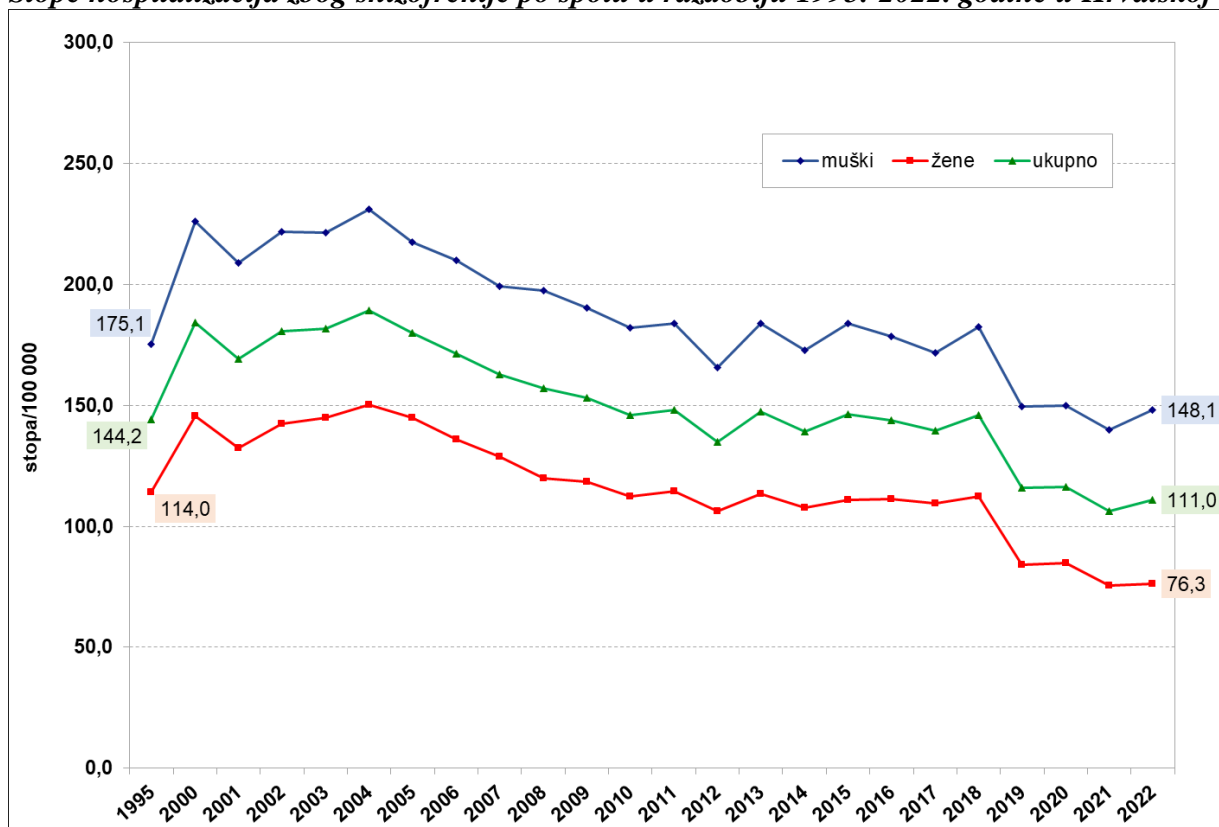
Slika 20

Broj hospitalizacija zbog shizofrenije po spolu u razdoblju 1995.-2022. godine u Hrvatskoj

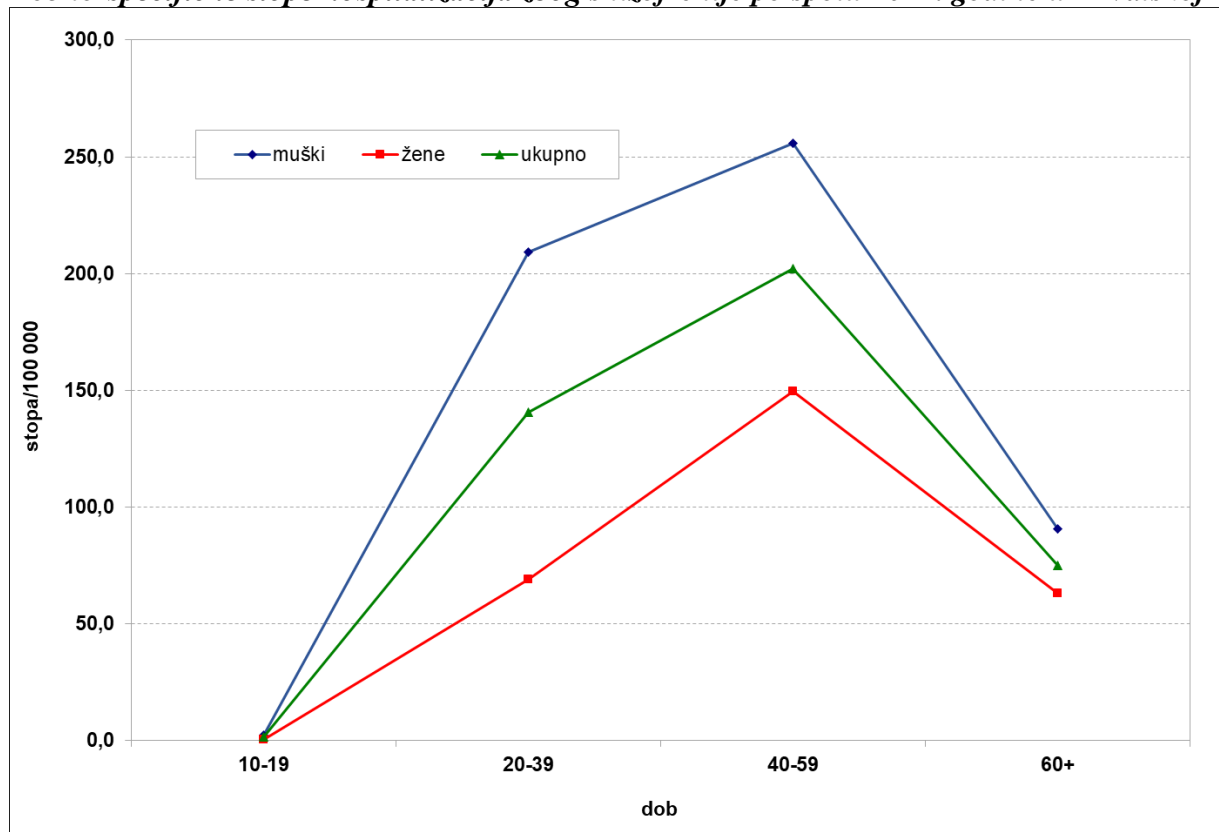
Slika 21

Stope hospitalizacija zbog shizofrenije po spolu u razdoblju 1995.-2022. godine u Hrvatskoj

Slika 22

Dobno-specifične stope hospitalizacija zbog shizofrenije po spolu 2022. godine u Hrvatskoj

Depresivni poremećaji (MKB šifra F32-F33)

Bolnički pobol zbog depresivnih poremećaja uključuje hospitalizacije zbog depresivnih epizoda (F32) i povratnog depresivnog poremećaja (F33). U razdoblju 1995.-2020. godine, do 2009. godine prisutan je uzlazni trend u bolničkom pobolu zbog depresivnih poremećaja sa znatnim porastom broja i stope hospitalizacija, ukupno i prema spolu. Od 2010. do 2015. godine stopa oscilira, a narednih godina prisutan je pad stope. Znatna broj osoba s ovim poremećajima liječi se u dnevnim bolnicama.

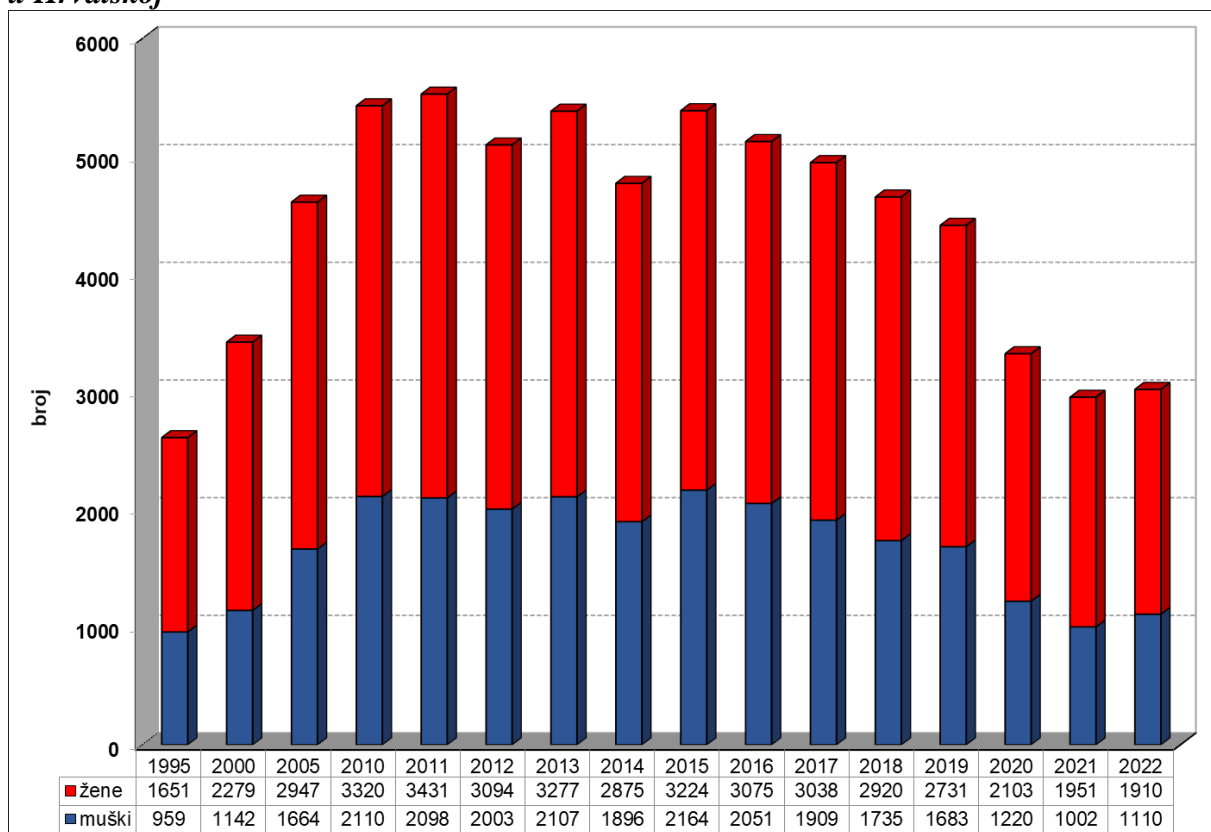
Ukupna stopa hospitalizacije 1995. godine iznosila je 54,6/100 000 (2610 hospitalizacija), 2000. godine 77,1 (3421 hospitalizacija), 2005. godine 103,9 (4611 hospitalizacija), 2010. godine 122,4 (5430 hospitalizacija), 2015. godine 128,2 (5388 hospitalizacija), 2020. godine 82,1/100.000 (3323 hospitalizacija), dok je 2022. godine iznosila 78,3/100 000 (3020 hospitalizacija). (Slika 23, Slika 24).

Prosječno trajanje liječenja po hospitalizaciji iznosilo je 1995. godine 32,1 dana (ukupno 83 657 BOD), dok je 2022. godine iznosilo 22,5 dana (ukupno 67 911 BOD). Broj hospitalizacija žena bio je veći nego hospitalizacija muškaraca (odnos hospitalizacija Ž:M prosječno 1,7 : 1). Također, stopa hospitalizacija za svu dob ukupno i prema dobnim skupinama, veća je za žene nego za muškarce (Slika 24, Slika 25).

Stopa hospitalizacija najviša je za oba spola u dobi 40-59 godina, a 2022. godine iznosila je 141,6/100 000 (M 108,6; Ž 174,0). Za dob 10-19 godina ukupna stopa je iznosila 21,3, za dob 20-39 godina 46,2, a za dob 60 i više godina ukupna stopa iznosila je 88,4/100 000 (Slika 25).

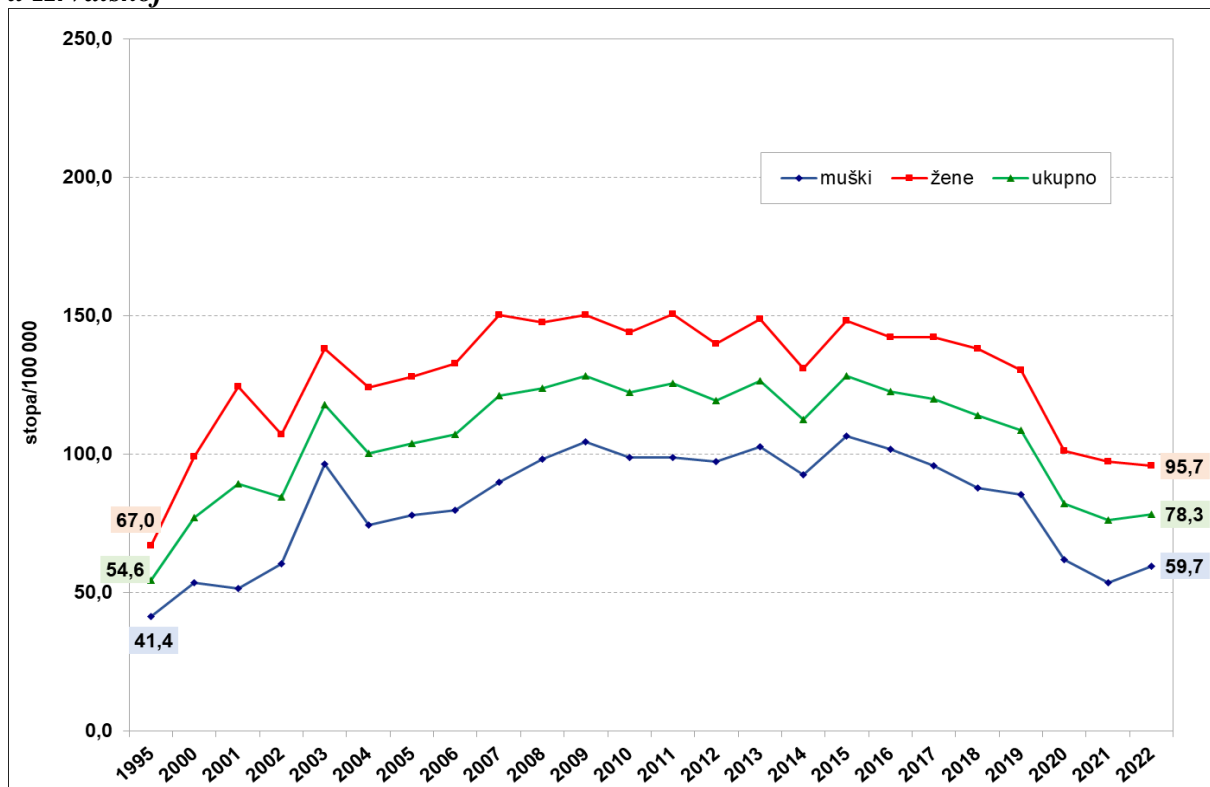
Slika 23

Broj hospitalizacija zbog depresivnih poremećaja po spolu u razdoblju 1995.- 2022. godine u Hrvatskoj

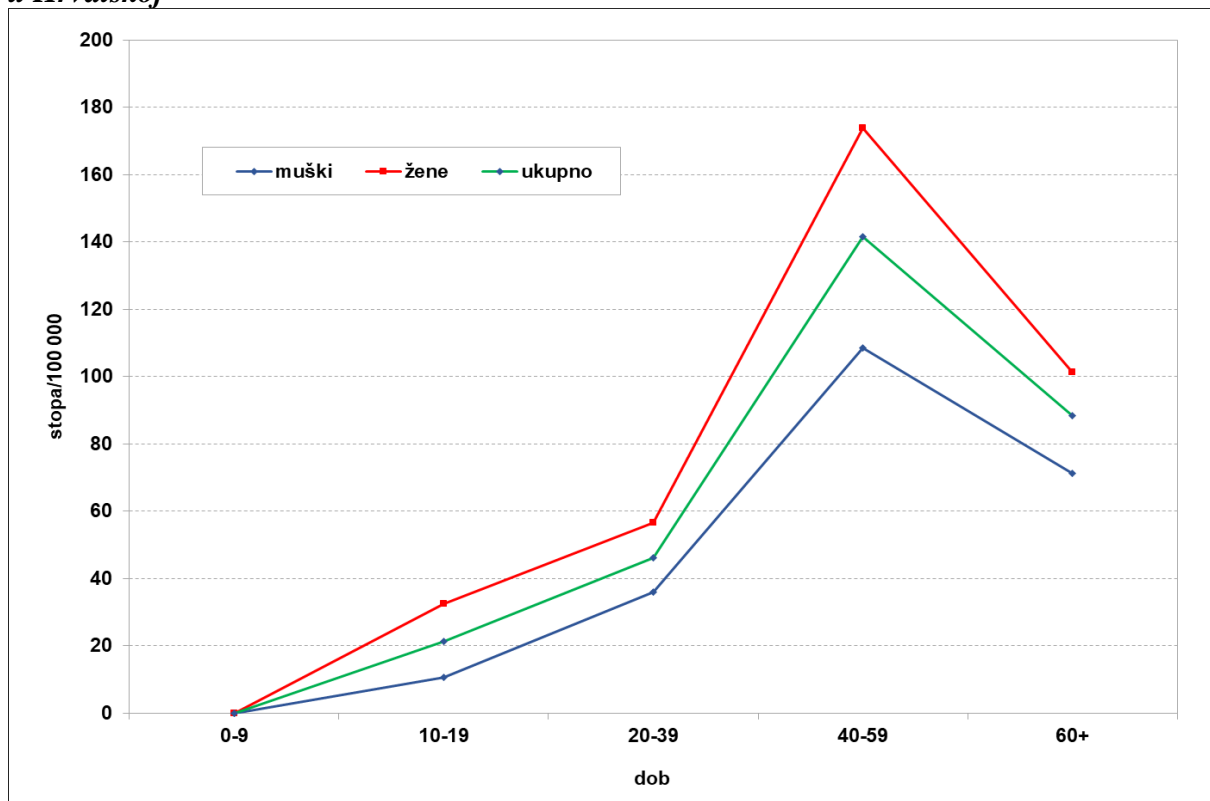
Slika 24

Stope hospitalizacija zbog depresivnih poremećaja po spolu u razdoblju 1995.- 2022. godine u Hrvatskoj

Slika 25

Dobno-specifične stope hospitalizacija zbog depresivnih poremećaja po spolu 2022. godine u Hrvatskoj

Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe (MKB šifra F43)

Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe, uključujući posttraumatski stresni poremećaj (PTSP) uvode se prema klasifikaciji MKB-10 kao nova dijagnostička kategorija 1995. godine, kada se registrira relativno mali broj hospitalizacija uz nisku stopu. Stopa raste do 1998. godine, nakon čega do 2004. godine kontinuirano pada, a od 2005. godine ponovo slijedi znatan porast stope te se 2007. godine bilježi najviša stopa. Od 2008. godine registrira se kontinuirani pad stope hospitalizacije. Znatan broj oboljelih posljednjih se godina liječi u dnevnim bolnicama.

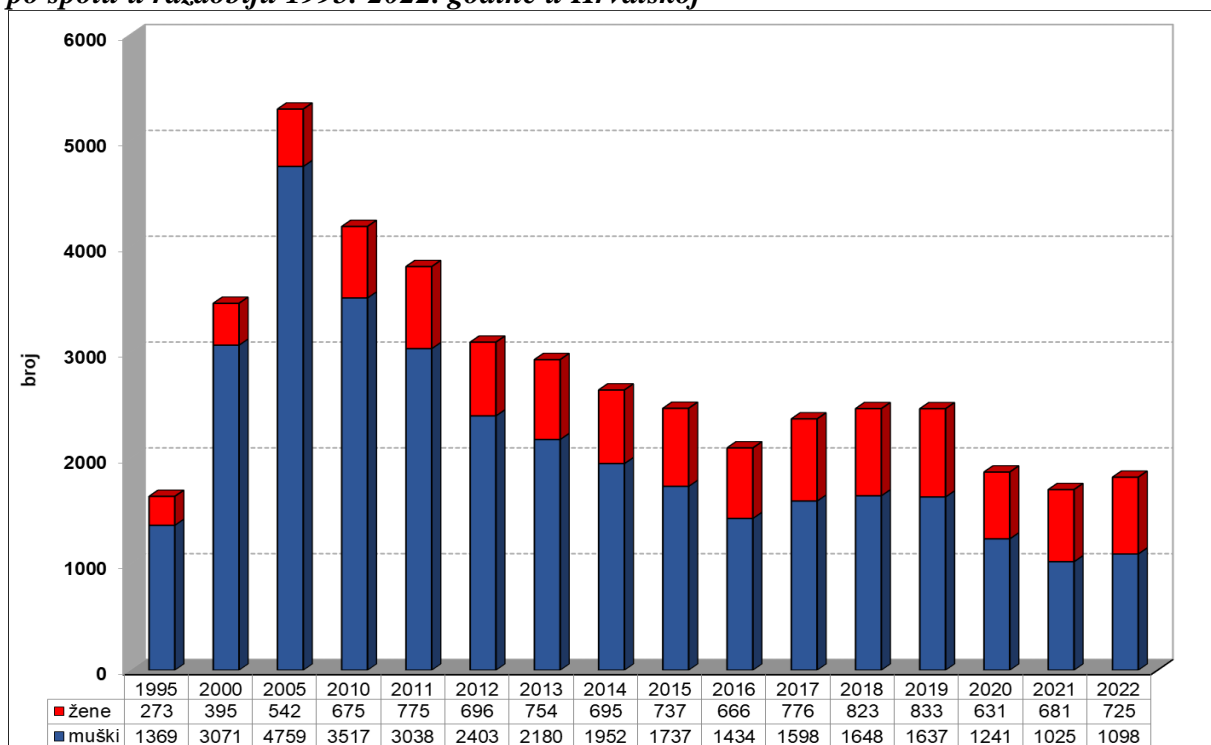
Ukupna stopa hospitalizacije 1995. godine iznosila je 34,3/100 000 (1642 hospitalizacija), 2000. godine bila je 78,1 (3466 hospitalizacije), 2005. godine 119,5 (5301 hospitalizacija), 2010. godine 94,5 (4192 hospitalizacija), 2015. godine 58,9 (2474 hospitalizacija), 2020. godine 46,2/100 000 (1872 hospitalizacija), dok je 2022. godine iznosila 47,3/100 000 (1823 hospitalizacija). Bilježe se znatne razlike u trendovima kretanja hospitalizacija prema spolu. Dok je kod muškaraca, uz značajne oscilacije, prisutan izraziti porast stope hospitalizacije do 2007. godine, a nadalje znatan pad stope, kod žena se bilježi kontinuirani blaži rast stope (Slika 26, Slika 27).

Prosječno trajanje bolničkog liječenja 1995. godine iznosilo je 29,0 dana (47 633 BOD), dok je 2022. godine iznosilo 12,0 dana (21 885 BOD). Broj hospitalizacija muškaraca bio je godinama znatno veći nego žena (M:Ž 2005. g. 8,8:1). kao i stope hospitalizacija. Posljednjih godina razlika u broju hospitalizacija muškaraca i žena znatno se smanjila te posljednjih pet godina odnos hospitalizacija muškaraca i žena prosječno iznosi 1,8:1 (Slika 27, Slika 28).

Godine 2022., za dob 10-19 i 20-39 godina registrirane su više stope hospitalizacija za žene (M 22,2; Ž 44,3, odnosno M 45,6; Ž 60,4). Stopa hospitalizacije za muškarce znatno raste u dobi 40-59 godina (M 114,0; Ž 46,0). U toj je dobi i ukupna stopa najviša te je i najveća razlika stopa hospitalizacija za muškarce i žene. U dobi iznad 60 godina ukupna stopa iznosila je 32,5/100 000 (Slika 28).

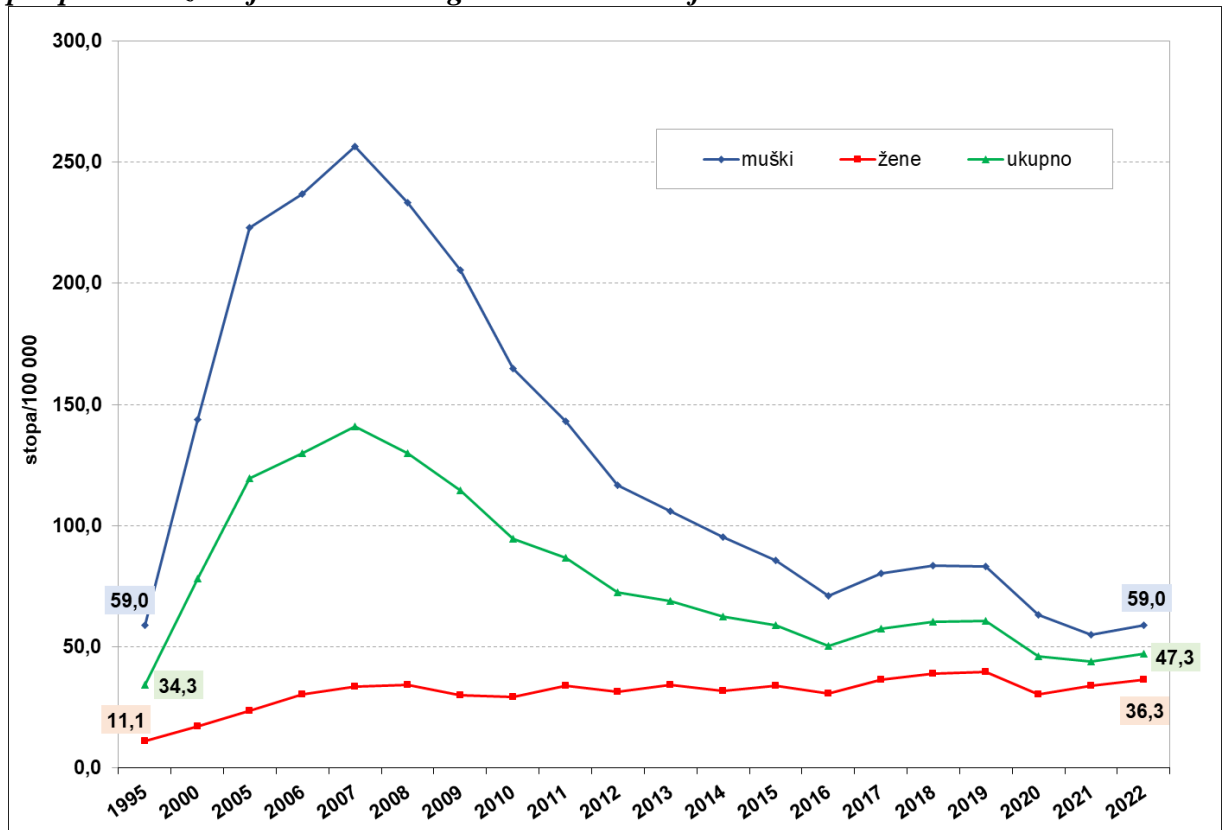
Slika 26

Broj hospitalizacija zbog reakcija na teški stres i poremećaja prilagodbe, uključujući PTSP po spolu u razdoblju 1995.-2022. godine u Hrvatskoj

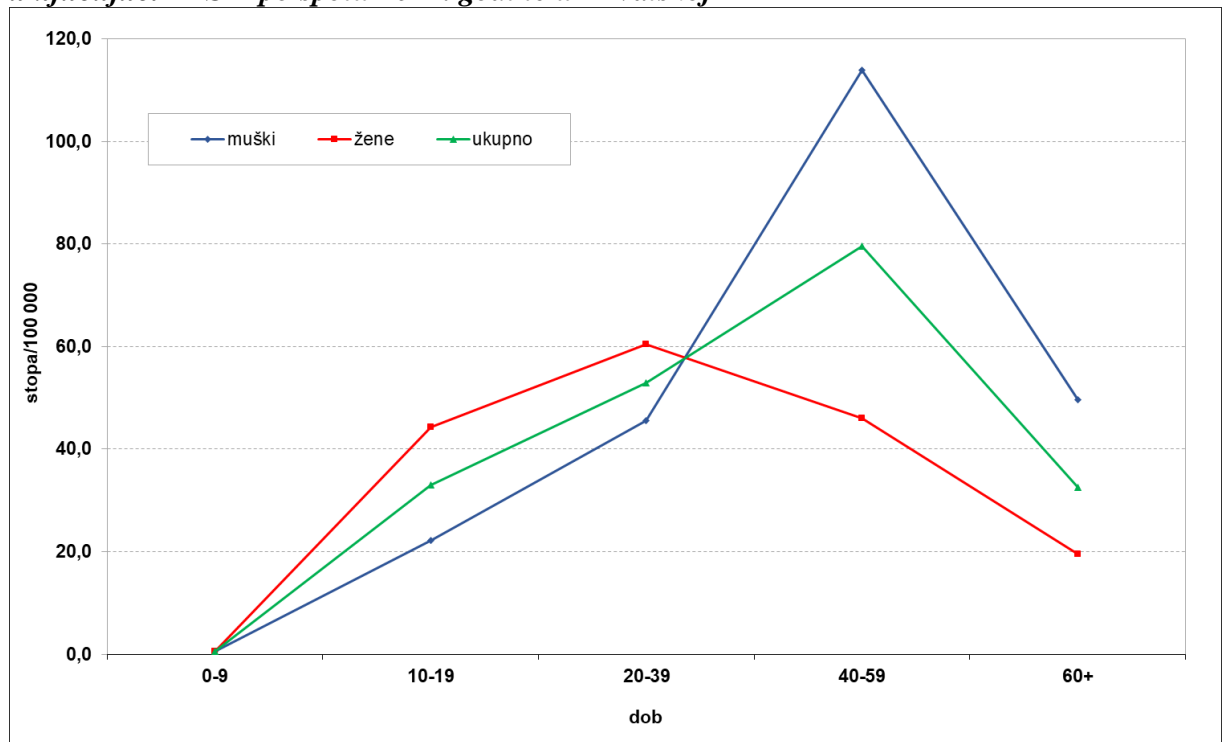
Slika 27

Stope hospitalizacija zbog reakcija na teški stres i poremećaja prilagodbe, uključujući PTSP po spolu u razdoblju 1995.-2022. godine u Hrvatskoj

Slika 28

Dobno-specifične stope hospitalizacija zbog reakcija na teški stres i poremećaja prilagodbe, uključujući PTSP po spolu 2022. godine u Hrvatskoj

Demencije

Alzheimerova bolest (MKB šifra G30) i delirij koji nije uzrokovan alkoholom ili ostalim psihoaktivnim tvarima (MKB šifra F05)

Dijagnoze označene zvjezdicom, prema pravilima SZO, ne registriraju se kao glavne dijagnoze već umjesto njih ekvivalentne dijagnoze označene križićem. To je slučaj s dijagnozama demencija kod Alzheimerove bolesti F00.* (koje bi se trebale označiti šifrom G30.+), kao i demencijama kod ostalih bolesti svrstanih drugamo F02.* (koje bi se trebale označiti šifrom bolesti kod koje je demencija posljedica). Na taj se način iz rutinskog zdravstveno-statističkog praćenja gubi određeni broj demencija kod Alzheimerove bolesti. Osim toga jedan broj demencija kod Alzheimerove bolesti prikriven je glavnom dijagnozom delirija superponiranog na demenciju (F05.1, odnosno F05), a jedan se broj dijagnosticira kao nespecificirana demencija (F03) ili psihoorganski sindromi (F06 i F07).

Alzheimerova bolest se prema MKB-10 od 1995. godine uvodi kao zasebna dijagnostička kategorija što je vjerovatno razlog izrazito malom broju registriranih hospitalizacija. Ukupna stopa hospitalizacije 1995. godine iznosila je 0,8/100 000 (38 hospitalizacija), 2000. godine bila je 3,9 (174 hospitalizacije), 2005. godine 6,9 (307 hospitalizacija), 2010. godine 3,9 (174 hospitalizacija), 2015. godine 9,6 (404 hospitalizacije), 2020. godine 6,3/100 000 (256 hospitalizacija), dok je 2022. godine iznosila 6,4/100 000 (246 hospitalizacija). (Slika 29, Slika 30).

Prosječno trajanje bolničkog liječenja 1995. godine iznosilo je 54,0 dana (2051 BOD), dok je 2022. godine iznosilo 33,8 dana (8314 BOD).

Zbog delirija superponiranog na demenciju ukupna stopa hospitalizacije 1995. godine iznosila je 4,8/100 000 (229 hospitalizacija), 2000. godine bila je 10,3 (459 hospitalizacija), 2005. godine 11,0 (489 hospitalizacija), 2010. godine 14,4 (638 hospitalizacija), 2015. godine 12,9 (543 hospitalizacije), 2020. godine 2,8/100 000 (112 hospitalizacija), dok je 2022. godine iznosila 3,0/100 000 (116 hospitalizacija). (Slika 29, Slika 30).

Prosječno trajanje bolničkog liječenja 1995. godine iznosilo je 33,5 dana (7665 BOD), dok je 2020. godine iznosilo 15,1 dana (1750 BOD).

Vaskularna demencija (MKB šifra F01) i nespecificirana demencija (MKB šifra F03)

U promatranom razdoblju broj i stopa hospitalizacija zbog vaskularne demencije uz oscilacije pokazuje trend pada. Ukupna stopa hospitalizacije 1995. godine iznosila je 14,5/100 000 (696 hospitalizacija), 2000. godine bila je 6,0 (267 hospitalizacija), 2005. godine 9,3 (413 hospitalizacija), 2010. godine 7,8 (347 hospitalizacija), 2015. godine 9,7 (406 hospitalizacija), 2020. godine 6,9/100 000 (281 hospitalizacija), dok je 2022. godine iznosila 5,9/100 000 (228 hospitalizacija). (Slika 31, Slika 32).

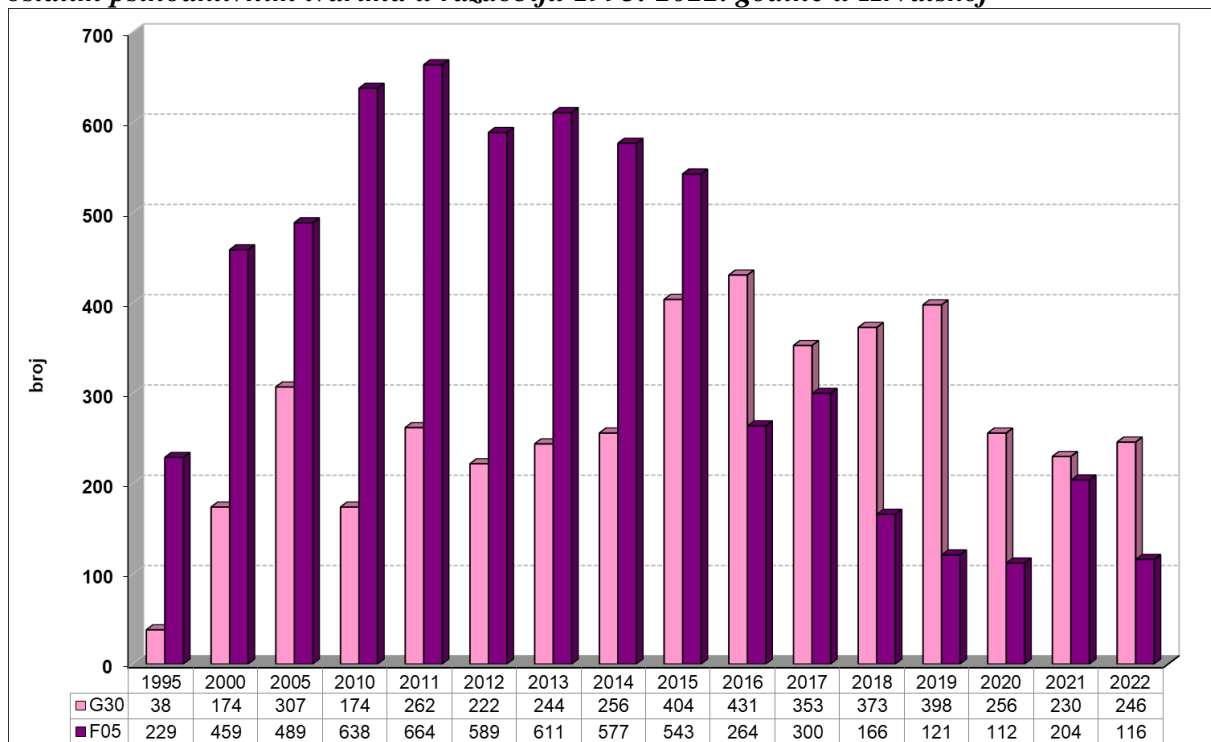
Prosječno trajanje bolničkog liječenja 1995. godine iznosilo je 50,2 dana (34 933 BOD), dok je 2022. godine iznosilo 27,5 dana (6267 BOD).

Zbog nespecificirane demencije stopa hospitalizacije iznosila je 1995. godine 12,3/100 000 (587 hospitalizacija), 2000. godine bila je 12,1 (538 hospitalizacija), 2005. godine 10,8 (481 hospitalizacija), 2010. godine 10,8 (480 hospitalizacija), 2015. godine 17,0 (715 hospitalizacija), 2020. godine 2,7/100 000 (515 hospitalizacija), dok je 2022. godine iznosila 12,7/100 000 (491 hospitalizacija). (Slika 31, Slika 32).

Prosječno trajanje bolničkog liječenja 1995. godine iznosilo je 43,1 dana (25 292 BOD), dok je 2022. godine iznosilo 41,6 dana (20 422 BOD).

Slika 29

Broj hospitalizacija zbog Alzheimerove bolesti i delirija koji nije uzrokovan alkoholom ili ostalim psihoaktivnim tvarima u razdoblju 1995.-2022. godine u Hrvatskoj

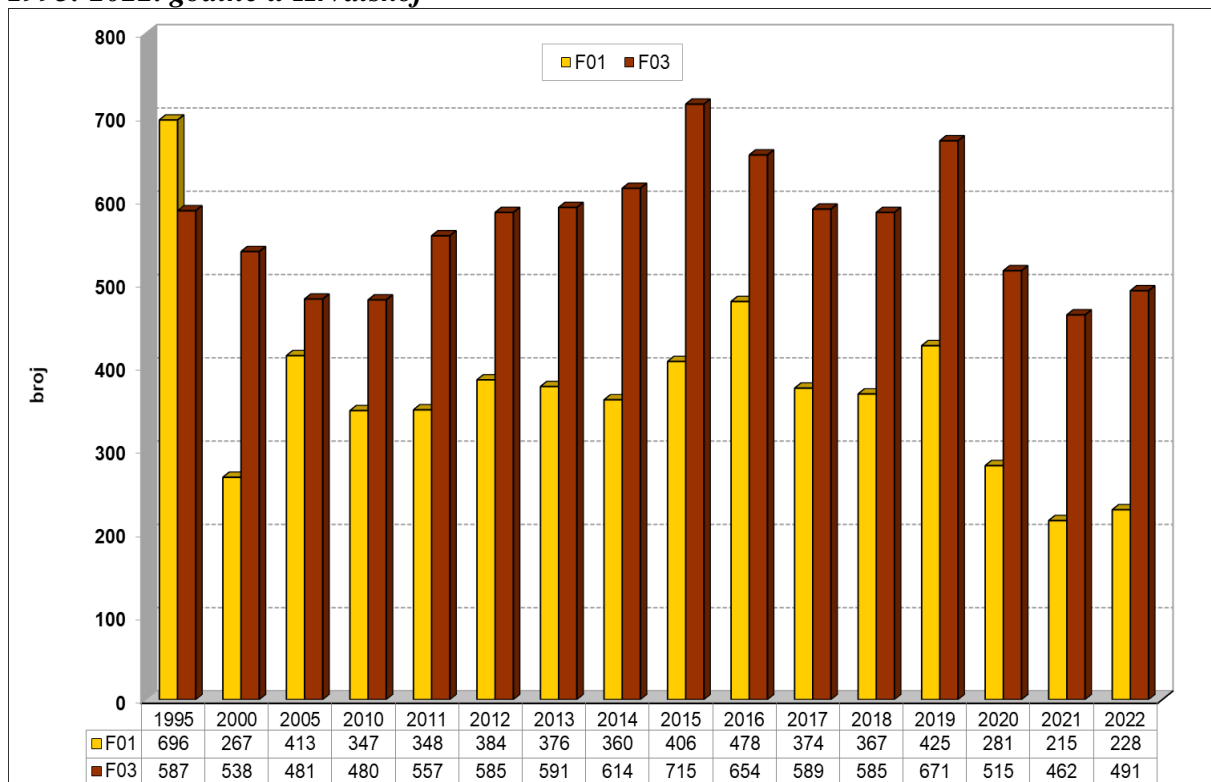
Slika 30

Stope hospitalizacija zbog Alzheimerove bolesti i delirija koji nije uzrokovan alkoholom ili ostalim psihoaktivnim tvarima u razdoblju 1995.-2022. godine u Hrvatskoj

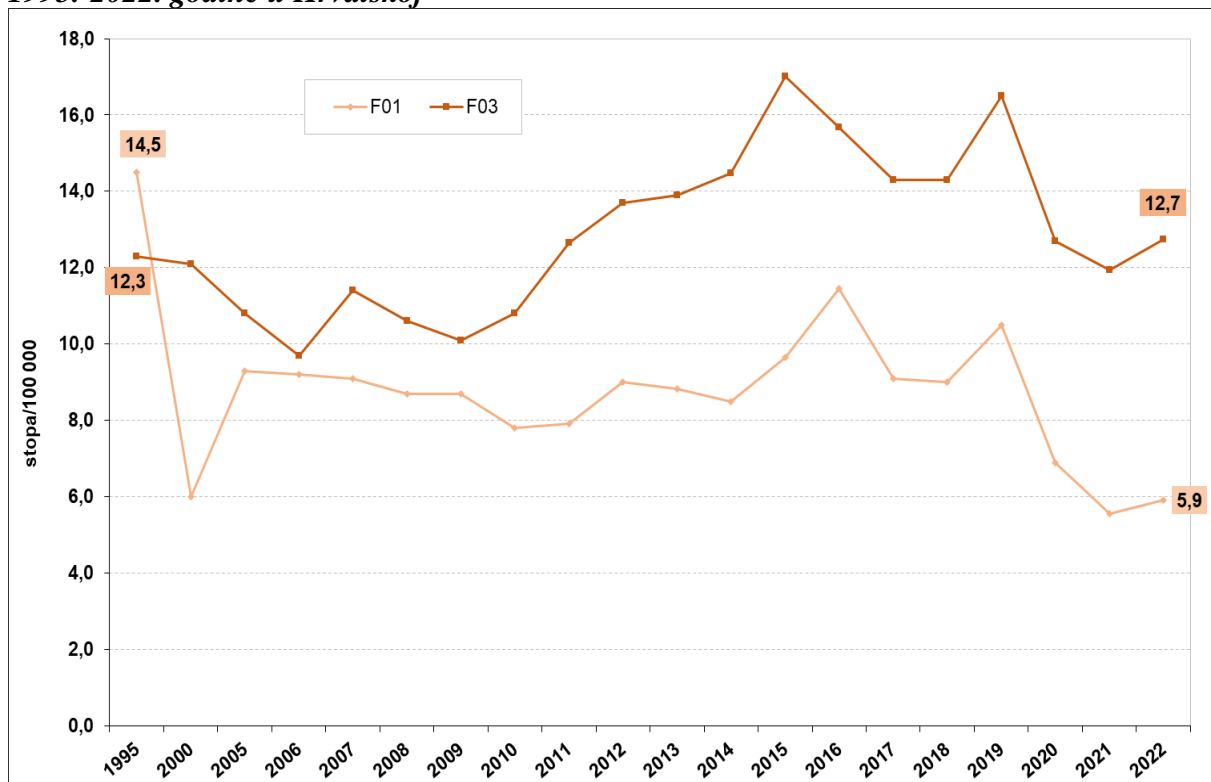
Slika 31

Broj hospitalizacija zbog vaskularne demencije i nespecificirane demencije u razdoblju 1995.-2022. godine u Hrvatskoj

Slika 32

Stope hospitalizacija zbog vaskularne demencije i nespecificirane demencije u razdoblju 1995.-2022. godine u Hrvatskoj

REGISTAR ZA PSIHOZE HRVATSKE

Hrvatski zavod za javno zdravstvo je, uočivši javnozdravstveno značenje mentalnih poremećaja, utemeljio Registar za psihoze Hrvatske koji je započeo radom popisom svih oboljelih osoba zatečenih 31. prosinca 1961. godine u psihijatrijskim bolnicama i psihijatrijskim odjelima u Hrvatskoj.

Registar za psihoze je državni registar, a predstavlja specijalni zdravstveno-statistički instrument za dugoročno praćenje oboljelih osoba te ima značajke populacijskog registra. Prate se podatci o osobama s prebivalištem u Republici Hrvatskoj koje boluju od Shizofrenije ili Shizoafektivnih poremećaja (MKB šifre F20.- i F25.-), a liječene su u stacionarnim zdravstvenim ustanovama. Izvor podataka je tzv. psihijatrijski obrazac (JZ-PSH obrazac) koji se popunjava za svaku osobu koja je bila hospitalizirana zbog mentalnog poremećaja prilikom otpusta iz bolnice (redovita prijava i dnevna bolnica) i na dan cenzusa 31. prosinca svake godine. Od 2017. godine JZ-PSH obrazac je u elektroničkoj formi i naziva se Prijava hospitalizacije zbog mentalnog poremećaja.

Za svaku pojedinu osobu može se pratiti tijek bolničkog liječenja prema ustanovi, trajanju hospitalizacije, osnovnoj i drugoj psihijatrijskoj dijagnozi, te somatskoj dijagnozi, uzroku smrti u slučaju smrti u bolnici ili samoubojstva. Skupno se podatci analiziraju na razini osobe i slučaja prema odabranim obilježjima (dob, spol, županija rođenja, županija boravka, ustanova liječenja) u okviru pojedinih podskupina tzv. kontingenata (novooboljeli/prvi put primljeni, primljeni, otpušteni, ukupno hospitalizirani i zatečeni na dan cenzusa).

Zdravstveni pokazatelji za shizofreniju i shizoafektivne poremećaje

Prikazani su podatci Registra za psihoze u razdoblju 1962.-2022. godine, koji su analizirani na razini osobe i slučaja u okviru pojedinih podskupina tzv. kontingenata (Tablica 10, Slike 33-42).

Godine 1962. zabilježen je najveći broj po prvi put bolnički liječenih osoba s dijagnozom shizofrenije, od kojih je dio ranije bio hospitaliziran, ali nije bio registriran do osnutka Registra. U daljnjem razdoblju dobno-standardizirana stopa bolničke incidencije shizofrenije i shizoafektivnih poremećaja prosječno iznosi 0,23/1 000 stanovnika starijih od 15 godina. Kod muškaraca bilježe se nešto više stope incidencije nego kod žena. Prve hospitalizacije osoba s dijagnozom shizofrenije i shizoafektivnih poremećaja posljednjih godina se najviše registriraju u dobi 25-29 i 30-34 godina. U promatranom razdoblju (1962.-1964./2022.) bilježe se znatne promjene u dobno-standardiziranoj stopi prosječno primljenih (stopa 0,51/1,12; broj 1687/3675) i otpuštenih osoba (stopa 0,50/1,25; broj 1671/4028). Promjene su još izraženije na razini slučaja, u stopama prosječnih prijema (stopa 0,62/2,21; broj 2071/7107) i otpusta (stopa 0,60/1,86; broj 2006/7545). Znatno porast ukupno hospitaliziranih osoba, koje su učestalije i kraće hospitalizirane, vidljiv je i u porastu omjera broja prijema i otpusta prema broju primljenih i otpuštenih osoba. U razdoblju 1962.-1964. godine bolesnici s rotirajućim hospitalizacijama prosječno su godišnje proveli u bolnici 100,8 dana, a u razdoblju 2022. godine 68,2 dana. Promjene u trendovima bolničkog liječenja vidljive su i u znatnom smanjenju broja osoba liječenih tijekom cijele godine. Udio dana liječenja cjelogodišnje hospitaliziranih osoba u ukupnom broju dana liječenja smanjen je s 76,8% na 28,8%.

Posljednjih godina vidljiv je trend pada po prvi put primljenih/hospitaliziranih osoba, ukupno hospitaliziranih osoba te broja hospitalizacija. U razdoblju 2022. godine hospitalizirane su 4273 osobe, od kojih su prvi puta primljene (bolnička incidencija) 432 osobe, a cjelogodišnje hospitaliziranih osoba je bilo 295. Procjenjena prevalencija shizofrenije i shizoafektivnih poremećaja iznosi 7,3/1000 stanovnika starijih od 15 godina.

Tablica 10

Odabrani pokazatelji bolničkog liječenja osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja u Hrvatskoj po pojedinim godinama

KONTINGENTI	GODINA											
	1962	1970	1980	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2021	2022
PRIMLJENI U BOLNICU												
▪ Broj prvi puta primljenih bolesnika	1472	893	970	1028	1008	997	893	683	579	448	479	432
▪ Broj ukupno primljenih bolesnika	1650	2450	3726	4794	4365	5168	5315	4568	4090	3901	3784	3675
▪ Broj prijema	2022	3187	5086	7154	7205	8453	8538	7703	7133	7324	7187	7107
<i>Omjer broja prijema i primljenih bolesnika</i>	1,2	1,3	1,4	1,5	1,7	1,6	1,6	1,7	1,7	1,9	1,9	1,9
ZATEČENI U BOLNICI (31.12)	2305	2821	2615	2494	2115	1972	1655	1726	1123	971	961	873
BOLNIČKI LIJEČENI												
▪ Broj bolesnika	3698	4876	5757	6618	5396	6665	6440	5520	4822	4674	4432	4273
▪ Broj hospitalizacija	4097	5589	7031	8682	7759	9347	9179	8331	8275	8478	8148	8030
<i>Omjer broja bolesnika i broja hospitalizacija</i>	1,1	1,2	1,2	1,3	1,4	1,4	1,4	1,5	1,7	1,8	1,8	1,9
▪ Broj dana bolničkog liječenja u '000	836	1013	930	926	804	723	648	602	432	396	395	374
▪ Broj bolesnika bolnički liječenih tijekom cijele godine	1753	1910	1359	1225	810	874	609	575	361	344	333	295
<i>Udio dana liječenja bolesnika bolnički liječenih cijele godine</i>	76,8	68,8	53,2	48,3	36,8	44,1	34,4	34,8	30,5	31,7	29,9	28,8
OTPUŠTENI IZ BOLNICE												
▪ Broj bolesnika	1607	2491	3759	4858	4659	5305	5540	5543	4330	4055	3842	4028
▪ Broj otpusta	1914	3095	4982	7117	7337	8399	8613	8133	7284	7517	7225	7545
<i>Omjer broja otpusta i otpuštenih bolesnika</i>	1,2	1,2	1,3	1,5	1,6	1,6	1,5	1,5	1,7	1,9	1,9	1,9

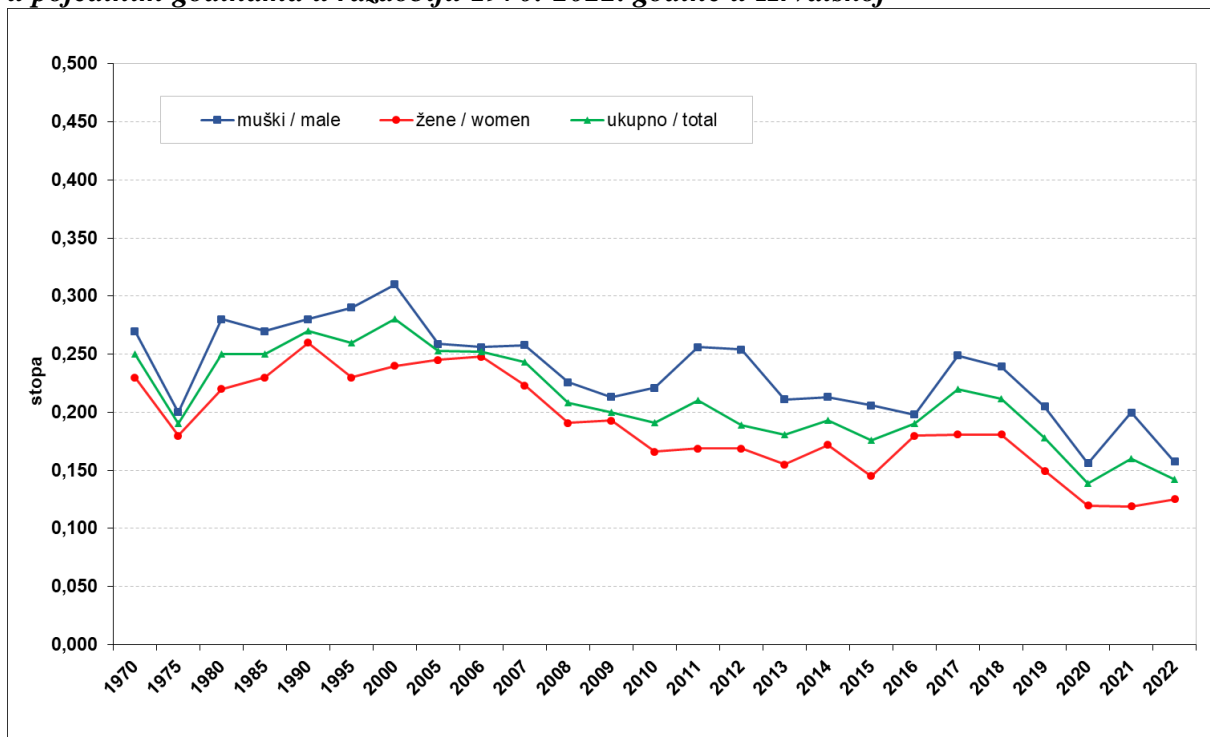
*stanje Registra na dan 30.10.2023.

Metodološka pojašnjenja:

- Za posljednje godine obrade podatci Registra uvijek su nešto manji, jer se tek naknadno registriraju osobe koje su u tijeku dijagnostičkog procesa, kao i osobe koje su primljene predhodne, a otpuštene iduće godine koja još nije obrađena.
- Zbog kontinuiteta praćenja od 1995. godine (uvođenje MKB-10) uz osobe s dijagnozom shizofrenije registriraju se i osobe s dijagnozom shizoafektivnih poremećaja (prije shizoafektivna shizofrenija).
- U broj prijema, hospitalizacija i otpusta nisu uključeni premještaji, kao niti rehospitalizacije kod kojih je od otpusta do ponovnog prijema proteklo manje od 7 dana.
- Stope su standardizirane na stanovništvo Hrvatske starije od 15 godina prema popisu 1991. godine.
- U grafičkim prikazima na slikama 35-42 prikazane su prosječne dobno-standardizirane stope po trogodišnjim razdobljima, osim za 2022. godinu

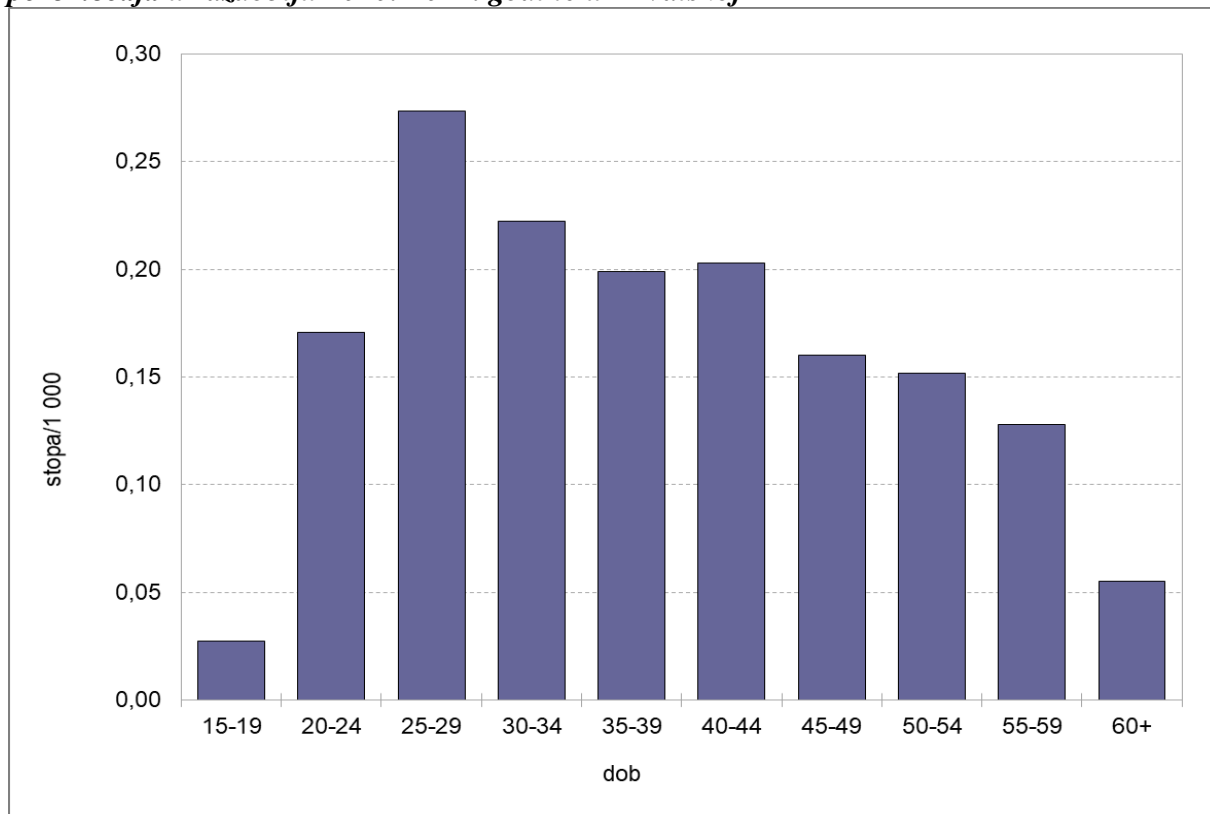
Slika 33

Dobno-standardizirane stope bolničke incidencije shizofrenije i shizoafektivnih poremećaja u pojedinim godinama u razdoblju 1970.-2022. godine u Hrvatskoj

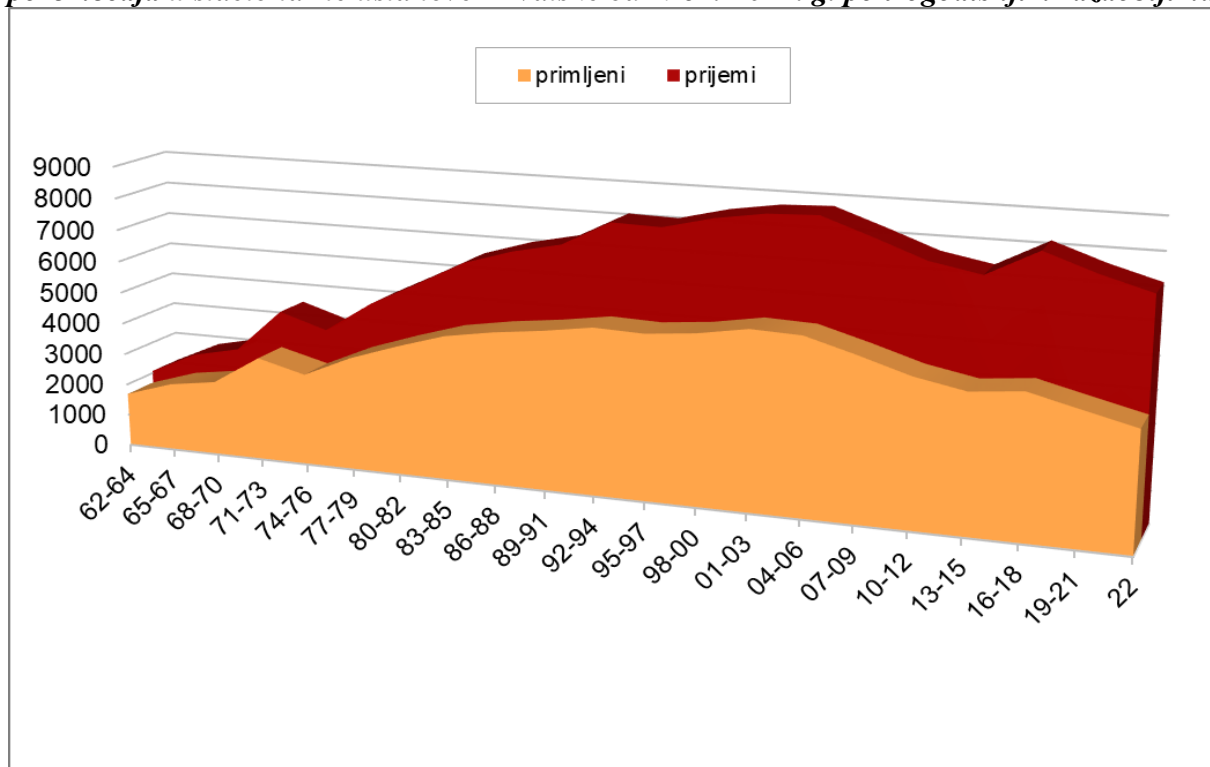
Slika 34

Prosječne dobno-specifične stope bolničke incidencije shizofrenije i shizoafektivnih poremećaja u razdoblju 2020.-2022. godine u Hrvatskoj

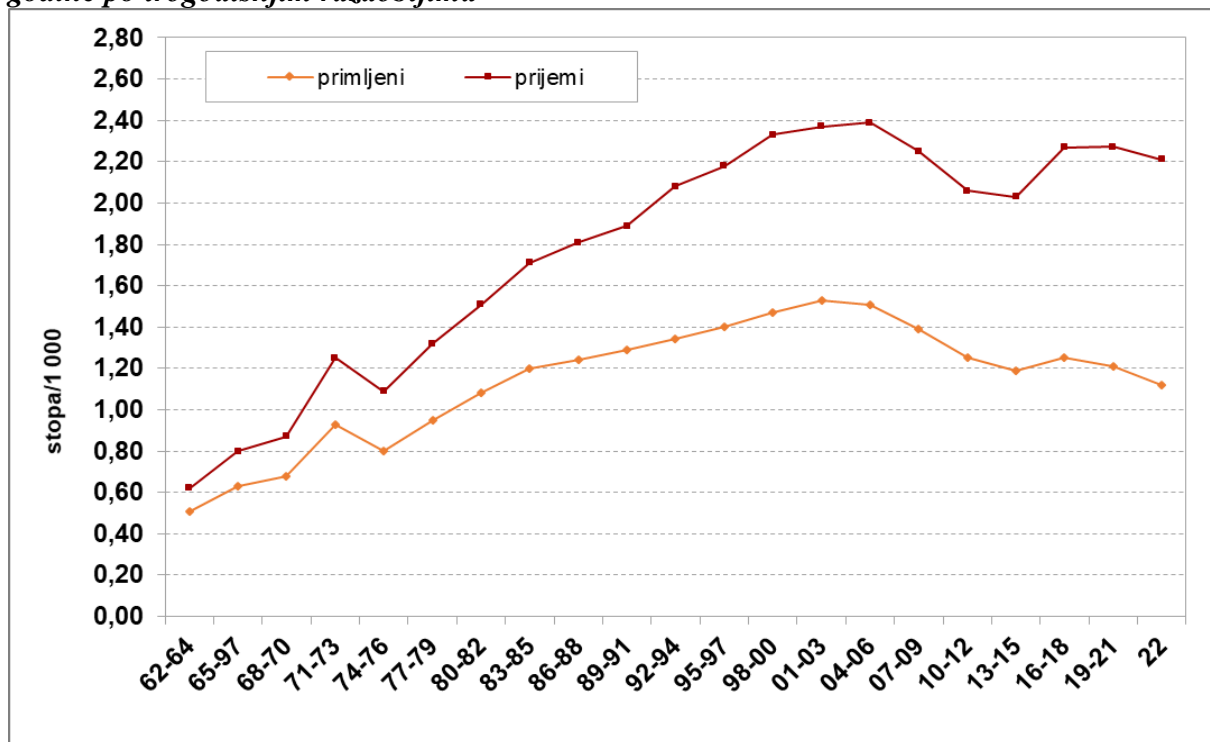
Slika 35

Prosječan broj prijema i primljenih osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja u stacionarne ustanove Hrvatske od 1962.-2022. g. po trogodišnjim razdobljima

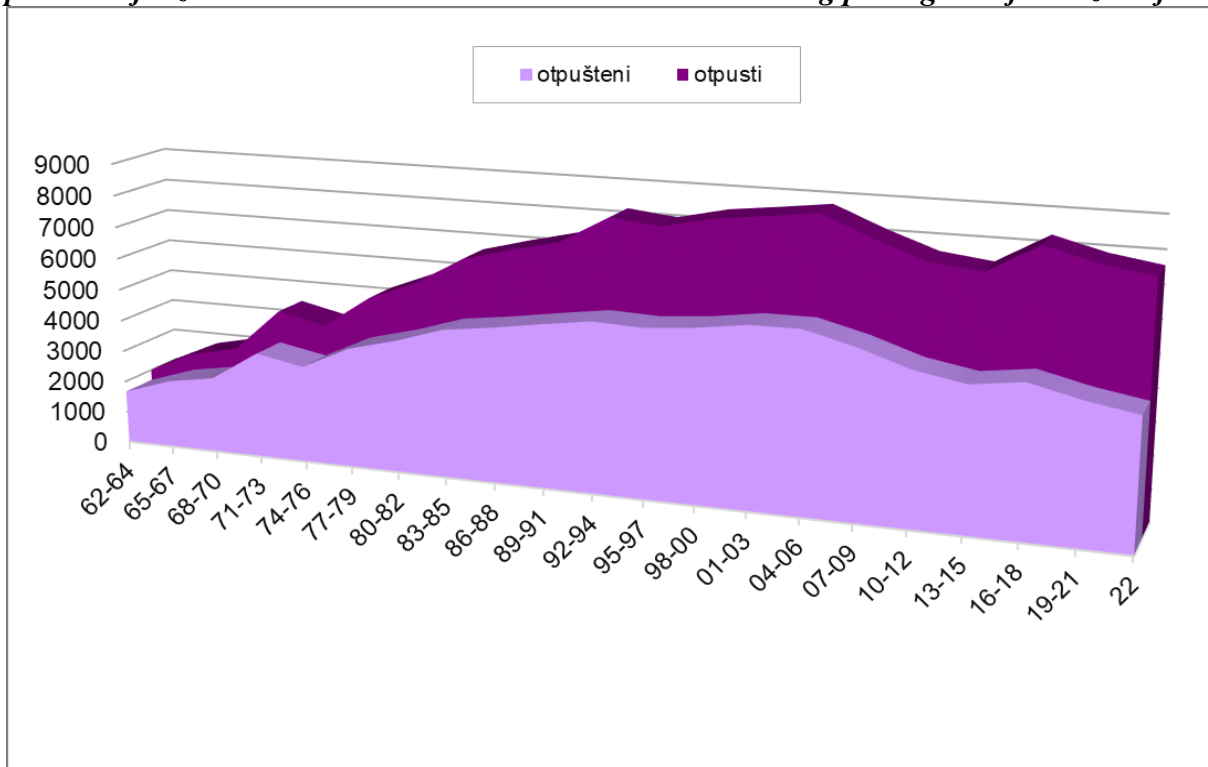
Slika 36

Prosječne dobno-standardizirane stope prijema i primljenih osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja u stacionarne ustanove Hrvatske od 1962.-2022. godine po trogodišnjim razdobljima

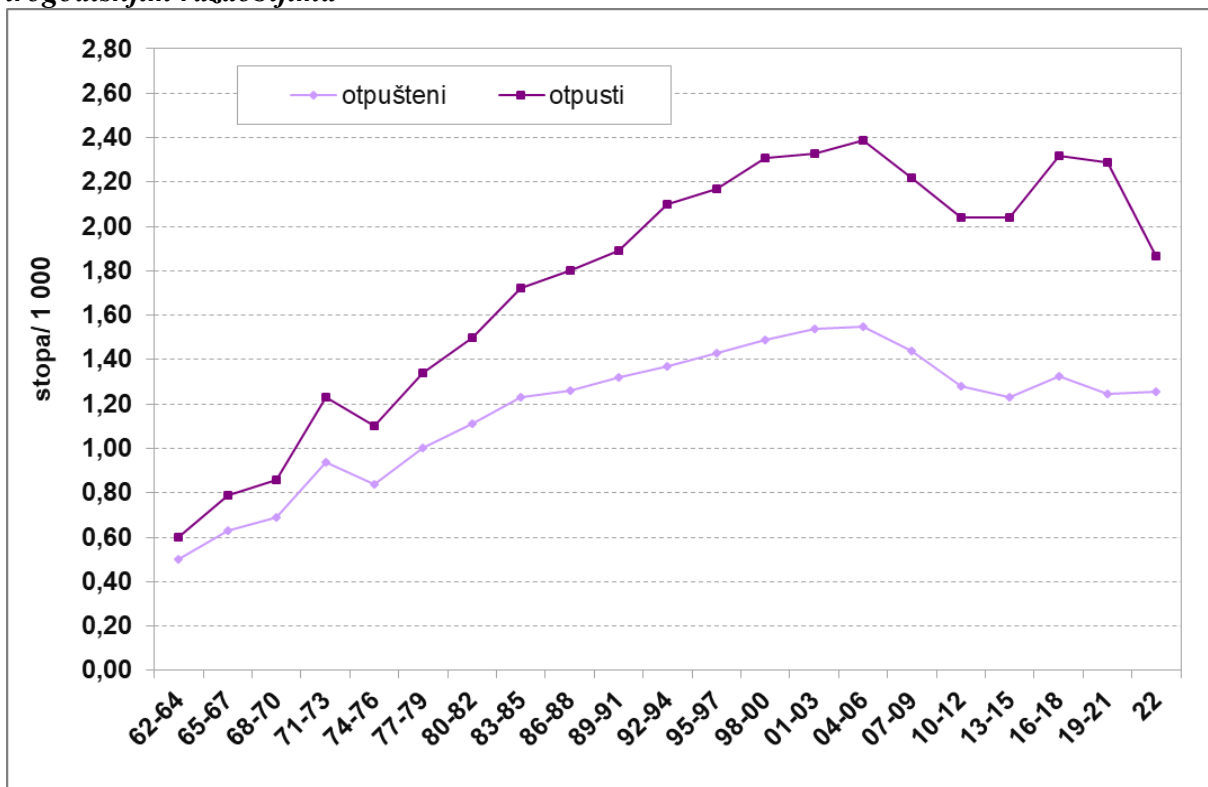
Slika 37

Prosječan broj otpusta i otpuštenih osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja iz stacionarnih ustanova Hrvatske od 1962.-2022.g po trogodišnjim razdobljima

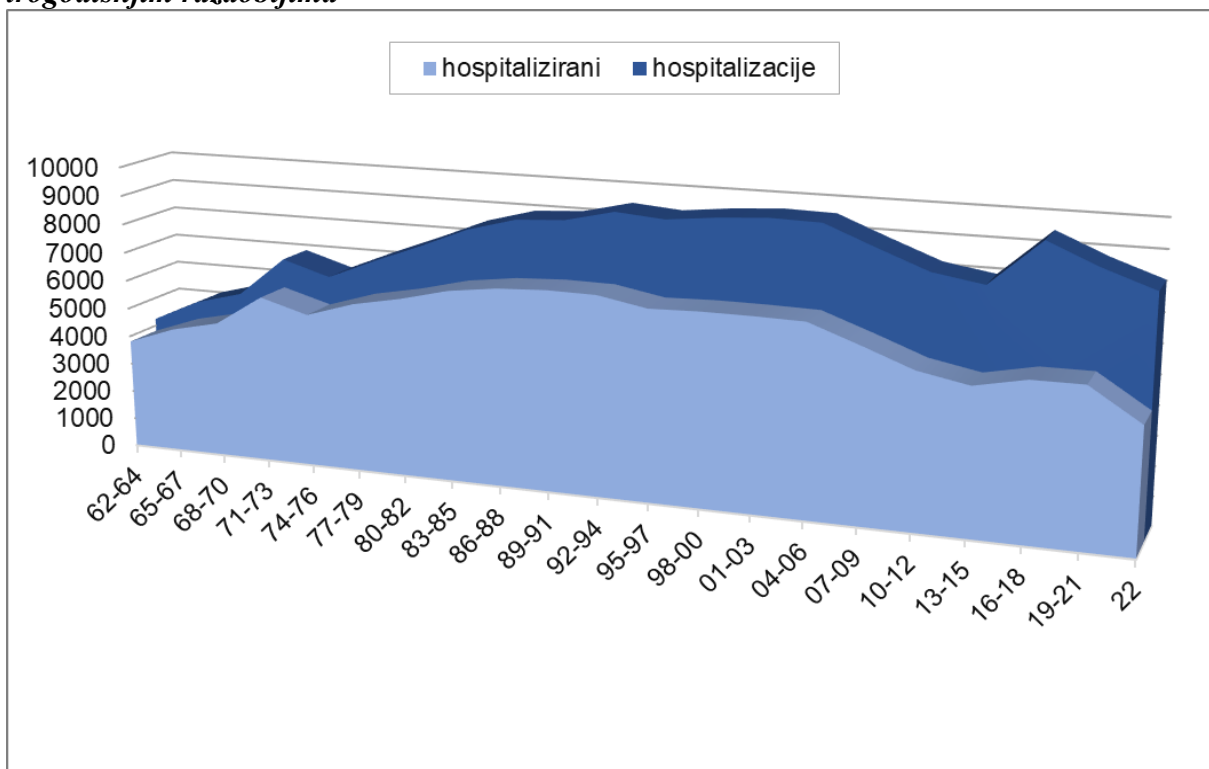
Slika 38

Prosječne dobno-standardizirane stope otpusta i otpuštenih osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja iz stacionarnih ustanova Hrvatske od 1962.-2022. godine po trogodišnjim razdobljima

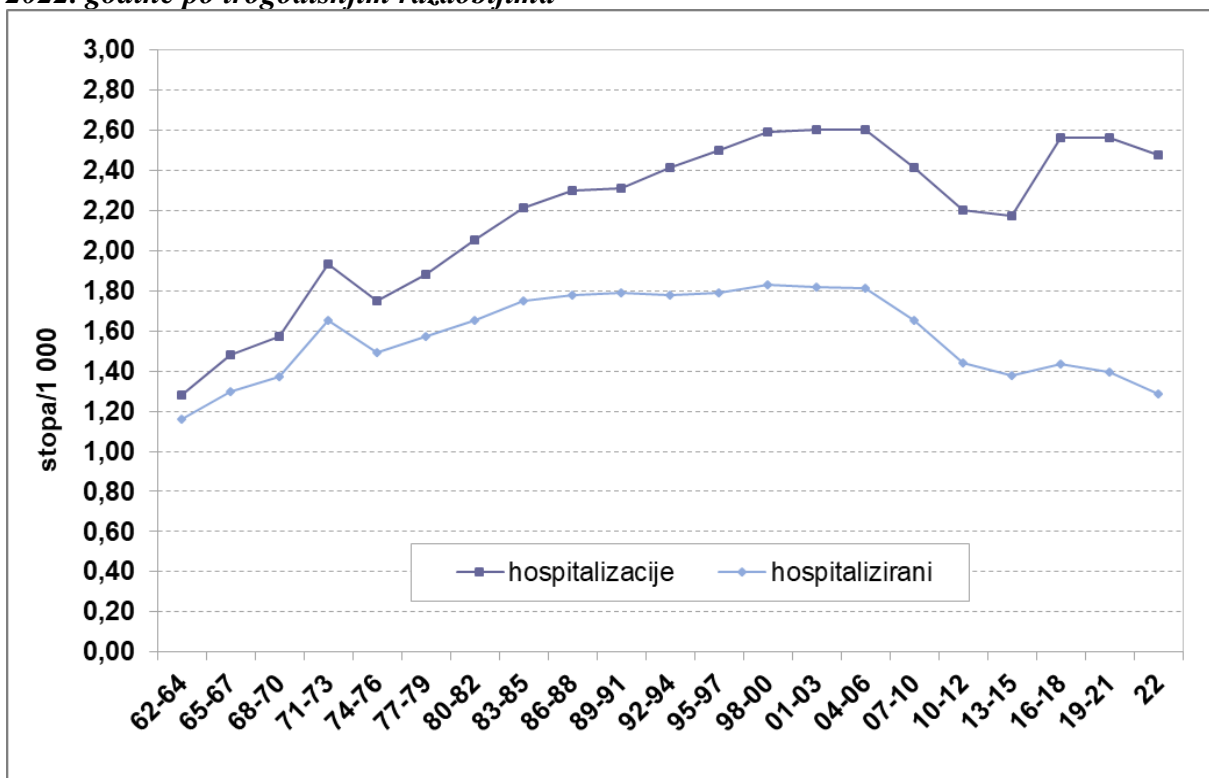
Slika 39

Prosječan broj hospitalizacija i hospitaliziranih osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja u stacionarnim ustanovama Hrvatske od 1962.-2022. godine po trogodišnjim razdobljima

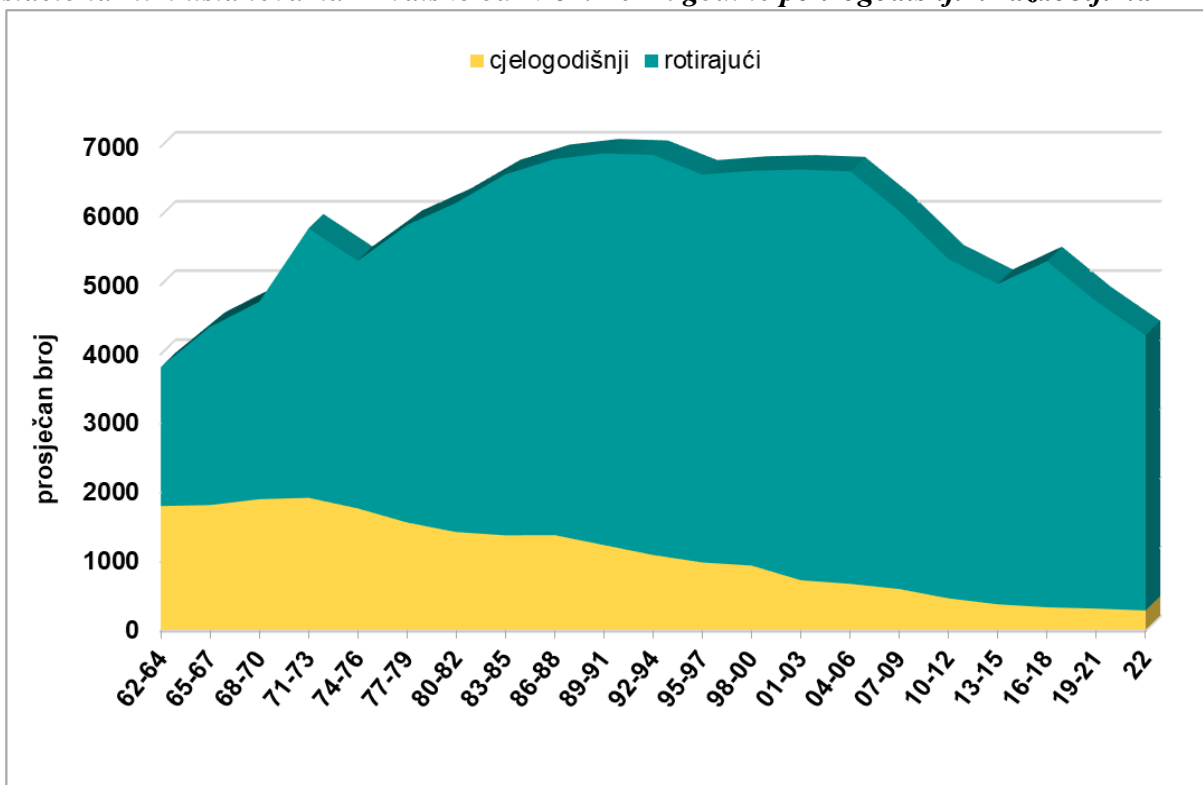
Slika 40

Prosječne dobno-standardizirane stope hospitalizacija i hospitaliziranih osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja u stacionarnim ustanovama Hrvatske od 1962.-2022. godine po trogodišnjim razdobljima

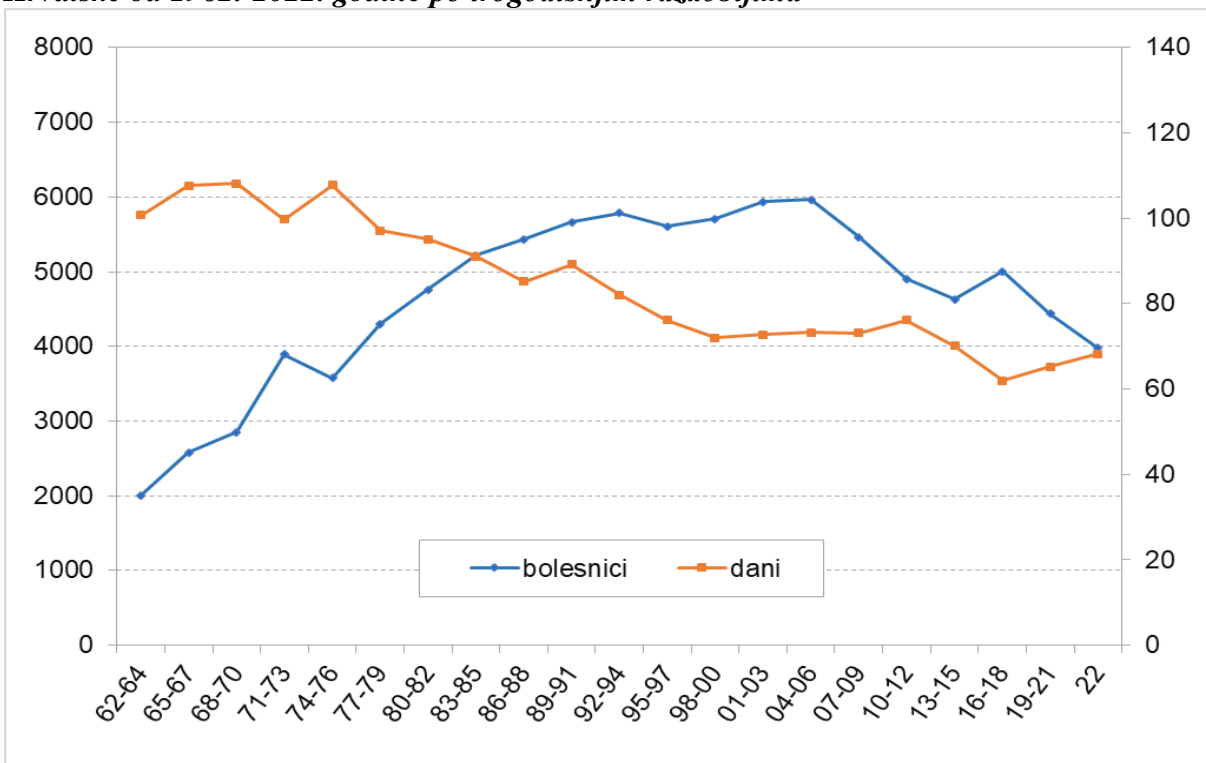
Slika 41

Prosječan broj osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja hospitaliziranih tijekom cijele godine i osoba s rotirajućim hospitalizacijama u stacionarnim ustanovama Hrvatske od 1962.-2022. godine po trogodišnjim razdobljima

Slika 42

Prosječno godišnje ukupno trajanje hospitalizacija osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja s rotirajućim hospitalizacijama u stacionarnim ustanovama Hrvatske od 1962.-2022. godine po trogodišnjim razdobljima

ODABRANI POKAZATELJI RADA PSIHIJATRIJSKE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U HRVATSKOJ

Podatci su prikazani za razdoblje od 1997. do 2022. godine. Broj psihijatara i neuropsihijatara koji se bave psihijatrijskom djelatnošću prikazani su prema Nacionalnom registru pružatelja zdravstvene zaštite. Podatci o kapacitetima psihijatrijske stacionarne zaštite prikazani su na temelju godišnjih izvještaja o radu bolnica.

Broj specijalista psihijatrije koji rade u psihijatrijskoj djelatnosti znatno je porastao od 1997. godine, kad ih je bilo 244, na 564 u 2022. godini. Ukupan broj liječnika specijalista koji se bave psihijatrijskom zaštitom nešto je i veći (567), zbog nekoliko neuropsihijatara koji rade u psihijatrijskoj djelatnosti. Ukupan broj specijalista u odnosu na broj stanovnika porastao je za 104,2% (Tablica 11).

Kapaciteti psihijatrijske stacionarne zdravstvene zaštite prikazani su brojem postelja i doktora medicine koji rade na psihijatrijskim odjelima općih i kliničkih bolnica, te u psihijatrijskim bolnicama. Godine 2022. bilo je 373 psihijatrijskih postelja u općim bolnicama, 1483 u kliničkim bolničkim centrima i kliničkim bolnicama i 1849 u psihijatrijskim bolnicama. Ukupan broj psihijatrijskih postelja u razdoblju 1997.-2022. godine smanjio se za 21,6%, dok se broj postelja na 100 000 stanovnika smanjio za 2,6%. U psihijatrijskim bolnicama došlo je do najvećeg pada broja postelja (48,4%), kao i broja postelja na 100 000 stanovnika (35,8%) (Tablica 12).

Ukupan broj doktora medicine koji rade na psihijatrijskim odjelima i u psihijatrijskim bolnicama 1997. godine iznosio je 361, a do 2022. godine narastao je na 538. U isto vrijeme prosječni broj postelja po jednom doktoru smanjio se s 13,1 na 6,9. Broj postelja po jednom doktoru najmanji je u općim bolnicama (2,9) dok je u psihijatrijskim bolnicama najveći (6,9 postelja po doktoru 2022. godine) (Tablica 12). Na porast broja postelja, doktora i broja postelja/ 100 000 stanovnika u KBC-ima i kliničkim bolnicama u podacima od 2015. i 2020. godine utjecala je promjena statusa PB Vrapče te od 2022. godine i PB Sveti Ivan koje su dobile status Klinika za psihijatriju. Promjene statusa ovih bolnica utjecale su i na druge pokazatelje.

U promatranom razdoblju došlo je do znatnog pada prosječnog trajanja bolničkog liječenja, a najviše je bilo izraženo u općim bolnicama (50,0%). U općim bolnicama prosječno trajanje liječenja po hospitalizaciji bilo je i najkraće te je 2022. godine iznosilo 8,7 dana. Godišnja zauzetost, odnosno iskorištenost psihijatrijskih bolničkih kapaciteta pokazuje pad. U 2022. godini godišnja zauzetost psihijatrijskih postelja iznosila je u općim bolnicama 190 dana po postelji, u kliničkim bolničkim centrima i kliničkim bolnicama 263 dana, a u specijalnim psihijatrijskim bolnicama 295 dana. Iskorištenost postelja bila je 52,0%, 71,9% i 80,7% (Tablica 13).

Tablica 11

Broj psihijatara i neuropsihijatara koji rade u psihijatrijskoj djelatnosti u Hrvatskoj po pojedinim godinama u razdoblju 1997.-2022. godine

GODINA	BROJ			Broj specijalista/ 100 000 stanovnika
	PSIHIJATRI	NEUROPSIHIJATRI	UKUPNO	
1997.	244	101	345	7,2
2000.	284	93	377	8,5
2005.	380	75	455	10,3
2010.	487	37	524	11,8
2015.	529	17	546	13,0
2020.	551	5	556	13,7
2022.	564	3	567	14,7

Tablica 12

Broj postelja i doktora medicine na psihijatrijskim odjelima i u psihijatrijskim bolnicama u Hrvatskoj u razdoblju 1997.-2022. godine po pojedinim godinama

		OPĆE BOLNICE	KBC, KLINIČKE BOLNICE, KLINIKE	SPECIJALNE BOLNICE	UKUPNO
1997	Broj postelja	627	515	3.581	4.723
	<i>Broj postelja/ 100 000 stanovnika</i>	<i>13,1</i>	<i>10,8</i>	<i>74,8</i>	<i>98,7</i>
	Broj doktora	84	134	143	361
	<i>Broj postelja po jednom doktoru</i>	<i>7,5</i>	<i>3,8</i>	<i>25,0</i>	<i>13,1</i>
2000	Broj postelja	501	522	3.542	4.565
	<i>Broj postelja/ 100 000 stanovnika</i>	<i>11,3</i>	<i>11,8</i>	<i>79,8</i>	<i>102,9</i>
	Broj doktora	84	129	142	355
	<i>Broj postelja po jednom doktoru</i>	<i>6,0</i>	<i>4,1</i>	<i>24,9</i>	<i>12,9</i>
2005	Broj postelja	422	431	3.343	4.196
	<i>Broj postelja/ 100 000 stanovnika</i>	<i>9,5</i>	<i>9,7</i>	<i>75,3</i>	<i>94,6</i>
	Broj doktora	95	130	144	369
	<i>Broj postelja po jednom doktoru</i>	<i>4,4</i>	<i>3,3</i>	<i>23,2</i>	<i>11,4</i>
2010	Broj postelja	432	442	3.414	4.288
	<i>Broj postelja/ 100 000 stanovnika</i>	<i>9,7</i>	<i>10,0</i>	<i>76,9</i>	<i>96,6</i>
	Broj doktora	115	136	183	434
	<i>Broj postelja po jednom doktoru</i>	<i>3,8</i>	<i>3,3</i>	<i>18,7</i>	<i>9,9</i>
2015	Broj postelja	362	1.166	2.431	3.959
	<i>Broj postelja/ 100 000 stanovnika</i>	<i>8,6</i>	<i>27,7</i>	<i>57,8</i>	<i>94,2</i>
	Broj doktora	124	206	146	476
	<i>Broj postelja po jednom doktoru</i>	<i>2,9</i>	<i>5,7</i>	<i>16,6</i>	<i>8,3</i>
2020	Broj postelja	360	987	2401	3748
	<i>Broj postelja/ 100 000 stanovnika</i>	<i>8,9</i>	<i>24,4</i>	<i>59,3</i>	<i>92,6</i>
	Broj doktora	127	271	135	533
	<i>Broj postelja po jednom doktoru</i>	<i>2,8</i>	<i>3,6</i>	<i>17,8</i>	<i>7,0</i>
2022	Broj postelja	373	1483	1849	3705
	<i>Broj postelja/ 100 000 stanovnika</i>	<i>9,7</i>	<i>38,5</i>	<i>48,0</i>	<i>96,1</i>
	Broj doktora	129	315	94	538
	<i>Broj postelja po jednom doktoru</i>	<i>2,9</i>	<i>4,7</i>	<i>19,7</i>	<i>6,9</i>

Tablica 13

Iskorištenost psihijatrijskih bolničkih kapaciteta u Hrvatskoj u razdoblju 1997.-2022. godine po pojedinim godinama

		OPĆE BOLNICE	KBC, KB, KLINIKE	SPECIJALNE BOLNICE
1997	<i>Prosječna dužina liječenja</i>	17,4	21,1	71,7
	Godišnja zauzetost postelja	359,2	456,9	374,7
	<i>% iskorištenosti postelja</i>	98,4	125,2	102,7
2000	<i>Prosječna dužina liječenja</i>	15,5	20,2	66,1
	Godišnja zauzetost postelja	357,4	370,4	320,9
	<i>% iskorištenosti postelja</i>	97,9	101,5	87,9
2005	<i>Prosječna dužina liječenja</i>	12,3	15,2	52,5
	Godišnja zauzetost postelja	356	354	333
	<i>% iskorištenosti postelja</i>	97,4	97,1	91,1
2010	<i>Prosječna dužina liječenja</i>	12,6	16,8	46,9
	Godišnja zauzetost postelja	339	332	302
	<i>% iskorištenosti postelja</i>	92,9	91,0	82,7
2015	<i>Prosječna dužina liječenja</i>	10,4	17,2	51,3
	Godišnja zauzetost postelja	327	333	320
	<i>% iskorištenosti postelja</i>	89,6	91,2	87,7
2020	<i>Prosječna dužina liječenja</i>	8,9	14,3	58,4
	Godišnja zauzetost postelja	188	246	283
	<i>% iskorištenosti postelja</i>	51,4	67,4	77,5
2022	<i>Prosječna dužina liječenja</i>	8,7	15,3	78,0
	Godišnja zauzetost postelja	190	263	295
	<i>% iskorištenosti postelja</i>	52,0	71,9	80,7

Metodološko pojašnjenje: PB Vrapče od 2011. godine dobiva status Klinike te se od 2015. godine prikazuje u skupini podataka za KBC, KB i Klinike. PB Sveti Ivan od 2021. godine dobiva status Klinike te se u podacima od 2022. godine prikazuje u skupini podataka za KBC, KB i Klinike.

REGISTAR SAMOUBOJSTAVA HRVATSKE

Registar samoubojstava, državni je registar, osnovan 1986. godine u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. Ima značajke populacijskog registra. U njemu se evidentiraju podatci o osobama s prebivalištem u Republici Hrvatskoj koje su izvršile samoubojstvo. Izvor podataka je Potvrda o smrti/Izvjješće o uzroku smrti. Podatci se prikazuju skupno te se rutinski analiziraju prema dobi, spolu, županiji boravka, načinu izvršenja, a moguće su i specifične analize prema županiji rođenja, danu i mjesecu izvršenja, eventualnoj psihijatrijskoj ili somatskoj dijagnozi.

Metodološka pojašnjenja:

Samoubojstva se prikazuju prema MKB-10 šiframa vanjskih uzroka namjernog samoozljeđivanja i posljedica namjernog samoozljeđivanja (šifre X60-X84, Y87.0). Prikazani su trendovi smrtnosti zbog samoubojstava u razdoblju od 1985. do 2022. godine. Podatci za 1985. godinu dopunjeni su podacima rutinske mortalitetne statistike. Za prikazane zemlje Europe podatci su preuzeti iz baze podataka WHO/Europe, HFA/Database. Stope su standardizirane na staro europsko stanovništvo.

Samoubojstva u Hrvatskoj

Samoubojstva su godinama bila vodeći uzrok smrtnosti od ozljeda u Hrvatskoj s udjelom oko 30%. Posljednjih nekoliko godina samoubojstva se nalaze na 2. mjestu, iza vodećih padova, s udjelom 21,0% 2022. godine.

Broj samoubojstava kao i stopa na 100 000 stanovnika oscilirali su do 1999. godine, dok je nadalje prisutan trend pada samoubojstava. Godine 1985. počinjeno je 1050 samoubojstava (stopa 21,9). Podjednak, a ujedno i najveći broj samoubojstava zabilježen je 1987. (1153, stopa 24,1) i 1992. godine (1156, stopa 24,2). Najmanji broj samoubojstava zabilježen je 1995. godine (930, stopa 19,4) te u razdoblju 2000.-2022. godine (926, stopa 20,9 2000. godine; 552, stopa 14,3 2022. godine) (Slika 43, Slika 44).

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od samoubojstava u Hrvatskoj za sve dobi ukupno, kao i za dob 0-64 godina pokazuju oscilacije do 1997. godine, a od 1998. godine bilježi se kontinuirani pad stope. Za dob 65 i više godina dobno-standardizirana stopa ima sličan trend kretanja uz veće oscilacije (Slika 45).

Analize prema spolu, također, pokazuju trend opadanja broja i stope samoubojstava, uz veće ili manje oscilacije vezano za spol. Također, znatne su razlike u broju i stopi samoubojstava prema spolu s prosječnim udjelom muškog spola preko 70% u ukupnom broju samoubojstava i višom stopom za muški nego za ženski spol. Odnos broja samoubojstava muškaraca i žena kretao se u omjeru 2,2-3,7 : 1 (Slika 43, Slika 44, Slika 47).

Analize prema dobi pokazuju različite trendove kretanja stopa samoubojstava kroz godine. U dobi do 14 godina stopa smrtnosti od samoubojstava ne prelazi 1 slučaj na 100 000. U Hrvatskoj je, kao i u nekim drugim zemljama, u dobi 15-19 godina u pojedinim godinama bio zabilježen porast stope. Najviša stopa u toj dobi registrirana je 1999. godine (12,9), od 2000. godine (stopa 8,4) bilježi se pad stope, a 2022. godine stopa je bila 7,4/100 000. Za dob 20-49 godina stopa je do 2000. godine blaže oscilirala, od kada je u padu. Za dob 50-64 godina stopa je oscilirala do 2005. godine, od kada ima trend pada, a za dob 65 i više godina stopa do 2000. godine znatnije oscilira, a nadalje je prisutan pad stope (Slika 46).

Stope smrtnosti od samoubojstava za oba spola znatno rastu s dobi. Godine 2022. u dobi do 14 godina stopa iznosi 0,4; u dobi 15-19 godina 7,4; u dobi 20-29 godina 10,4; u dobi 30-49 godina 11,7; u dobi 50-64 godine 20,6, a u dobi 65 i više godina 23,7/100 000 (Slika 47).

Najčešći način izvršenja samoubojstava u oba spola je vješanje (53,4% 2022. godine), dok u ostalim načinima izvršenja postoje razlike prema spolu. Gotovo sva samoubojstva počinjena vatrenim oružjem i eksplozivom registrirana su kod muškog spola (68 od ukupno 70 slučajeva 2022. godine), a kod ženskog spola su samootrovanje i utapanje znatnije zastupljeni (Slika 48).

U ratnim i poratnim godinama registriran je porast broja samoubojstava vatrenim oružjem i eksplozivom, posebice u muškaraca. Godine 1985. udio ovog načina izvršenja u ukupnom broju samoubojstava iznosio je 7,2 %, dok je 1992. i 1995. godine iznosio oko 26%. Posljednjih godina sve je manje registriranih samoubojstava počinjenih vatrenim oružjem i eksplozivom te je 2022. godine udio iznosio 12,7% (Slika 49).

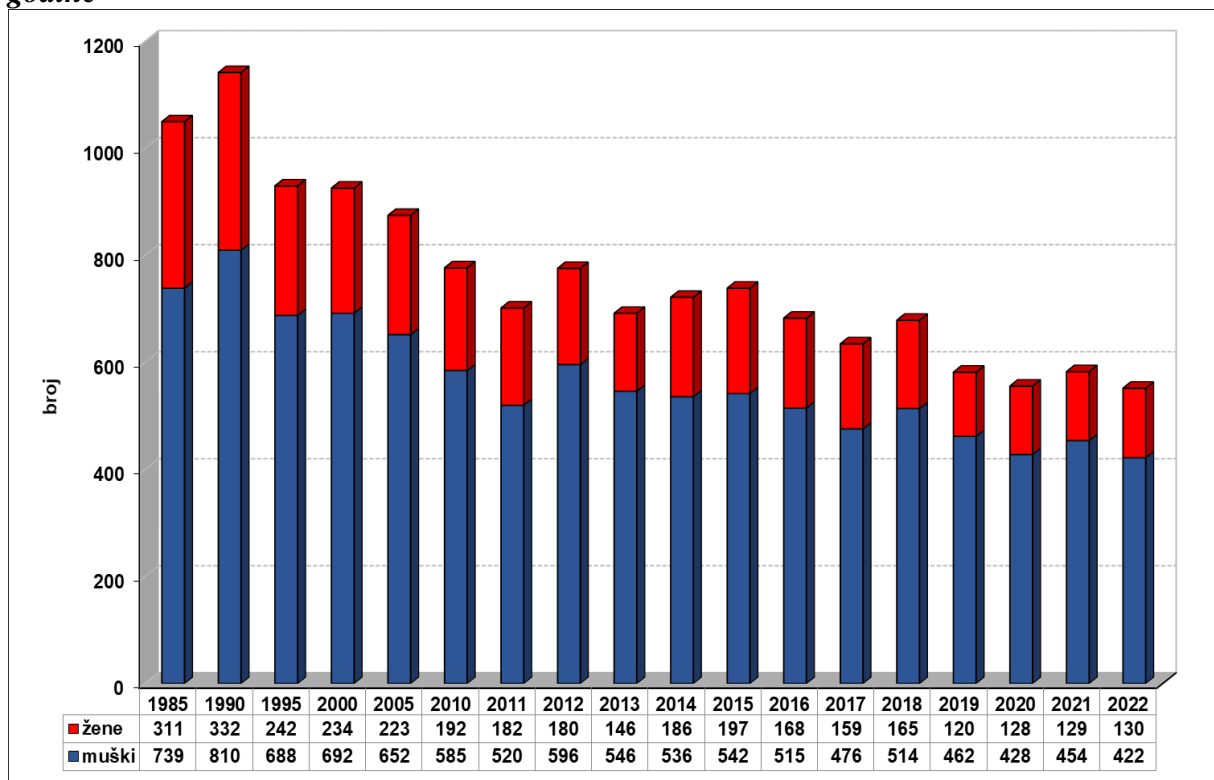
Iz analize smrtnosti od samoubojstava prema županijama prebivališta za 2022. godinu, vidljivo je da su samoubojstva sudjelovala u ukupnoj smrtnosti od ozljeda u županijama s udjelima od 14,5% (Zagrebačka županija) do 30,8% (Bjelovarsko-bilogorska županija). Ukupan broj samoubojstava i stopa na 100 000 za svaku županiju prikazani su na Slikama 50 i 51.

Usporedbe smrtnosti od samoubojstava pokazuju da između županija Hrvatske postoje znatne razlike. Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava za svu dob ukupno kretale su se u rasponu od 8,1 do 17,3/100 000, a za dob 0-64 u rasponu od 7,9 do 18,0/100 000. Pojedine županije priobalnog dijela bilježe znatno niže stope od pojedinih županija kontinentalnog dijela Hrvatske (Slika 52, Slika 53).

Hrvatska bilježi više stope smrtnosti od samoubojstava od prosjeka stopa za zemlje EU članice. U usporedbi sa susjednom Slovenijom i Mađarskom bilježe se niže stope, od Italije više stope, a od Austrije nešto više stope za sve dobi ukupno i dob do 64 godine te podjednaka stopa za 65 i više godina (Slika 54).

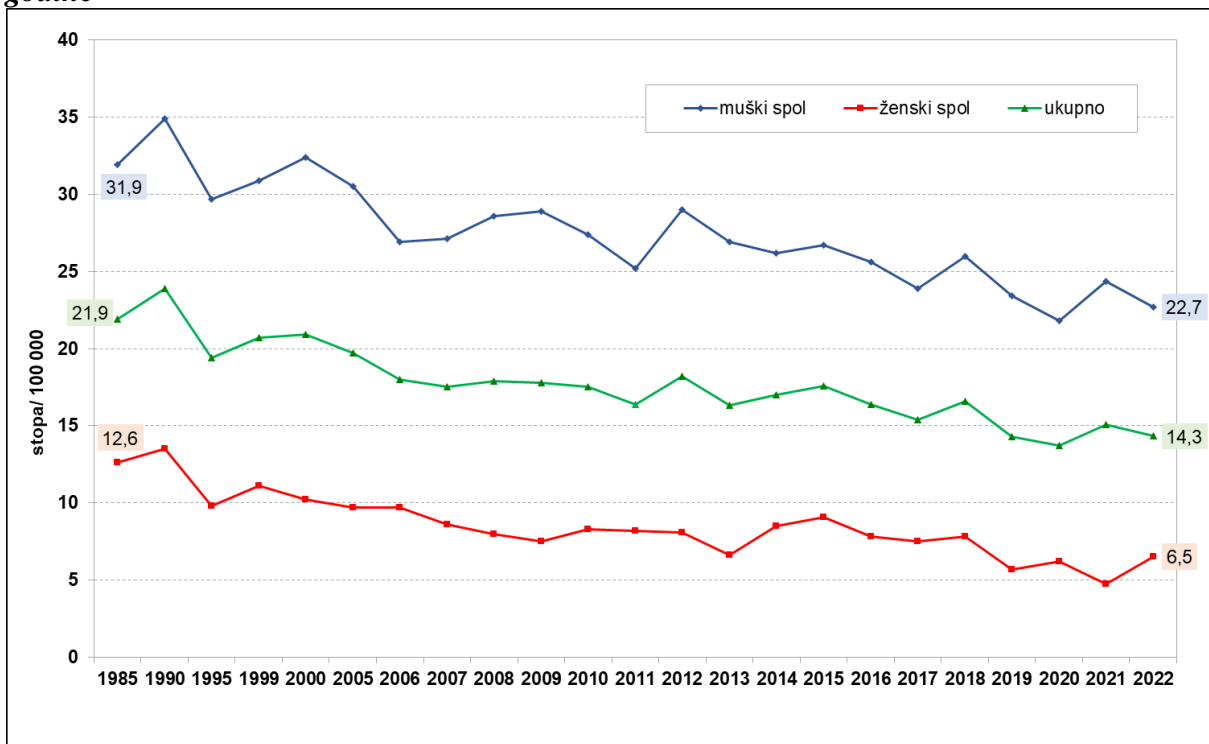
Slika 43

Broj samoubojstava po spolu u Hrvatskoj u pojedinim godinama u razdoblju 1985.-2022. godine

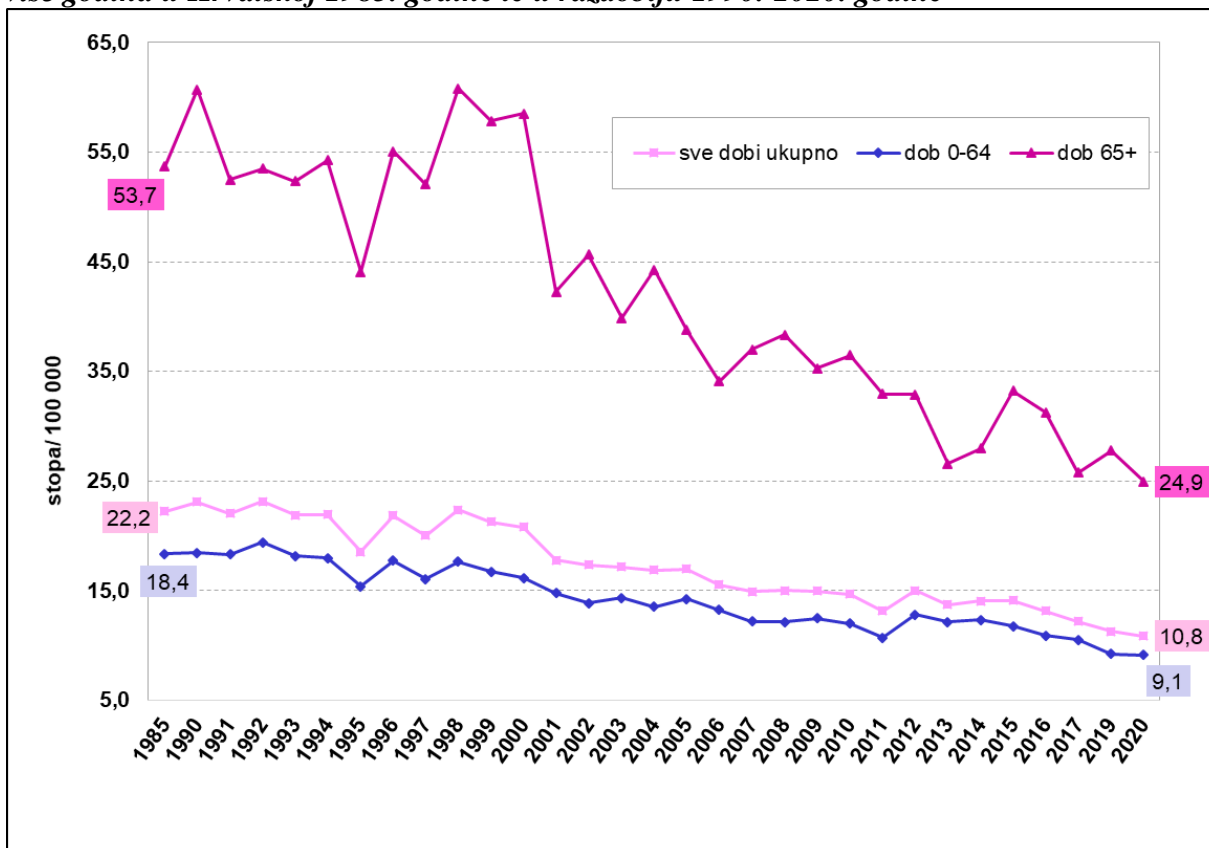
Slika 44

Stope samoubojstava po spolu u Hrvatskoj u pojedinim godinama u razdoblju 1985.-2022. godine

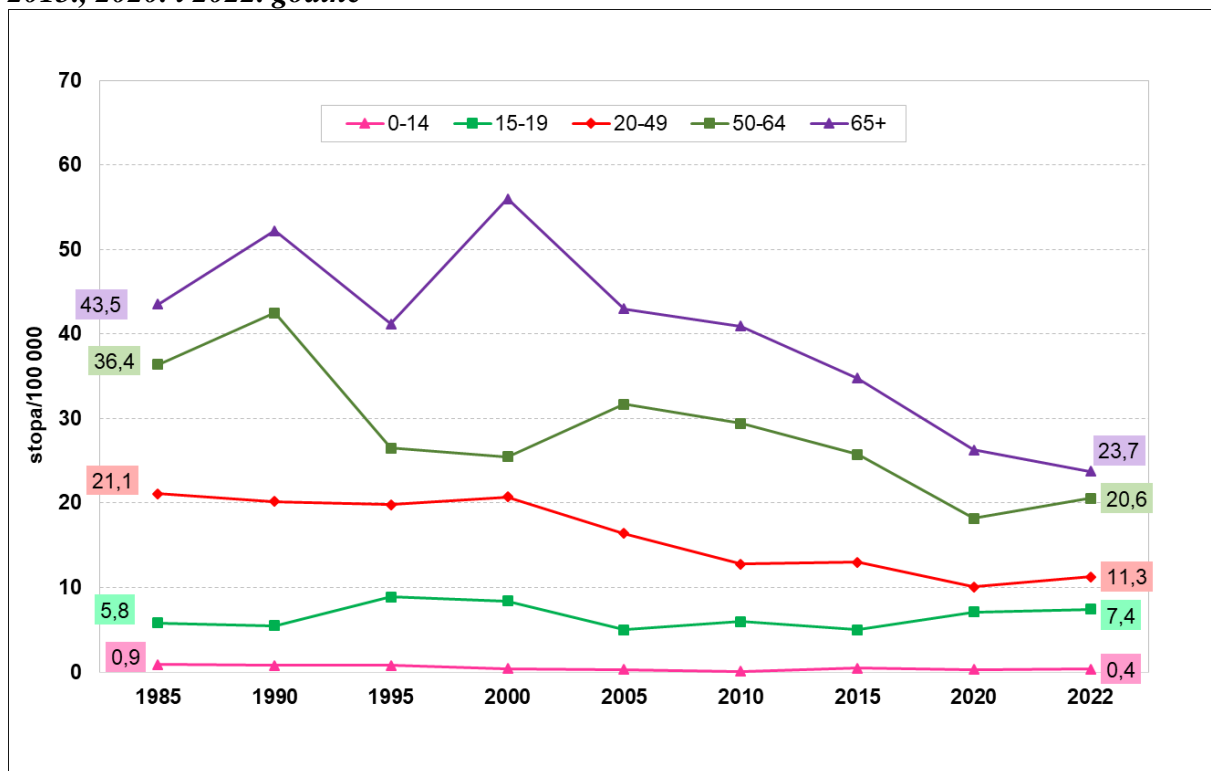
Slika 45

Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava za sve dobi, dob 0-64 te dob 65 i više godina u Hrvatskoj 1985. godine te u razdoblju 1990.-2020. godine

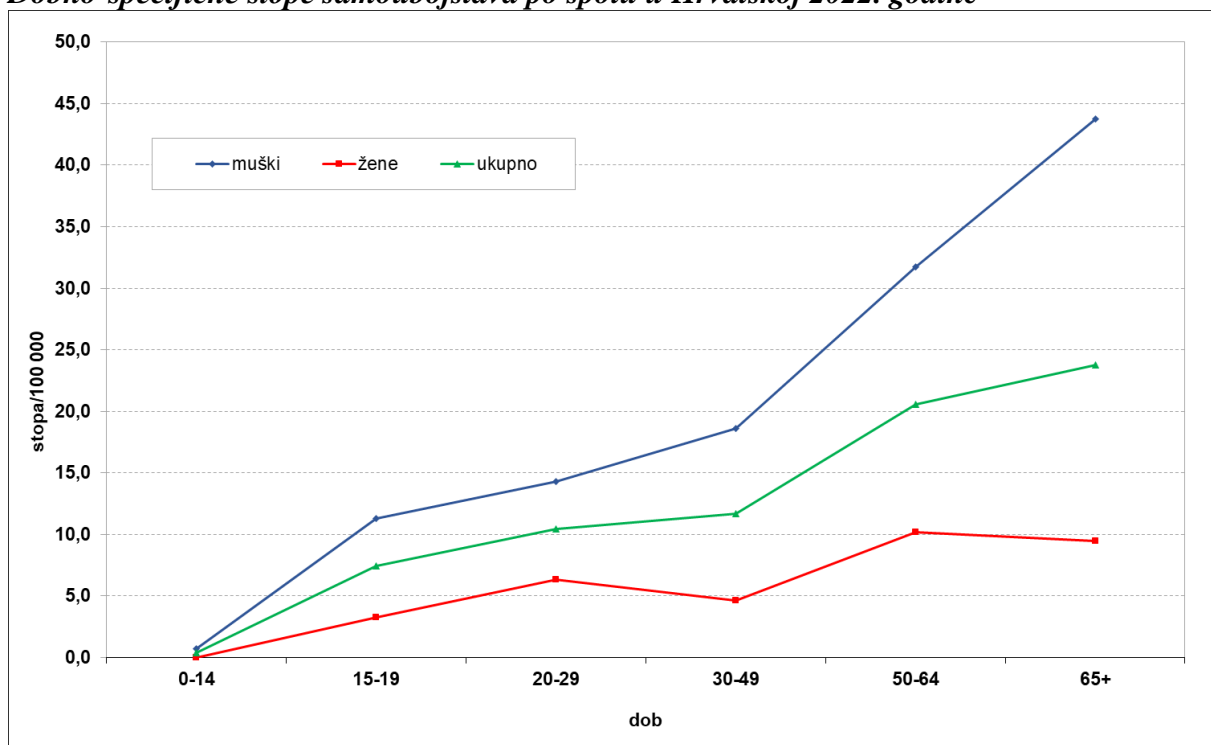
Slika 46

Dobno-specifične stope samoubojstava u Hrvatskoj 1985., 1990., 1995., 2000., 2005., 2010., 2015., 2020. i 2022. godine

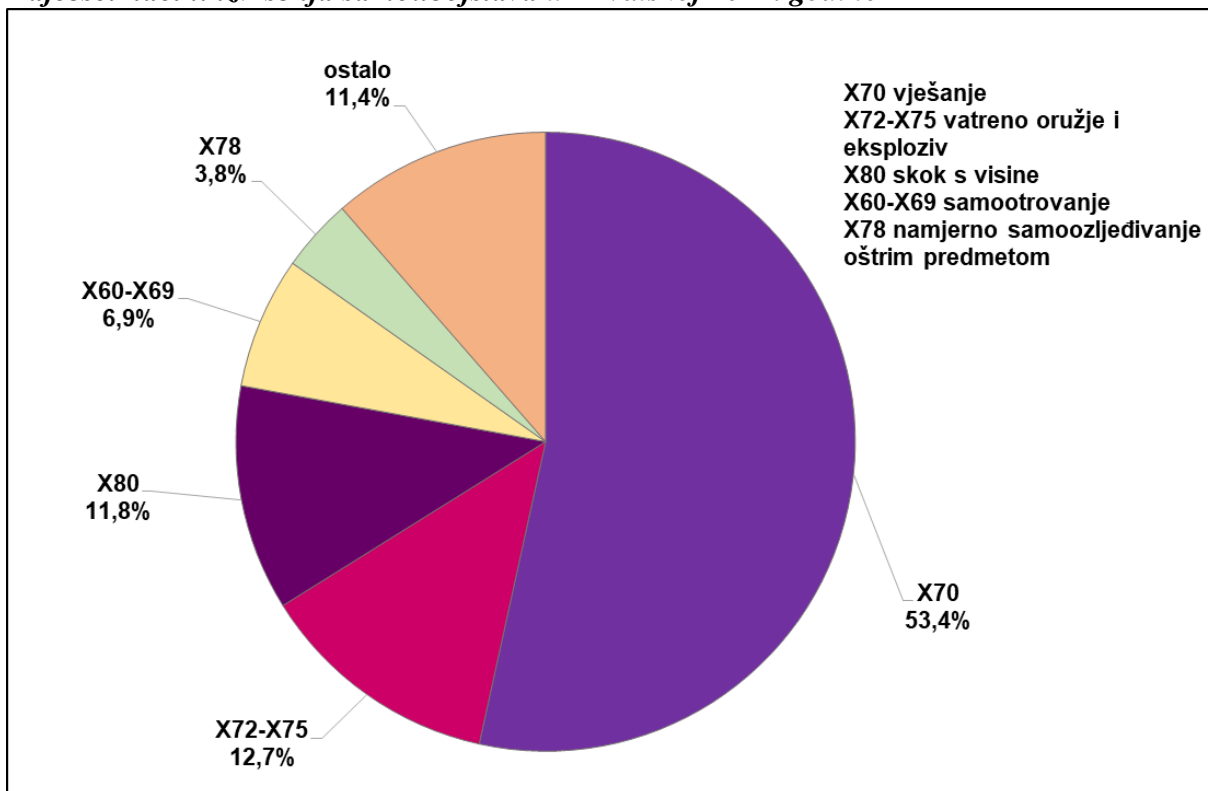
Slika 47

Dobno-specifične stope samoubojstava po spolu u Hrvatskoj 2022. godine

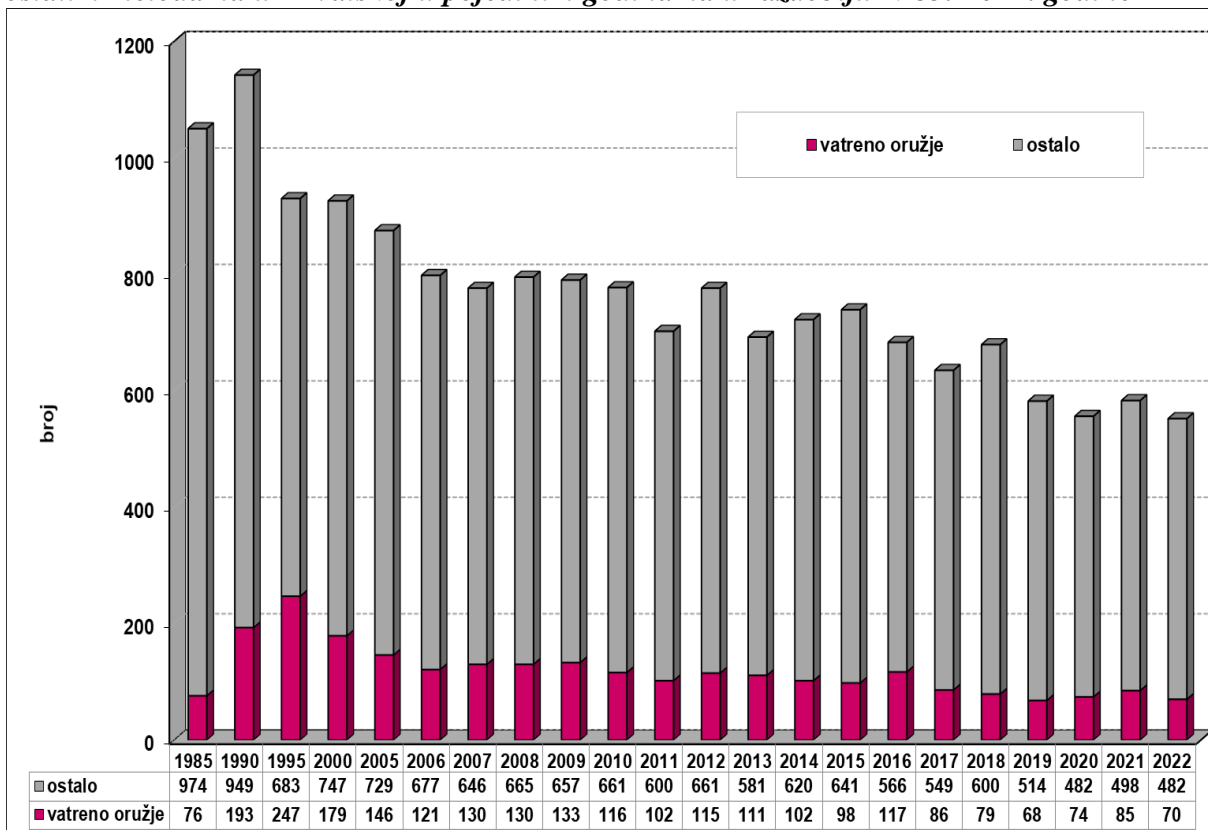
Slika 48

Najčešći načini izvršenja samoubojstava u Hrvatskoj 2022. godine

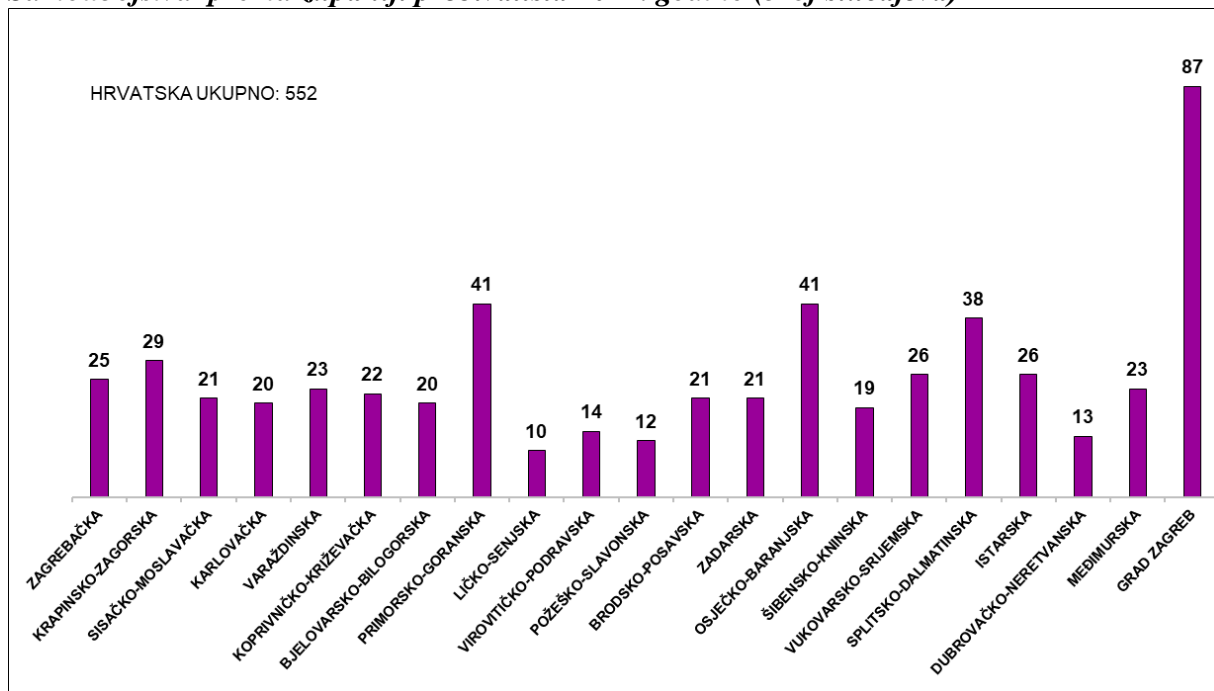
Slika 49

Odnos samoubojstava izvršenih vatrenim oružjem i eksplozivom i samoubojstava izvršenih ostalim metodama u Hrvatskoj u pojedinim godinama u razdoblju 1985.-2022. godine

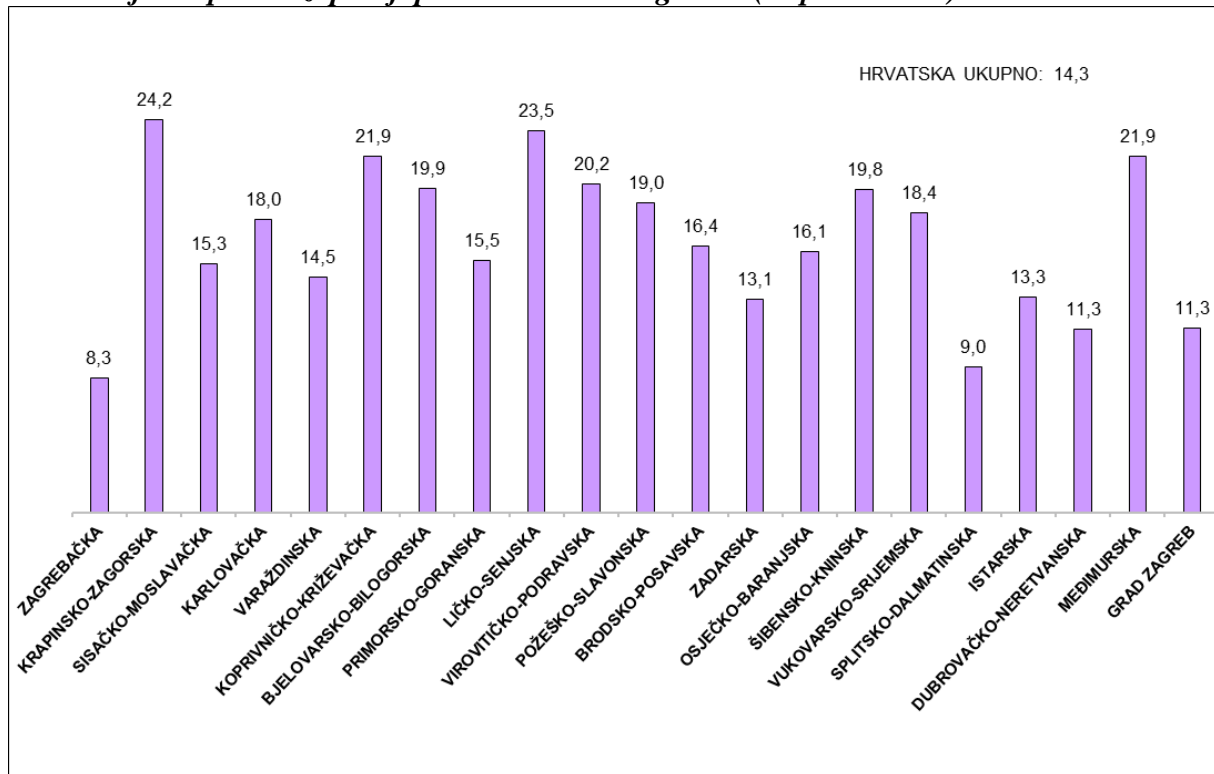
Slika 50

Samoubojstva prema županiji prebivališta 2022. godine (broj slučajeva)

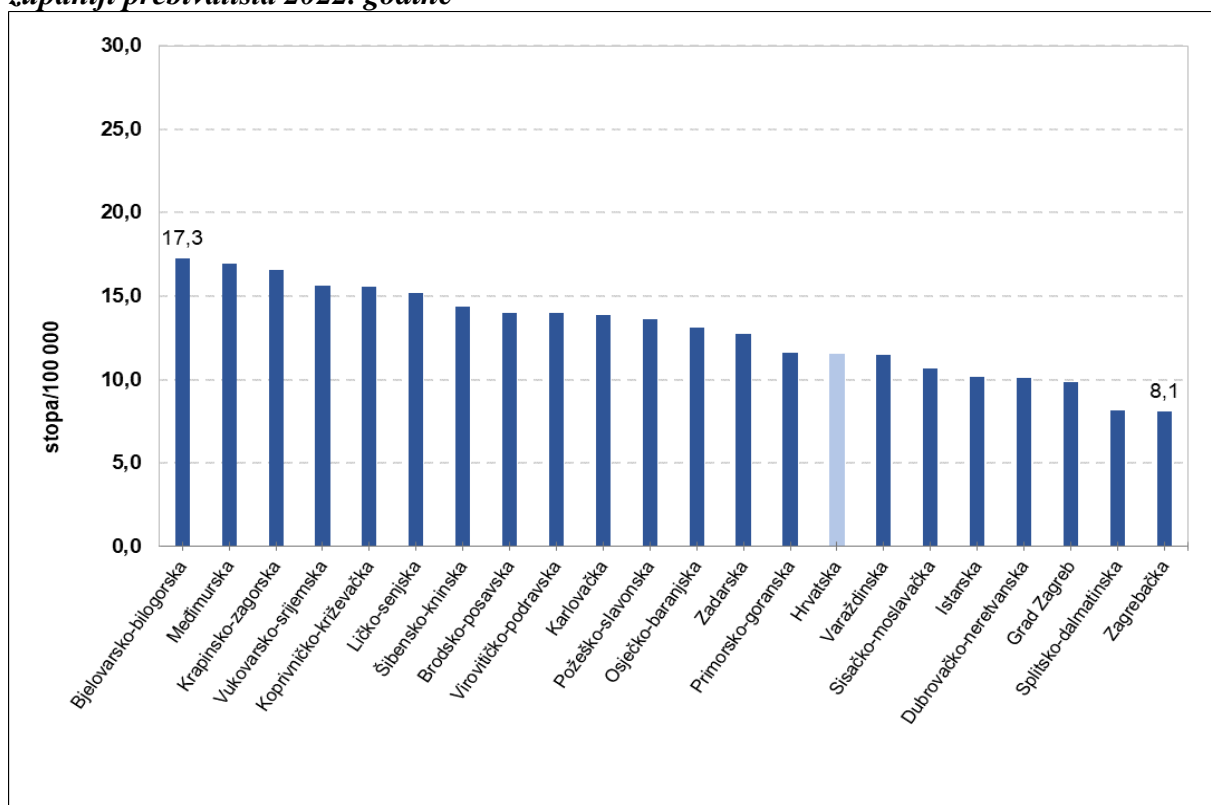
Slika 51

Samoubojstva prema županiji prebivališta 2022. godine (stopa/100 000)

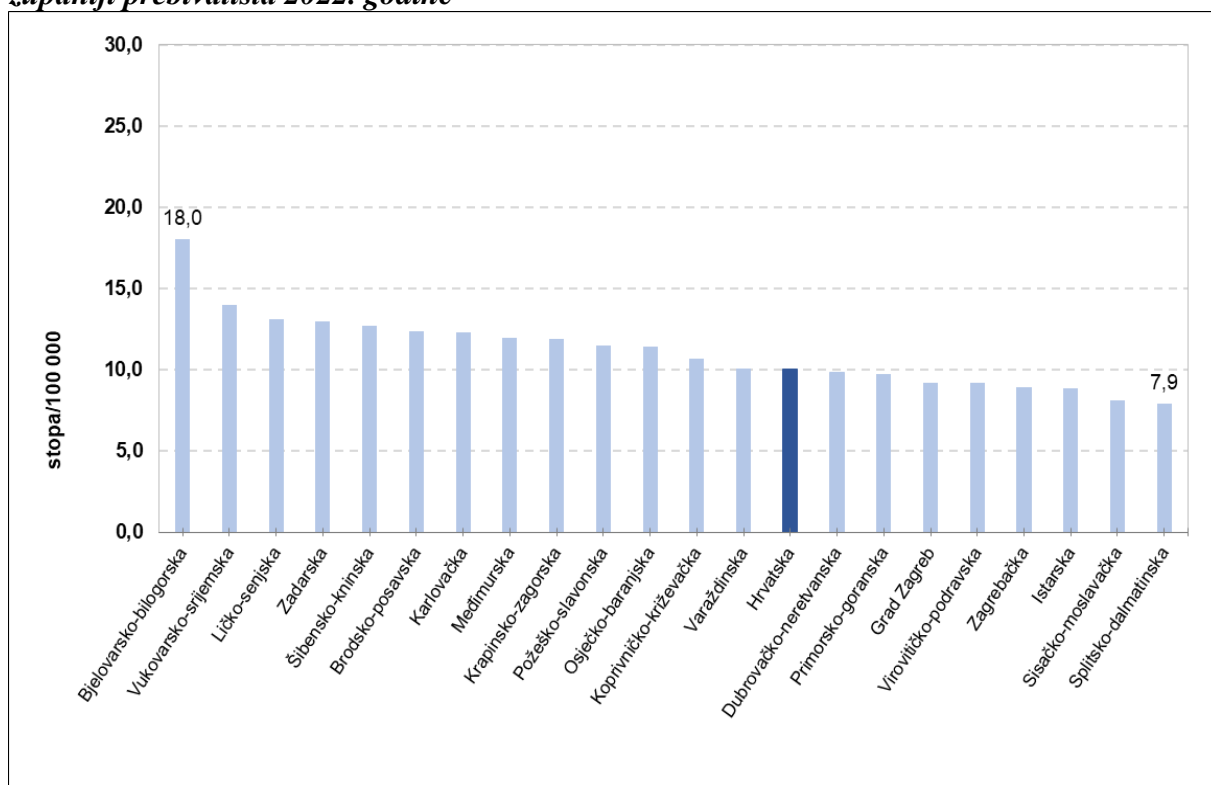
Slika 52

Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava za sve dobi ukupno prema županiji prebivališta 2022. godine

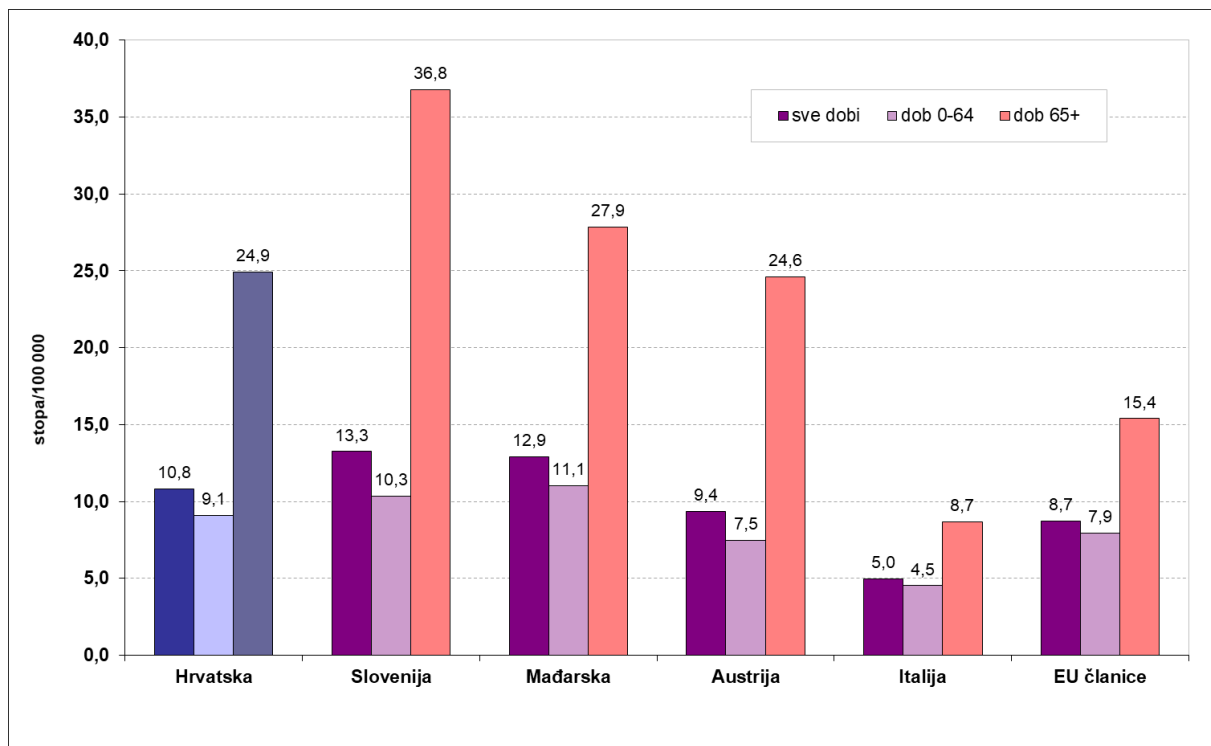
Slika 53

Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava za dob 0-64 godina prema županiji prebivališta 2022. godine

Slika 54

Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava za sve dobi ukupno, dob 0-64 te dob 65 i više godina po pojedinim zemljama Europe, zadnja dostupna godina

www.hzjz.hr

www.hzjz.hr